

NAISTEN KÄYTTÄMÄ VÄKIVALTA LÄHISUHTEISSA

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Lampinen Satu & Ratia Tiina
Pro gradu -tutkielma
Lapin Yliopisto
Syksy 2024

Lapin yliopisto

Tiedekunta: Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Työn nimi: NAISTEN KÄYTTÄMÄ VÄKIVALTA LÄHISUHTEISSA. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus naisten väkivaltaisuudesta lähisuhteissa

Tekijät: Satu Lampinen & Tiina Ratia

Koulutusohjelma/oppiaine: Sosiaalityö

Työn laji: Pro gradu -tutkielma Sivulaudaturtyö Lisensiaatintyö

Sivumäärä: 73 + 1 liite

Vuosi: SYKSY 2024

Tiivistelmä

Lähisuhdeväkivalta on yhteiskunnallinen ongelma, joka vaikuttaa moniin eri ihmisiin. Tämän tutkimuksen tarkastelun kohteena oli naisten tekemä lähisuhdeväkivalta sekä sosiaalityön rooli naisten tekemän lähisuhdeväkivallan tunnistamisessa ja puheeksi ottamisessa. Kun lähisuhdeväkivallassa tulee esiin tekijän sukupuoli, ilmenee väkivalta yleensä miesten naisiin kohdistamana väkivaltana. Tämä kirjallisuuskatsaus tarkasteli naisten roolia lähisuhdeväkivallan tekijöinä, syitä ja riskitekijöitä väkivaltaisuuksien taustalla sekä lähisuhdeväkivallan seurauksia uhreille. Feministinen sosiaalityö ja feministinen kriminologia toimivat teoriaohjaavana viitekehyksenä. Aineisto on koottu suomalaisista ja kansainvälisistä tutkimuksista. Tutkimusmenetelmänä käytimme kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Sen tulokset osoittavat, että olennaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat naisten väkivaltaiseen käyttäytymiseen ovat naisten päihteidenkäyttö ja omat väkivaltakokemukset joko lapsuudessa tai parisuhteessa. Johtopäätöksenä voitiin todeta, että naisten tekemän väkivallan puheeksi ottamiseen ja tunnistamiseen liittyy erityisiä haasteita, näin ollen väkivaltaa käyttävien naisten uhrin uhkaavat jäädä palveluiden ulkopuolelle. Tämän pro -gradu tutkimuksen johtopäätöksissä toimimme esille interventioita, jotka voivat auttaa ehkäisemään ja hallitsemaan naisten tekemää lähisuhdeväkivaltaa.

Avainsanat: Naiset, lähisuhdeväkivalta, sukupuolittunut väkivalta, väkivaltarikollisuus, feministinen kriminologia, äitiys ja väkivalta, naisten päihteidenkäyttö, nais erityinen sosiaalityö.

Suostumme tutkielman luovuttamiseen kirjastossa käytettäväksi

Suostumme tutkielman luovuttamiseen Lapin maakuntakirjastossa käytettäväksi .

Sisällys

1 JOHDANTO	1
2 LÄHISUHDEVÄKIVALTA ILMIÖNÄ	4
2.1 Sukupuolittunut väkivalta	5
2.2 Naisten tekemä lähisuhdeväkivalta.....	7
3 FEMINISTINEN TEORIA	12
3.1 Feminismin taustaa.....	12
3.2 Feministinen sosiaalityö	16
3.3 Feministinen kriminologia	20
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	24
4.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset.....	25
4.2 Tutkimuksen aineisto.....	27
4.3 Tutkimuksen analyysi	34
4.4 Tutkimuksen eettisyys	36
5 NAISTEN TEKEMÄN VÄKIVALLAN ULOTTUVUUDET.....	39
5.1 Naisten käyttämä väkivalta heterosuhteissa	39
5.2 Äitien lapsiin käyttämä väkivalta	42
5.3 Naisten väkivaltaisuutta selittävät tekijät	45
6 VÄKIVALTATYÖ TUTKIMUSTULOSTEN VALOSSA	51
6.1 Lasten kanssa tehtävä väkivaltatyö	54
6.2 Sosiaalityö naisten tekemän väkivallan ehkäisemisessä	56
7 TUTKIMUSTULOSTEN YHTEENVETO JA POHDINTA	60
LÄHTEET	66

LIITE 1 Tutkimuksen aineisto

1 JOHDANTO

Lähisuhdeväkivalta tai lähisuhdeväkivallan tekijä luo meille kenties ensimmäisenä mielikuvan miehestä sen tekijänä. Yleisten määritelmien, ilmiön yleisyyden ja kulttuurisen ymmärryksen valossa tämä näyttäytyy ymmärrettävänä. Istanbulin sopimus on julkaistu vuonna 2017 ja sen tavoitteena oli sekä ehkäistä että torjua perheväkivaltaa, sekä vähentää tyttöihin ja naisiin kohdentuvaa väkivaltaa. Tässä sopimuksessa lukee, että nainen on uhri ja tekijä on henkilö. Väistämättä herää kysymys, että miksi tekijä on sukupuoleton? Sosiaalihuoltolaki (30.12.2014/1301) 15. §:n määrittelee sosiaalityön tarkoittavan asiakas- ja asiantuntijatyötä, jonka tehtävänä on vastata asiakkaan sosiaalisen tuen tarpeista ja palveluiden kokonaisuudesta. Väkivaltaa käyttäviä naisia koskevat tutkimukset ovat tärkeitä, jotta naiset saisivat mahdollisuuden tulla kuulluksi ja auttamisjärjestelmissä voidaan kiinnittää huomiota naiseurityiseen sosiaalityöhön. Tutkimuksia naisten tekemästä väkivallasta on suhteellisen vähän, vaikka yleisesti väkivallan ilmiöstä on tehty paljon tutkimuksia. Väkivalta ei ole perinteisesti kuulunut naiseuteen. Naisten tekemää väkivaltaa pidetään edelleen kulttuurisesti marginaaliin kuuluvana toimintana. Kun väkivallan tekijä tunnustetaan paremmin, on väkivallan kokijallakin parempi mahdollisuus tulla autetuksi. Tämä pro -gradu tutkielma toteutettiin pariutena, tällöin voi ilmiötä tarkastella monipuolisemmin. Työskentelemme molemmat sosiaalityöntekijöinä asiakastyössä aikuissosiaalityössä ja mielenterveys- ja päihdepoliklinikalla. Meillä molemmilla on kokemusta myös lastensuojelun sosiaalityöstä. Kohtaamme sekä väkivaltaa kohdanneita, että käyttäneitä naisia ja miehiä työssämme. Tutkimusta tehdessämme myös oma tietämyksemme naisten käyttämästä väkivallasta ilmiönä sosiaalityössä kasvaa ja voimme hyödyntää valmista pro gradu- tutkielmaa työssämme sosiaalityön eri kentillä.

Tämän pro gradu - tutkielman menetelmänä käytämme kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Tähän tutkimukseen käytetään kirjallisuuskatsaustyypinä kuvailevaa yleiskatsausta ja tutkimusaineiston sisältö analysoidaan teoriaohjaavana sisällönanalyysinä. Tutkittavaa ilmiötä tarkastellaan sitä käsittelevästä tai sivuavasta aineistosta lähtöisin. Valittujen tutkimusten osalta haetaan kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla vastauksia asettamiimme tutkimuskysymyksiin. Ensimmäinen asiasisältöjen kartoittaminen ja aineistohaku tehtiin tammi-kuussa 2024. Tämän jälkeen laadimme viimeistellyn hakustrategian, joka toteutettiin helmi- ja maaliskuussa 2024. Lähdeaineistomme on laaja ja monipuolinen ja sitä on tarkasteltu kattavasti. Lähdeaineistomme koostuu sekä suomalaisista että kansainvälisestä tutkimuksista ja

vertaisarvioituista artikkeleista. Tutkimuksen tavoitteena on löytää vastaukset asetettuihin tutkimuskysymyksiin sekä pohtia tutkittavaa ilmiötä sosiaalityön kontekstissa. Tutkielman tarkoituksena on selvittää naisten tekemää väkivaltaa ilmiönä ja miten naisten käyttämää väkivaltaa voidaan ehkäistä sosiaalityön keinoin. Tutkimuksessa vastataan seuraaviin tutkimuskysymyksiin; *Miten naisten tekemä väkivalta ilmenee? Millaisia selityksiä naisten tekemän väkivallan lisääntymiselle on annettu? Miten naisten tekemää väkivaltaa voidaan ehkäistä sosiaalityön keinoin?*

Tutkimuksemme on rajattu käsittelemään naisten tekemää väkivaltaa lähisuhteissa. Analyysissä oleellista on, onko väkivallan teko itsepuolustusta, väkivallan vastustamista vai naisen aloitteellisuuteen kytkeytyvää aktiivista väkivaltaa. Väkivallalta puolustautuminen muodostaa erilaisen kontekstin väkivallan käytölle, kuin väkivallan käyttäminen omiin tunteisiin, kuten loukkaantumiseen, perustuen. Kun konteksti on väkivalta, pyrimme silloin selittämään väkivaltaan päätyminen syy-seuraussuhteita. Mikään kulttuurinen konteksti tai väkivallan tekijän sukupuoli eivät oikeuta käyttäytymään väkivaltaisesti. Kulttuurin ja sukupuolen huomioon ottaminen tekevät näihin liittyvän väkivaltailmiön ymmärrettäväksi ja tämän myötä paremmin ennakoitaviksi ja ehkäistäväksi. (Lindman 2015, 325). Jotta saamme tutkimuksemme naisten näkemyksiä, käytämme aineistona muun muassa Emmi Latun (2016) ja Satu Venäläisen (2017) tutkimuksia, jotka on tehty väkivaltaa käyttäneiden naisten haastatteluai- neistoista. Naisten oma ääni tulee saada kuuluviin, jotta sosiaalityön toimenpiteitä voidaan kohdentaa heitä parhaiten palveleviksi.

Tutkimuksen ensimmäiset luvut muodostavat tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen. Tutkimukssamme tarkastelemme sukupuolittuneita odotuksia. Feministisen tutkimuksen kautta tarkastelemme sukupuolten välisiä eroavaisuuksia ja erilaisuutta lähisuuhdeväkivaltaan liittyen. Tutkimuksen teoreettisena viitekehyksenä toimii feministinen sosiaalityö ja feministinen kriminologia. Feministisen sosiaalityön ja kriminologian avulla tarkastelimme aihepiiriä nais erityisestä näkökulmasta. Lisäksi avaamme ilmiötä koskevat keskeiset käsitteet. Tämän jälkeen esittelemme tutkimuksen toteutusta. Tutkimuksessa tuomme esiin myös mies- ja lapsierityistä väkivaltatyötä uhrien näkökulmasta. Tutkimuksen viimeisessä luvussa jäsenämme ilmiötä tutkimustulosten pohjalta. Kirjallisuuskatsauksen tuloksista voidaan todeta, että syyt naisten kohdentamaan väkivaltaan ovat moninaisia. Suurimmat tekijät väkivallan aiheuttajina ovat naisten lisääntynyt päihteiden käyttö, ja aiemmat väkivaltaiset kokemukset. Tärkeimpiä asioita naisten väkivallan käyttäytymisen vähentymisen kannalta

ovat naisten omat voimavarat ja osallisuus, joita tulisi tukea ja hyödyntää naisten parissa työskenneltäessä. Hoitoon ohjaaminen on myös tärkeää, jotta tilanne ei uusiutuisi ja jotta asiaan voidaan ajoissa puuttua. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tuloksissa ilmeni, että naisten tekemä väkivalta on moniulotteista, eikä rajoitu ainoastaan fyysiseen väkivaltaan. Väkivalta naisen tekemänä on vaikeasti tunnistettavaa, koska väkivaltaa kokeneet tuntevat tapahtuneesta usein häpeää sekä väkivalta on monimuotoista. Väkivaltaa kokenut ei välttämättä tunnista tapahtunutta väkivallan kokemukseksi, eikä näin ollen osaa hakea tilanteeseensa apua. Saatujen tulosten avulla voidaan paremmin tunnistaa niitä tekijöitä, joita ehkäisemällä voidaan vähentää naisten kohdentamaa väkivaltaa ilmiönä sosiaalityön avulla. Rikosten ennaltaehkäisy, sosiaalisen pahoinvoinnin vähentäminen ja väkivallan tekijän sekä uhrin auttaminen ovat sosiaalityön tärkeimpiä tavoitteita, joten myös naisten väkivaltaisuuden on syytä kiinnittää huomiota yhteiskunnallisesti.

2 LÄHISUHDEVÄKIVALTA ILMIÖNÄ

Väkivalta voidaan nähdä usealla eri tavalla. Se voidaan käsittää joko toisiin ihmisiin kohdentuvana vallankäyttönä tai tunteenpurkauksesta johtuvana ylireagointina. Tietyissä tilanteissa on väkivallan käyttö yhteiskunnassamme sallittua, kuten poliisien käyttämänä tai maanpuolustuksessa. Laajassa käsitteessä väkivalta määritellään kaikella toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään kohdistuvaksi vahingoittamiseksi, alistamiseksi ja pakottamiseksi. Tilastokeskuksen vuoden 2022 tutkimuksen mukaan sekä lähisuhde- että sukupuolittunut väkivalta ovat yhä suuri yhteiskunnallinen ongelma Suomessa. Lähisuhdeväkivallalla on myös vaikutuksia uhrien ja tekijöiden lapsiin ja läheisiin, jotka joutuvat väkivaltatilanteiden todistajiksi. (Tilastokeskus, 2022.) Lastensuojelun keskusliiton teettämän selvityksen (2021) mukaan lasta retuuttaneiden ja lapsen kovakouraisesti tarttuneiden henkilöiden osuus on kasvanut merkittävästi. (Julin 2021, 11.)

Jokinen (2000) on pyrkinyt selittämään väkivaltaa jakamalla sen neljään ryhmään. Ensimmäinen ryhmä muodostuu biologisista teorioista, joissa on viitattu sekä evoluutiopsykologiaan, että geenien, välittäjäaineiden ja hormonien vaikutuksesta käyttäytymiseen. Psykologisiin selitysmalleihin sisältyvät sekä psykoanalyttiset teorit, että frustraatio- aggression malli. Sosiaalisessa näkökulmassa on edustettuna sosiaalisen oppimisen teorit ja neljäs ryhmä on katsottu rakentuvan sellaisista kulttuurisista teorioista, joissa on viitattu patriarkaalisesta kulttuurin tapaan ihannoida väkivaltaa tai miesten valta-asemaa naisiin verrattuna. Väkivalta on kuitenkin moniulotteinen ilmiö, eikä selitysmalleista yksin mikään tavoita sen kaikkia ulottuvuuksia. (Jokinen 2000, 13–14.)

Hearnin (1998, 31) luokittelun mukaan väkivallan luokittelussa sen tunnistamiseksi on käytetty neljää keskeistä väkivallan tunnusmerkkiä.

1. Väkivalta sisältää fyysistä tai muuta voimakäyttöä tekijän puolelta
2. Väkivallan tarkoituksena on vahingon tuottaminen
3. Väkivallaksi katsotaan teko, joka sen kohteelle on vahingollista tai loukkaavaa
4. Tapahtumat, teot tai tehtävät, jotka joku kolmas osapuoli, esimerkiksi viranomainen tunnistaa väkivallaksi

Aikaisemmissa tutkimuksissa on kiistatta todettu, että naiset ovat pääasiassa lähisuhdeväkivallan uhreja ja naisiin kohdistuva lähisuhdeväkivalta on luonteeltaan vakavampaa. Kansainväliset sekä kotimaiset tutkimukset kuitenkin osoittavat, että naisten tekemä parisuhdeväkivalta on lisääntynyt. Lähisuhdeväkivalta on koettu haastavaksi ilmiöksi kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden Suomen lisäksi myös monissa muissa maissa. Lähisuhdeväkivallan yleisyyteen eri maissa vaikuttavat useat eri tekijät. Syyt lähisuhdeväkivallan taustalla ovat kuitenkin maailmalaajuisesti hyvin samanlaisia. Samankaltaisuutta lähisuhdeväkivallan riskitekijöissä on havaittavissa monissa eri maissa, mutta osa syistä vaihtelee maittain ja konteksteittain. (Krug & Salomaa. 2005, 31; Asay ym. 2016, 349). Seuraavassa luvussa käsittelemme lähisuhdeväkivaltaa sukupuolittuneena ilmiönä. Sukupuolittunut väkivalta on monimutkainen ilmiö. Väkivalta kohdistuu eri tavalla eri sukupuoliin ja se liittyy sukupuolten välisiin valtasuhteisiin ja sukupuolirooleihin sekä yhteiskunnallisiin valtarakenteisiin.

2.1 Sukupuolittunut väkivalta

Väkivaltakäsitteen kytköksestä sukupuoleen käytetään termejä sukupuolistunut ja sukupuolittunut väkivalta. Käsitteet eroavat toisistaan siten, että sukupuolittuminen viittaa väkivallan seuraamukseen sukupuolistuminen liittyy väkivallan prosessiin. (Ronkainen 2017, 29.) Väkivallasta voidaan puhua sukupuolittuneena, koska sen uhka ja käyttö näyttäytyvät erilaisina miehille ja naisille. Väkivalta myös liitetään eri tavoin miehenä ja naisena olemiseen. Tutkimuksessamme käytämme sukupuolittuneen väkivallan käsitettä, missä sukupuoli ja väkivalta liittyvät vahvasti yhteen. Tässä tutkimuksessa käsitellään lähiväkivaltaa näkökulmista, joissa nainen on tekijä ja mies tai lapsi uhrina. Väkivallan syntymisessä sukupuolittumisen merkitys nousee esiin sekä käytetyssä väkivallassa että sen kokemisessa. Sukupuolittuneessa väkivallassa huomionarvoista on se, että sen uhrina voi olla mies ja tekijänä nainen. Sitä ei voida tulkita niin, että tekijä olisi aina mies ja uhrina nainen. (Ronkainen 1998, 2–3.) Sukupuoli ei määrittele tai tee väkivallasta sukupuolittunutta, joten ei voida sanoa, että kaikki väkivalta olisi sukupuolittunutta. Sukupuolen merkitys nousee esiin tavoissa, joilla väkivallan tekijä ja kokija joutuvat vastuuseen aiheuttamastaan tai kokemastaan väkivallasta. Avun hakemisessa miehen ei oleteta kantavan vastuuta, jos hän on joutunut parisuhdeväkivallan uhriksi. Etenkin naisten, erityisesti äitien, odotetaan hakevan apua, ja ottavan vastuu sekä omista kokemuksistaan, että kyvystään suojella lapsiaan. (Ronkainen 2017, 29–30.)

Sukupuolittunut väkivalta on saanut merkityksensä sukupuolten valtasuhteesta. Ronkaisen (1998) mukaan sukupuolittunut väkivalta viittaa kaikkeen väkivaltaan, johon sekä sukupuoli, että seksuaalisuus viittaavat kulttuurin, rakenteiden tai yksittäisten toimijoiden tasolla. (Ronkainen 1998, 2–3.) Tutkimus ”Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021 ” on osa Euroopan unionin Gender Based Violence -tutkimushanketta, joka tutkii tekijälle läheisiin ihmisiin kohdistuneen väkivallan esiintyvyyttä eri jäsenmaissa. Tämän tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, että lähisuhteissa koettu väkivalta koskee koko suomalaista yhteiskuntaa, ei vain yksittäisiä väestöryhmiä. Tutkimuksen mukaan naiset edelleen kohtaavat miehiä enemmän väkivaltaa Suomessa. Vuoden 2021 tutkimustulosten mukaan miehistä 3,4 prosenttia ja naisista 5,5 prosenttia ja oli edellisen vuoden aikana kokenut puolisonsa kohdistamana fyysistä väkivaltaa tai sen uhkaa. Suomessa lähisuhdeväkivaltaa koetaan enemmän muihin maihin verrattuna. (Keski-Petäjä & Attila 2023, 8.) Enrique Gracia ja Juan Merlo (2016) kutsuvat pohjoismaissa esiintyvää poikkeuksellisen suurta lähisuhdeväkivallan määrää Pohjoismaiden paradoksiksi. Paradoksia voidaan selittää sillä, että Pohjoismaiden vapaampi ilmapiiri edesauttaa lähisuhdeväkivallasta kertomista ja sen vuoksi teot päätyvät myös tilastoihin. (Gracia & Merlo 2016, 28-29.)

Miehet ja pojat ovat jääneet näkymättömiksi yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. Jokinen, Ahlbäckin ja Kinnarinen (2012, 171) viittaavat tällä sukupuolitutkimuksia esittäviin artikkelikokoelmaan, jossa yhden tutkimuksen kohteena olivat miehet ja kaikki muut tutkimukset koskivat käsittelevät naisia. Miehet on nähty tutkimuksissa väkivaltaisina, vallanhallitsina ja alistavina yksilöinä. Hine (2020) nostaa esiin väkivaltatutkimusten pohjautuneen suurelta osin jähmettyneisiin patriarkaalisiin sukupuolijärjestelmiin ja väkivaltatutkimusta on toteutettu hyväksikäytettyjen naisten kokemuksista käsin. Tämän kaltainen tutkimusasetelma johtaa sukupuolittuneeseen tapaan ajatella, jolloin miesuhrit unohdetaan uhritutkimuksissa (Hine 2020, 2–3). Kulttuurisesti stereotyyppisesti miehuuteen nähdään kuuluvan väkivalta. Hegemonisessa maskuliinisuudessa miehen tulee olla haluttu, kykenevä sekä vahva. Avun hakeminen heikentää miehen maskuliinista uskottavuutta ja miehen tulee kestää kokemansa vaikeudet yksin. Miehet nähdään väkivallan tekijöinä, ei kokijoina. Ulkoapäin asetettu tietty sukupuolirooli vaikuttaa miessukupuoleen ja käyttäytymiseen. (Jokinen ym. 2012, 173–174.) Mieserityinen sosiaalityö on sosiaalityön lähestymistapa, joka keskittyy erityisesti miesten tarpeisiin, haasteisiin ja voimavaroihin. Mieserityinen sosiaalityö tunnistaa, että miehet voivat kohdata erityisiä sosiaalisia, taloudellisia ja henkilökohtaisia haasteita, jotka vaikuttavat heidän elämäntilanteeseensa. Kivelän (2018) tutkimuksessa miesuhrit

kertoivat pelkäävänsä joutuvansa pilkatuiksi tai halveksituiksi kertoessaan uhrikokemuksensa. Myöskään miesten ei pitäisi joutua kestäämään väkivaltaa sukupuolensa vuoksi. (Jokinen ym. 2012, Kekkonen ym. 2020, 17).

Tutkimuksen mukaan miehet sekä naiset kokevat väkivaltaa, mutta miehet ja naiset kokevat väkivallan eri tavalla. Miehet joutuvat väkivallan kohteeksi useammin kuin naiset. Miehiin kohdistuu väkivaltaa useimmiten tuntemattomien tai etäisesti tuttujen tekemänä, sen sijaan naiset ovat miehiä alttiimpia väkivallalle lähisuhteissa. Tilastollista eroa osittain voi myös selittää se, että miehet jotka ovat kokeneet väkivaltaa, raportoivat ja ilmoittavat siitä naisia harvemmin. (Kolttola & Näsi 2022, 18.)

Suomessa on herättänyt keskustelua tarpeesta tutkia parisuhdeväkivallan monimuotoisuutta tarkemmin. Aiemmista tutkimuksista on esitetty kritiikkiä liiallisesta keskittymisestä sukupuolittuneeseen väkivaltaan. (Piispa 2012, 16.) Väkiältä liittyy usein kulttuurisen kontekstiin, miten siitä puhutaan, miten se hyväksytään ja koetaan. Suomalaisessa kulttuurissa väkiältä liitetään maskuliinisia ja miehisiä piirteitä. (Jokinen, 2000, 55). Vuonna 2022 Tilastokeskuksen tietojen mukaan viranomaisille raportoitiin 7,9 % enemmän pari- ja lähisuuhdeväkivaltarikoksia kuin edellisvuonna. Aikuisten uhrien määrä oli 9 100, mikä on 8,8 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Uhreista alaikäisiä oli 2 700, mikä oli 5 % edellisvuotta enemmän. Vuodesta 2021 miesuhrien määrä kasvoi 10,7% ja naisuhrien 8,1 %. (Suomen virallinen tilasto 2022.)

2.2 Naisten tekemä lähisuuhdeväkivalta

Parisuhteella tarkoitetaan tässä aluvussa naisen omaan kumppaniin kohdistamaan väkivaltaa. Naisten tekemä väkiältä on moniulotteinen ja tärkeä aihe, jota tulee lähestyä sekä vakavuudella, että empatialla. Suomessa vakiintuneita käsitteitä parisuhteessa tapahtuvalle väkivallalle ovat perhe- ja lähisuuhdeväkivalta. Ne liittävät yhteen sekä sukupuolten välisen, että sukupolvien välisen väkivallan. Termit myös peittävät näkyvistä uhrin ja tekijän asemat sekä niihin liittyvän sukupuoliaspektit. (Keskinen 2012, 1-2.) WHO:n määritelmä väkivallasta on edistysaskel ymmärrykseen parisuhdeväkivallan moninaisuudesta. Itse väkivallan konkreettisen teon lisäksi väkiältä on määritelty vallankäytöksi, uhkaamiseksi ja pelotte-luksi. Passiivinen väkiältä, kuten laiminlyönti sekä perustarpeiden tyydyttämättä jättämi-

nen on myös määritelty väkivallaksi. Parisuhdeväkivalta on muutakin, kuin fyysisiä vammoja aiheuttavaa, se voi sisältää myös psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia, jotka nousevat esille vuosiakin tapahtuneen jälkeen. (Krug & Salomaa 2005, 41.) Väkivalta on ilmennyt miesten puheissa myös uhkailuna ja miehen käyttämistä hyväksi kodin- ja lastenhoitajana sekä taloudellista hyväksikäyttöä. Perheväkivalta on muutakin kuin puolisoiden välillä tapahtuvaa väkivaltaa. Perheväkivalta kohdentuu lapsiin joko välillisesti tai suoraan. Lapset joutuvat usein lähisuhdeväkivallan välikappaleiksi. Välillinen väkivalta tarkoittaa, että lapsi joutuu todistajaksi vanhempiensa välisessä väkivaltatilanteessa. (Inkilä & Paavilainen 2013, 150-162). Tämän tutkielman tulosluvussa tarkastelemme myös äitien lapsiin kohdistamaa väkivaltaa.

Lähisuhdeväkivallan määrittelyä voidaan pitää hankalana, koska se on aina yhteydessä kulttuuriin, aikaan ja paikkaan. (Ojuri, 2006, 10.) Ronkainen (2017, 7) määrittelee lähisuhdeväkivallan olevan väline kontrolliin ja valtaan ja sen olevan sosiaalisesti säädeltyä. Lähisuhdeväkivaltaa voidaan tarkastella kahden ihmisten välisessä suhteessa tapahtuvana väkivaltana ja toisaalta rakenteellisena ilmiönä. Lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, jossa väkivallan teko on kohdistunut väkivaltaisen henkilön lapseen, nykyiseen tai entiseen puolisoon, läheiseen sukulaiseen tai lähipiiriin kuuluvaan henkilöön. (Bildjuschkin ym. 2020, 7).

Ylipäänsä naisten miehiin tekemästä väkivallasta on olemassa vähän tutkimuksia. Das D Gupta (2002) on tehnyt aiheesta tutkimuksen ja sen mukaan naisten tekemän väkivallan tutkimus voidaan jakaa kolmeen suuntaukseen, jotka ovat:

1. Väkivallan määrän samanarvoisuutta ja sukupuolen tasaväkisyyttä korostava tutkimus
2. Itsepuolustuksen korostuminen kontekstina väkivallalle ja naisten omia uhrikokeimuksia, sekä väkivallalla reagoiminen traumaan
3. Naisten väkivallan syiden ja kontekstien monimuotoisuuden huomioonottava tutkimus, jossa pääpaino on naisten nykyhetken ja elämänhistorian vuorovaikutuksen merkityksen korostamisessa, sekä yhteiskunnallisten tekijöiden merkitysten väkivallan tekemiseen. (Das D Gupta 2002, 1369–1377.)

Väkivallalla lähisuhteessa on erilaisia ilmenemismuotoja. Fyysisen väkivallan lisäksi väkivaltaa voi ilmetä taloudellisena, henkisenä ja seksuaalisena väkivaltana. Anniina Kaittila (2017) on väitöskirjassaan jakanut taloudellisen väkivallan neljään osa-alueeseen: Työnteon häirintään ja rajoittamiseen, taloudelliseen väkivaltaan, taloudelliseen hyväksikäyttöön ja rahankäytön kontrolloimiseen. (Kaittila 2017, 16.) Viime vuosina myös eron jälkeinen vainoaminen on käsitetty yhdeksi väkivallan muodoksi. Anna Nikupeteri (2016, 19) esittää sosiaalityön väitöskirjassaan lähisuhdeväkivaltana myös eron jälkeisen vainon. Miesten ja naisten tekemä väkivalta eroavat toisistaan. Miesten väkivallan teko ajatellaan useammin fyysiseksi ja naisten puolestaan henkiseksi väkivallaksi. (Hilliaho 2010, 25). Kivelä (2020) toteaa miesten olevan yleisemmin henkisen väkivallan uhreja perheväkivaltaa kokiessaan. Henkistä väkivallaksi luetaan vähättely, nimittely, tavaroiden hajottaminen, uhkaileminen ja kiristäminen, sekä vähättely ja sivuttaminen. (Kivelä 2020, 25). Hine (2020, 11) on tutkimuksessaan osoittanut erityisesti naisten käyttävän henkistä väkivaltaa vanhempien keskinäisissä riidoissa ja erotilanteissa lasta hyväksikäyttäen tarkoituksenaan vahingoittaa kumppania. Henkisen väkivallan voidaan kuitenkin ajatella olevan seurauksiltaan ja satuttavuudeltaan yhtä traumatisoivaa, kuin fyysisen väkivallan. Henkistä väkivaltaa kokenut kärsii yhtä lailla peiloista, epävarmuudesta ja itsetunnon riistämisestä. Tavanomaisia oireita henkisestä väkivallasta ovat itsetunnonlasku, masennus ja ahdistus (Nyqvist 2006, 46). Flinck ja Paavilainen (2010, 33) mukaan väkivallan määrittelyssä oleelliseksi voidaan katsoa loukatuksi tulemisen kokemus ja väkivallan uhriksi joutumiseen liittyy toisistaan eriäviä tunteita, kokemuksia, ja tulkintoja, joille uhri antaa väkivallan merkityksen. Tässä tutkielmassa uhrinäkökulman esiin tuominen auttaa käsittelemään myös tekijyyttä. Kun keskitytään uhrikokemuksiin, nähdään miten väkivallan tekijän toiminta vaikuttaa toiseen ihmiseen. Uhrinäkökulman avulla voidaan paremmin ymmärtää myös väkivallan dynamiikkaa ja sen seurauksia. Tämä sisältää sen, miten valta- ja kontrollisuhteet toimivat väkivaltaisissa suhteissa ja auttaa ennaltaehkäisemään lähisuhdeväkivaltaa.

Teknologian välityksellä voidaan kokea nykyisten ja entisten kumppaneiden taholta sekä vainoamista, että väkivaltaa. Verkossa ääntään käyttävät naiset saattavat kohdata häirintää, häpäisyä ja uhkailua. Verkon kautta ovat yleistyneet myös luvattomasti levitetyt kuvat, vihamieliset kommentit käydyissä keskusteluissa sekä uhkailu fyysisellä ja seksuaalisella väkivallalla. (Attila & Pietiläinen 2021, 61.)

Nyky-yhteiskunnan digitalisaation ottaessa yhä enemmän tilaa keskuudessamme, on yhdeksi väkivallan muodoksi ilmestynyt väkivalta ja häirintä verkossa. Digitalisaation ja teknologian kehittyminen tarjoavat käyttäjille sekä uusia, että positiivisia mahdollisuuksia, tarjoavat ne myös kanavan väkivallalle, joka puolestaan vaikuttaa väkivallan muotoihin ja seurauksiin. Väkivaltaa ja häirintää verkossa on kokenut 23 prosenttia 18–74-vuotiaista miehistä ja 27 prosenttia 16–74-vuotiaista naisista. Verkkohäirintää koetaan useimmiten vapaaajalla, pari- tai sukulaisuussuhteen ulkopuolella. Yleisimpiä verkkohäirinnän muotoja ovat sopimattomat julkiset tai yksityisviesteissä saadut sopimattomat kommentit. Naiset kokevat häirintää verkossa yleensä yksityisviestien kautta, kun taas miehet julkisissa kommentteissa. Yleisesti ottaen naiset joutuvat fyysisen uhan kohteeksi useammin kuin miehet: Verkkohäirintää kokeneista naisista 16 prosenttia ja miehistä 11 prosenttia ilmoitti joutuneensa fyysisen uhkauksen kohteeksi joko itse tai heidän läheisensä.

Miehiin kohdistuva väkivalta näkyy tilastoissa, mutta niissä ei näy miesten omat kokemukset tai väkivallan seuraamukset. Palmu (2006) mukaan miesten kokema väkivalta tuntemattomalta tekijältä aiheutti 26% tapauksista psyykkisiä seurauksia. Parisuhteessaan 18 prosenttia miehistä ja 32 prosenttia naisista ovat kokeneet jossain elämänsä vaiheessa joko fyysistä väkivaltaa tai sen uhkaa. Tutun ja entisen kumppanin tekemä väkivalta aiheutti viidesosalle psyykkisiä seurauksia ja nykyisen kumppanin tekemä väkivalta aiheutti kymmenesosalle näitä psyykkisiä seurauksia. (Palmu 2006, 35.) Vuoden 2006 kansallisessa uhritutkimuksessa 0,2 % miehistä sekä 0,5 % naisista olivat kertoneet olleensa lähisuhdeväkivallan uhreina kuluneen vuoden aikana puolison tai seurustelukumppanin taholta. (Salmi, Lehti, Siren, Kivivuori & Aaltonen 2009, 5). Heiskasen ja Ruuskasen tutkimuksessa (2010, 56) 15-vuotta täyttäneet miehet ja naiset raportoivat kokeensa yhtä paljon nykyisen kumppanin taholta fyysistä väkivaltaa. Vastanneista naisista ja miehistä 10,5 prosenttia oli joskus kokenut fyysistä väkivaltaa. Kun mukaan lasketaan fyysisen väkivallan lisäksi uhkailu, 16 prosenttia miehistä oli kokenut lähisuhdeväkivaltaa nykyisen kumppanin tekemänä. Miesten kokemukset olivat hieman naisen kokemuksia harvinaisempia, mutta alle prosentin ero ei ole tilastollisesti merkittävä. Tilastoja tarkastellessa on tärkeää tiedostaa, että tilastot ja tutkimukset kertovat vain viranomaisten tietoon tulleista rikoksista ja osa rikoksista jää aina tilastojen ulkopuolelle. Esimerkiksi lähisuhdeväkivallassa piilorikollisuuden osuus voi olla mittava. On todettu, että miehet ilmoittavat poliisille heihin kohdistuvasta väkivallasta naisia harvemmin. Koska väkivalta on myös kulttuurisesti paheksuttavaa, sekä miehet, että naiset puhuvat yleensä enemmän kokemastaan, kuin tekemästään väkivallasta. (Salmi ym. 2009, 77.)

Väkivallantekojen määrittelyminen väkivallaksi riippuu muun muassa uhrin ja tekijän sukupuolesta. Miehet eivät välttämättä tulkitse kohtaamaansa lievää tai henkistä väkivaltaa väkivallan teoksi. (Kivivuori 2014, 88). Tämä selittänee myös sitä, että naiset raportoivat tutkimuksissa havaitsevansa miehiä useammin väkivaltaa. (Attila ym. 2023, 9). Sukupuolten väliset erot väkivallan käsityksistä havaittiin myös Helweg-Larsenin, Frederiksenin & Larsenin (2011) tutkimuksessa, jossa tytöt olivat todistaneet poikia enemmän äitiin kohdistuvaa väkivaltaa.

Lievätkin pahoinpitelyt lähisuhteissa tulivat virallisen syytteen alaisiksi vuonna 2011. Vuonna 2015 toteutettiin tutkimus, jossa tarkasteltiin poliisin toimintaa kotihälytyksillä. Tutkimuksessa havaittiin, että poliisi kirjaa ainoastaan 66 prosenttia tehtävistä, jos kyseessä on lähisuhdeväkivalta tai epäily lievästä fyysisestä väkivallasta. (Fagerlund, 2016, 43.) Piiloon jäävällä väkivallalla tarkoitetaan väkivaltarikoksia, jotka eivät tule poliisin tietoon. Piiloon jäävästä väkivallasta saattaa jäädä kuva, että se olisi tärkeämpää, kuin tapaukset, jotka tulevat ilmi poliisille. Tärkeää olisi pohtia, minkälainen väkivallan tyyppi jää pimentoon poliisilta ja mitä tietoa parisuhdeväkivallasta nousee viranomaistietojen perusteella. Kuinka heidät, joista viranomaisilla on jo tieto väkivallan tapahtumisesta, saataisiin avun piiriin sekä dokumentoida se, miksi tuki, joka on annettu ei ole kuitenkaan johtanut onnistuneeseen puutumiseen. (Hannus, Mehtola, Natunen & Ojuri 2011, 31.)

Benjamin Hinen (2020, 18) tutkimuksessa naisten miehiin kohdistuneesta hyväksikäytöstä nousi esiin, että väkivaltatutkimukset pohjautuisivat patriarkaaliseen sukupuolijärjestelmään pitkälti hyväksikäytettyjen naisten näkökulmasta. Tutkimusasetelma on koettu sukupuolittavaksi ja jonka seurauksena uhritutkimuksissa ovat miehet unohtuneet. Rute Carmon tutkimus (2011, 355) nosti esiin miesuhritutkimusten niukkuuden Portugalissa ja hänen tutkimustuloksissaan näkyi ilmiö, etteivät väkivaltaa kokeneet miehet eivät tehneet viranomaisille ilmoitusta tapahtuneesta eivätkä hakeutuneet vammojensa vuoksi terveydenhuollon piiriin. Carmon mukaan lähisuhdeväkivalta on universaalinen ongelma ja usein miehet on kohdenettu tekijöiksi, vaikka yhtä lailla he olisivatkin väkivallan uhreja. Yleisimmin miehiin kohdistuva väkivalta oli tutkimuksessa läppäisy, raapaisu, tai tylpällä esineellä lyöminen. Väkivallasta syntyneistä vammoista yleisin oli ruhje. Myös Carmo arveli tutkimustulosten olevan alakanttiin, sillä väkivaltaa kokeneet miehet eivät raportoi kokemastaan väkivallasta. (Carmon 2011, 357.)

3 FEMINISTINEN TEORIA

Tässä tutkimuksessa käsitellään sukupuolittuneita käsityksiä ja odotuksia, joten on tarpeen avata feminismin ja feministisen sosiaalityön ja kriminologian käsitteitä. 2000-luvulla väkivaltaa koskevissa tutkimuksissa on kiinnitetty huomiota myös sukupuolen merkitykseen. Feministisen teorian avulla voidaan myös tarkastella sitä, miten esimerkiksi lainsäädäntö ja oikeusjärjestelmä kohtelevat naisten tekemän väkivallan uhreja. Feministinen näkökulma voi auttaa tunnistamaan ja haastamaan niitä rakenteita, jotka voivat ylläpitää naisten tekemää väkivaltaa ja estää uhreja saamasta tarvitsemaansa apua ja oikeutta.

3.1 Feminismin taustaa

Feministinen teoria auttaa ymmärtämään naisten tekemää väkivaltaa tarjoamalla välineitä analysoida sitä sukupuolten välisen vallan, sosiaalisten roolien ja kulttuuristen normien näkökulmasta. Feministinen teoria korostaa, että naisten tekemä väkivalta on nähtävä osana laajempaa sukupuolirooleihin liittyvää kontekstia. Vaikka feministinen teoria on keskittynyt perinteisesti miesten naisiin kohdistamaan väkivaltaan, se tunnistaa myös, että naiset voivat käyttää väkivaltaa osana valtasuhteita.

On tärkeää ymmärtää, että feministinen teoria ei ole yhtenäinen ja eri feministit painottavat erilaisia näkökulmia ja lähestymistapoja liittyen naisten tekemään väkivaltaan. Keskeistä on, että feministinen teoria pyrkii tuomaan esiin sukupuolen ja vallan välisiä suhteita sekä haastamaan niitä rakenteita, jotka voivat altistaa naisia väkivallalle ja näin vaikeuttaa heidän asemaansa yhteiskunnassa. Feministinen teoria tarjoaa monia näkökulmia liittyen naisten väkivaltaan. Feministit usein korostavat, että naisten väkivaltaa tulee tarkastella osana laajempaa yhteiskunnallista kontekstia, kuten sukupuolten epätasa-arvoa, valtarakenteita ja patriarkaatia. Yksi feministisen teorian keskeisistä näkökulmista naisten väkivaltaan on, että perinteiset sukupuoliroolit ja valtarakenteet voivat luoda ympäristön, jossa naisilla on vähemmän valtaa ja resursseja, mikä voi altistaa heidät väkivallalle. Lisäksi feministit korostavat, että yhteiskunnan asenteet ja normit voivat vaikuttaa siihen, miten naisten kokemaa väkivaltaa käsitellään ja miten uhreja tuetaan.

Feminismi käsittää identiteetin, liikkeen aktivistiposition ja teoreettisen näkökulman. (Seymour 2012, 21). Feminismin avulla pyritään vaikuttamaan vahingollisiin sukupuolittuneisiin rakenteisiin ja asenteisiin yhteiskunnassa. (Jauhiainen 2014, 71). Syntymässämme meidät

määritellään tytöiksi tai pojiksi, jolloin myös ympäristö kohdistaa meihin tiettyjä odotuksia sukupuolemmen perusteella. Sukupuolen tuottamisesta käytetään usein representaation käsitettä. Representaatiolla tarkoitetaan sitä, että esimerkiksi ihmisiin yhdistetään tietynlaisia kuvauksia. (Paasonen 2010, 40-47.) Miehiltä ja naisilta odotetaan eri asioita ja yhteiskunnan odotukset voivat tiedostamatta vaikuttaa siihen, miten toimimme. Naiseuteen liitetään usein empaattisempi, hiljaisempi ja vähemmän aggressiivinen henkilökuva, kuin miehen. Normista poikkeava nainen saatetaan leimata ”maskuliiniseksi” ja siten pitää epäsoveliaana. (Tuomala 2006, 10.) Viimeaikaisissa lähisuhdeväkivaltaa koskevissa tutkimuksissa on pyritty purkamaan kategorisointia miesten ja naisten välillä. Sukupuolen huomioivat tutkimukset ovat keskittyneet naisiin väkivallan kokijoina. Väkivaltatyössä tulee kuitenkin tunnistaa ja kyseenalaistaa erilaisia sukupuoliin liittyviä stereotyyppisiä käsityksiä. Parisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa voidaan osaltaan selittää kulttuurisilla diskursseilla. Miehillä ja naisilla annetaan yhteiskunnassa erilaisia oletuksia ja odotuksia, joiden kautta he määrittävät myös itseään. Miehistä väkivaltaa jopa ihannoidaan ja miehet kasvavat kulttuuriin, jossa erimielisyyksiä on tapana ratkoa väkivallalla. (Keskinen 2004, 60)

Feminismiä ei nähdä pelkästään teoreettisena aatesuuntauksena tai teoreettisen näkökulman kautta, vaan yläkäsitteenä monille koulukunnille ja suuntauksille. Feministinen teoria syventää sukupuolesta johtavia valta-asetelmia sekä rakenteellisella tasolla, että yksilötasolla. Feministinen teoreettinen viitekehys nostaa esiin sukupuolten väliset toimijuuden erot yhteiskunnassa. Globaalin feministisen liike sai alkunsa 1800–1900 luvun vaihteessa, jolloin Australiassa ja Uudessa Seelannissa syntyi naisasialiike, joka alkoi puuttua naisten epätasa-arvoiseen asemaan suhteessa miehiin. Tätä kutsutaan ensimmäiseksi aalloksi feminismissä ja se liittyy liberaalin feminismiin. (Appelrouth & Edles 2011, 315.)

Naisen paikan yhteiskunnassa on läpi vuosisatojen määrittäneet konservatiiviset lähtökohdat. Appelrouthin & Edlesin (2011, 316) mukaan 1960-luvulla feministi Betty Frieda nosti esiin näkökulman, että naisille voitaisiin laajentaa poliittisia, taloudellisia ja yhteiskunnallisia oikeuksia silloisessa yhteiskunnassa. Frieda kuvaa teoksessaan *Naisellisuuden harhat* (The Feminine Mystique 1963) tuon ajan näkemystä naisista ahtaassa stereotyyppisessä roolissa äitinä ja hoivaajana. Friedan (1963) uskoi, että naiset elävät harhakäsitysten ja keinotekoisten arvojen vaikutuspiirissä. Naisten oletetaan olevan tyytyväisiä elämäänsä vaikka, heidän odotetaan omistautuvan kokonaan puolisolleen ja lapsilleen. Friedan katsoi, että edellä

kuvailtu rakenteellinen kokonaisuus aiheuttaa lopulta naisissa henkistä pahoinvointia, koska siitä puuttuu kaikenlainen aito, luova ja itsemääritelty toiminta.

Vallalla olevat ihmiskäsitykset naiseudesta tai naisten toimijuudesta vaikuttavat myös väkivaltatyön tutkimuksiin ja tulkinta- sekä käsittelytapoihin. (Flinck 2006, Nyqvist 2006). Käyttäessään väkivaltaa rikkoo nainen odotuksia naiseudesta ja naiselle tyypillisestä tavasta toimia. (Lattu 2016, 188). Nykyään ymmärretään, että myös mies voi olla väkivallan uhri, eikä vain väkivaltaa käyttävä osapuoli.

Feminismille on ominaista itsensä korjaaminen ja reflektiivinen työote. Feminismissä ajattelutapaa on aaltoilevaa, liikkuvaa ja limittyvää, ei niinkään ajan myötä tapahtuvaa kronologista kehitystä. Feministinen ajattelu pitää järjestyksen hahmottamista joskus tarpeellisena esimerkiksi ristiriitojen osoittamiseksi. Keskeinen väite kansainvälisissä feministisissä keskusteluissa on ollut, että sosiaalityössä on kontrolloitu naisten äitiyttä ja perhevelvollisuuksia. Sosiaalityön näkökulmasta naiset ovat olleet asiakkaina vaimoina ja äiteinä eli juuri heidän perhevelvollisuuksiensa kautta, jolloin heidän asemaansa on tarkasteltu kodin ja perhelämän kautta. Silloin, kun äiti ei enää selviydy tehtävästään kotona lasten kanssa, nähdään tilanteeseen aihetta puuttua jopa lastensuojelun puolelta, kun taas miehen ollessa se “huono isä”, ei lastensuojelullista tarvetta ole. (Kuronen, Granfelt, Nyqvist & Petrelius 2004, 13.) On toki myös huomion arvoista, että feminismi on kokenut muutoksia ja kehittynyt eri aikakausina. (Orme 2013, 87–88.)

Feminismin toinen aalto syntyi 1960-luvulla. Se keskittyi sekä naisten haasteisiin, että naisrivitykseen. Vuonna 1966 perustetun Kansallinen naisten järjestön tavoitteena oli irroittaa naiset perinteisestä naisen roolista ja saada naiset osallistumaan yhteiskuntaan tasa-arvoisina miesten rinnalla. Toinen aalto on aatteellisesti usein liitetty radikaalifeminismiin. Andrea Dworkin edusti radikaalifeminismia, jonka ajatussuunta oli mieskielteinen. Radikaalifeminismin yhteydessä mieskielteisyys tarkoittaa, että naiset ovat sukupuolensa vuoksi sorrettu ryhmä ja heidän tulee taistella sorron kokemusta vastaan. Joskus arkisissa keskusteluissa on feminismi tulkittu miehiin kohdistuvaksi vihamielisyydeksi. Tämän käsityksen oletetaan olevan lähtöisin radikaalifeminismistä. (Appelrouth & Edles 2011, 316.)

Feminismin kolmas aalto on nähty alkavaksi 1980–1990-luvuilla. Kolmannen aallon aikana feminismi hajautui edelleen eri suuntauksiin. Kolmannen aallon feminismiä on kutsuttu

myös postmoderniksi feminismiksi. Tällöin nousivat monissa maissa feministiset ideat asteittain näkyviksi. Tämän uskotaan johtuvan siitä, että sekä nuoret feministit, että toisen aallon vanhemmat aktivistit olivat toimittajina julkisissa viroissa sekä aloittelivat urapolkujaan yliopistoissa ja kansainvälisissä viroissa. Yksi kolmannen aallon feminismin ydinpiirteitä on yleisesti tiedostettu tarve naisten etujen edistäminen lainsäädännössä ja politiikassa. Poliittikaan sidonnainen aktivismi vahvistui ja naistutkimus vahvistui tieteenalana. (Molyneux, Malu, Gatto & Rowden 2021, 32-35.) Kolmanteen aaltoon on liitetty kiinnostus seksuaalisuutta kohtaan, sekä ajatukset sukupuolisuudesta sekä toiminnoissa, että puheissa. Postmodernissa feminismissä on tunnistettu naisten välinen monimuotoisuus sekä yhteiskuntaluokka. Intersektionaalisuus on esimerkiksi postmodernin feminismin eräs teoreettinen suuntaus. (Karkulehto, Saresma, Harjunen & Kantola 2012, 17–18.) Intersektionaalisen feminismin käsite sai alkunsa, kun Kimberlé Crenshaw (1989) julkaisi artikkelin siitä, miten laki ei tunnista yhtä aikaa sekä rotuun että sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Intersektionaalisuuden käsite on kuitenkin ollut olemassa jo ennen Crenshawn artikkelia, erityisesti kritisoidessaan niin kutsuttua valkoista feminismiä. Valkoisessa feminismissä naiset nähdään homogeenisenä ryhmänä, jättäen huomiotta naisten erilaisuuden esimerkiksi suhteessa rotuun. Intersektionaalisessa feminismissä keskeiseksi nousevat erot naiskäsitteessä. Naista ei tule tarkastella suhteessa mieheen vaan suhteessa muihin naisiin ja laajemmin sukupuolittuneisiin rakenteisiin. (Karkulehti ym. 2012, 20.) Intersektionaalisuudesta on käytetty myös suomenkielistä käsitettä ylijajainen. Se on suunnannut huomion luokan, sukupuolen, seksuaalisuuden, etnisyyden, iän, rodun ja terveyden kaltaisten erojen ja identiteettejä tuottavien luokittelujen kriittiseen tarkasteluun. (Karkulehto ym. 2012, 16.)

Naisten tekemää väkivaltaa on ymmärrettävä eri tekijöiden risteyksessä, kuten sukupuolen, rodun, luokan ja seksuaalisen suuntauksen kautta. Nämä tekijät vaikuttavat siihen, miten naiset kokevat omat asemansa ja miten he saattavat käyttää väkivaltaa.

Intersektionaalisella analyysillä tarkoitetaan ihmisten tarkastelua sitä, kuinka heitä asetetaan poliittisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin järjestyksiin. Intersektionaalisuutta on pidetty yhdestä keskeisimmästä feminististä tutkimusta ohjaavista käsitteistä. (Karkulehto 2012, 17–18.) Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana intersektionaalisuus on käsitteenä laajentanut sukupuolentutkimuksen kenttää. Intersektionaalisuutta on kuvattu feministisen teorian tärkeimmäksi teoriaksi. (Crenshaw 1991, 1250.) Suomessa intersektionaalisuus on noussut esiin maahanmuuttajainasiin kohdistuvassa väkivaltatutkimuksissa. Tällöin on havahduttu

siihen, ettei suomalaisilla viranomaisilla ole työskentelyyn tarvittavaa erityisosaamista liittyen väkivallan kohtaamiseen. Keskinen (2012, 14) mukaan viranomaiset ovat omaksuneet kulttuurisen diskurssin, jolla selitetään väkivaltaa kulttuuri eroilla. Universaalisessa diskurssissa korostuu väkivaltatilanteiden samankaltaisuus suomalaisten ja maahanmuuttajataustaisten kanssa. Feministinen teoria auttaa ymmärtämään naisten tekemää väkivaltaa kontekstissa, jossa sukupuoliroolit, valtasuhteet ja patriarkaaliset rakenteet vaikuttavat ihmisten käyttäytymiseen. Vaikka väkivaltaa ei koskaan pidä oikeuttaa, feministinen teoria tarjoaa syvällisemmän käsityksen niistä syistä, jotka voivat johtaa naisten väkivaltaiseen käyttäytymiseen, ja auttaa siten kehittämään parempia tukitoimenpiteitä ja interventioita.

3.2 Feministinen sosiaalityö

Feministisen sosiaalityön ja naisten käyttämän väkivallan välillä on merkittävä yhteys, joka perustuu feministisen sosiaalityön pyrkimykseen ymmärtää ja käsitellä väkivaltaa laajemmassa sosiaalisessa ja rakenteellisessa kontekstissa.

Feministiselle sosiaalityölle ei ole olemassa vain yhtä määritelmää siitä, mitä kaikkea se pitää sisällään. Sille on eri tutkimuksissa löydetty yhteneväisiä piirteitä, joiden avulla työn suuntaviivoja voidaan määritellä. (Eyal-Lubling & Krumer-Nevo, 2016, 245). Työn keskeisimpinä lähtökohtina on nähty naisen alisteinen asema ja lisäksi naisten valtaistuminen niin tutkimusprosesseissa kuin käytännön työssäkin. (Kuronen ym. 2004, 285). Sukupuolen merkityksen korostuminen ja sosiaalisten ongelmien määrittely korostuvat feministisessä sosiaalityössä. (Keskinen, 2004, 21).

Feministisen sosiaalityön juuret ovat lähtöisin angloamerikkalaisen sosiaalityön juurista 1980-luvulta. Keskustelua käytiin etenkin työn muodosta ja sisällöstä. Tuolloin feministinen sosiaalityö oli liitetty sekä sosiaaliseen, että poliittiseen liikkeeseen, toiselta nimeltään toisen aallon feminismiin. Työssä huomio kiinnittyi nais erityisyyteen ja vallan jakautumiseen sukupuolten välillä. Toisen aallon feminismien elementit kietoutuivat myöhemmin sekä feministisen sosiaalityön lähtökohtiin, että nykypäivänä tehtyyn nais erityiseen sosiaalityöhön. (Keskinen, 2004, 19). Angloamerikassa tehty varhaisempi feministinen tutkimus määritteli sosiaalityön usein juuri naisten elämää sääteleväksi ja kontrolloivaksi valtiolliseksi asiantuntijajärjestelmäksi, yhdeksi muodoksi naisalisteisuutta, joka kontrolloi muun muassa äitiyttä, seksuaalisuutta ja vaimoutta.

Vastapainoksi tälle feministiset sosiaalityön tutkijat edistivät sosiaalityötä feministisen teorian pohjalta. Tämä on naisia tukemalla ja valtaistamalla tehtävää työtä, joka pyrkii välttämään valtasuhteita. Sosiaalityöntekijän tulee lähtökohtaisesti ensisijaisesti tehdä yksilöä tukevaa sosiaalityötä, joka on vapaa siihen liittyvistä valtasuhteista. (Hicks 2014, 471–478.) Kurosen (2004, 11) mukaan sosiaalityön relevantteja kysymyksiä jo 1960–1980-luvulla olivat naisen asema perheessä, äitiys, naisiin kohdistuva väkivalta, naisten köyhyys ja yhteiskunnallinen eriarvoisuus. 1980-luvulla kiinnostus heräsi ongelmien sukupuolittuneisuudesta, kuten naisten asunnottomuudesta, jota Riitta Granfelt tutki vuonna 1992 ja Tarja Pösö tutki naisvankeja ja naisten rikollisuutta vuonna 1998.

Feministinen sosiaalityö käsittää nykyhetken ja tulevaisuuteen suuntautuvaa sosiaalityötä. Se lähtee liikkeelle sosiaalityön ongelmien määrittelystä ja sukupuolen määrittelystä alalla, jossa suurin osa sekä työntekijöistä että asiakkaista on naisia. Feministisen työn lähtökohtana on havainto siitä, että sosiaalityössä naiset ovat selkeä enemmistö sekä työntekijöinä, että asiakkaina. Feministisen sosiaalityön tavoitteena on ei-seksistinen ja naisehtoinen sosiaalityö, Sosiaalityön käytäntöjä kehittäessä on huomioitu naisten alisteisen aseman yhteiskunnalliset taustat ja niitä on pidetty tärkeinä kehittäessä työtä. Naisten äänien kuuluvaksia saaminen ja kokemusten huomiointi ovat lähtökohtia feminististä sosiaalityötä kehitettäessä. Keskeiseksi toimintatavaksi on nähty naistietoisuuden herättäminen niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkin kohdalla. Feministisen sosiaalityön keskeisiä elementtejä ovat sukupuolen merkitys ja sosiaalisten ongelmien määrittely. (Keskinen 2004, 20–21.)

Feministinen tutkimus on kehittynyt laaja-alaiseksi tarkasteluksi, joka käsittelee naisten yhteiskunnallista asemaa, sukupuolen rakentumista sekä sukupuolittuneita käytänteitä. Feministinen tutkimusmenetelmä antaa tilaa naisten äänille ja kokemuksille. Feministinen tutkimus naisten asemasta on kehittynyt ajan mittaan tutkimukseksi sukupuolen, sukupuolittuneiden käytäntöjen ja sukupuolen tuottamisen kattavaksi tutkimukseksi. Sen kohteita ovat nykypäivänä normeista poikkeava äitiys ja haasteelliset sosiaaliset suhteet. Merkittävää feministisessä sosiaalityössä on ollut äitiys ja äidit lastensuojelun asiakkaina, erityisesti epäonnistuneiksi leimatuista äideistä, jotka asuvat lapsistaan erillään. Feministisessä sosiaalityössä nostetaan esiin uusia näkökulmia äitiyden “pimeistä puolista” esimerkiksi äideistä, jotka pahoinpitelevät tai jopa tappavat lapsiaan. Tämä epämiellyttävä aihe kaikkine särmineen ja rosoineen on kuitenkin hyvä nostaa esiin ideaaliseen kuvaan äitiydestä feminiinisessä

keskustelussa. Naiseutta on tarkasteltu usein suhteutettuna äitiyteen ja tämä on nähty keskeisenä niin sanotun jaetun kokemuksen lähteenä. Sosiaalityössä naiset ovat saaneet erityistä huomiota juuri äitiyteen perustuen. Työskenneltäessä naisten kanssa olisi myös huomioitava heidät, jotka eivät tule äiteinä sosiaalityön asiakkuuteen ja heidän kanssaan löydettävä eri näkökulmat tilanteissaan. Aiheena tämä on haastava, koska se saattaa leimata yksittäisiä äitejä syyllistäen. (Kuronen 2009, 113–117.) Feministisen sosiaalityön tavoitteena on naisasiakkaiden valtaistuminen ja tasavertaisen suhteen muodostuminen asiakas-työntekijä välisessä suhteessa. (Keskinen 2004, 22). Kurosen (2009) mukaan feministisen sosiaalityön keskeiseksi käsitteeksi on noussut empowerment. Käsitteelle ei ole varsinaista suomennosta, mutta käännöksinä on muuan muassa valtaistuminen, voimavaraistuminen ja voimaantuminen. Käsite on liitetty prosessiin, jossa henkilö voi itse kohentaa elämänsä hallintaa ja kontrollia. (Kuronen, 2004, 277–279.)

Kurosen (2009) mukaan feministisen sosiaalityön valtaistuminen on liitetty juuri nais erityisiin kysymyksiin sekä sosiaalisten ongelmien esiin nostamiseen suhteessa naisten yhteiskunnalliseen asemaan ja uusien toimintamallien kehittämiseen. Feministisen sosiaalityön valtaistumisen käsite liittyy sosiaalityön nais erityisten kysymysten ja sosiaalisten ongelmien esiin nostamiseen sekä tarkasteluun suhteessa naisten yhteiskunnalliseen asemaan, sekä uusien toimintatapojen kehittämiseen (Kuronen, 2009, 285–286.) Ormen (2013) mukaan on sosiaalityö mielletävissä sinänsä feministiseksi, että siihen sisältyy ajatuksia hoivasta, huolenpidosta ja empatiasta. Auttamistyön alhaisesta palkkauksesta ja vähäisestä yhteiskunnallisesta arvostuksesta on argumentoitu käyttäen muun muassa kutsumustyön käsitettä. Siinä auttamistyö nähdään työnä, jota työntekijä tekee oman kutsumuksensa vuoksi, riippumatta palkkion tai korvauksen suuruudesta (Orme 2013, 87-90.)

Useat feministiset järjestöt ovat pyrkineet pääsemään eroon hierarkkisesta ajattelutavasta ja haluavat nostaa esiin työn painottumista naisten keskinäisiin väleihin sen sijaan, että naiset määriteltäisiin miessuhteidensa kautta. Työskentelyssä on tärkeää, että naisten alisteinen yhteiskunnallinen asema on huomioitu ja sosiaalityötä on tähän ajatukseen pohjautuen haluttu kehittää. Naisasiakkaiden kokemukset nousevat tärkeiksi muotoiltaessa käytännön työtä. Naistietoisuuden herättämisellä on ollut keskeinen merkitys niin asiakkaiden kuin työntekijöiden kohdalla. (Keskinen, 2004, 20–22). Kurosen (2009, 113) mukaan feministisen näkökulman puuttuminen sosiaalityön käytännöstä ja tutkimuksesta on ollut jatkuvan kritisoimisen kohde. Aikanaan 1960–1980-lukujen aikana tehdyn feministiset tutkimukset ja niiden

nostattamat teemat ja kysymykset ovat edelleen relevantteja sosiaalityössä. Kuronen (2004) on nostanut Sue Wisen (1995) näkökulman naisen palveluiden saatavuudesta oman itsensä eikä naiseuteen liitettävien huolenpitotehtäviensä vuoksi. Tästä nousee esiin näkökulma naisten nähdyn tulemisesta omina yksilönään ja siten myös palvelut tulisi räätälöidä jokaiselle yksilöllisesti, eikä esimerkiksi äitiyden roolin kautta. Asiakkaat tulee kohdata laajemmin, kuin heidän stereotyyppiensä kautta ja heidän tarpeensa huomioidaan yksilöllisesti. (Kuronen 2004, 285).

Thorpen (2018) mukaan feministinen sosiaalityö on kansainvälisesti edistänyt sosiaalityön kehitystä, sekä vaikuttanut arvopohjaan ja lainsäädännön keskusteluihin ja käytäntöihin. (Thrope 2018, 133). Suomessa feministinen sosiaalityö on jäänyt suhteellisen vähälle huomiolle. Se on usein nähty enemmän kolmannen sektorin kentälle kuuluvaksi kuin kunnallisiin palveluihin. (Keskinen 2004, 19; Kuronen 2004, 287).

Feminististä sosiaalityötä on kritisoitu muun muassa siksi, koska se on koettu haastavaksi soveltaa käytännön sosiaalityöhön. Työmenetelmä painottaa liikaa asiakkaan ja työntekijän yhteistä naiseuden kokemusta, jättäen huomiotta sosiaalityöhön liittyvän valtasuhteen. Feminististä ideologiaa voi olla haastavaa hyödyntää sosiaalityössä, kuitenkin se tarjoaa kaikesta huolimatta sekä työntekijälle, että asiakkaalle uusia näkökulmia ja uutta ymmärrystä yhteiskunnallisista tekijöistä, jotka usein ovat haastavien elämäntilanteiden taustalla. (Keskinen 2004, 21–22). Feministinen teoria voi toimia sosiaalityön orientaationa ja lähtökohdana, liittyen siihen, miten sukupuoli ja muut risteävät kategoriat ja identiteetit, sekä rakenteelliset tekijät huomioidaan asiakkaiden tilanteessa. Feministinen sosiaalityö tunnistaa, että monet naiset, jotka käyttävät väkivaltaa, ovat itsekin olleet väkivallan uhreja. Tämä kaksoisrooli – olla sekä uhri että tekijä – vaatii monimutkaista ja herkempää lähestymistapaa tukipalveluissa. Feministinen sosiaalityö pyrkii tarjoamaan tukea ja interventioita, jotka ymmärtävät ja käsittelevät tätä dynamiikkaa.

3.3 Feministinen kriminologia

Tutkimuksemme naisten tekemästä väkivallasta kytkeytyy feministiseen kriminologiaan. Feministinen kriminologia tutkii naisia sekä rikosten uhreina ja tekijöinä, sekä naisia työntekijöinä oikeusjärjestelmän eri sektoreilla. (Britton 2000, 58.) Kriminologian tarkastelun kohteena on usein nuori aikuinen, urbaani, valkoinen mies. Naisten näkymättömyyttä tutkimuksista perustellaan naisvankien ja naisten tekemien rikosten määrän vähyydellä. (Laine 2007, 157). Feministinen kriminologia on kriminologian alan tutkimus, joka keskittyy sukupuolen ja rikollisuuden välisiin suhteisiin feministisen näkökulman kautta. Feministinen kriminologia pyrkii ymmärtämään, miten sukupuoli vaikuttaa rikollisuuden ilmenemiseen, rikoksen uhriksi tai tekijäksi joutumiseen sekä oikeusjärjestelmän reaktioihin. Feministinen kriminologia pyrkii haastamaan perinteiset kriminologiset lähestymistavat, kuten rikollisuuden syy-seuraussuhteita selittävät teorit, jotka saattavat olla sokeita sukupuoleen liittyville eroille ja epätasa-arvolle. Feministisen kriminologian tavoitteena on edistää sukupuolten välisen tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden toteutumista rikosoikeudellisessa järjestelmässä ja yhteiskunnassa yleisesti.

Feministisessä kriminologiassa huomio kiinnittyy sukupuoleen, mitä pidetään sosiaalista kontrollia ja rikollisuutta muokkaavana voimana. Feministiselle kriminologialle on ominaista erojen tunnistaminen valtasuhteissa tutkijoihin ja tutkittaviin, tällöin yksilöt saavat mahdollisuuden nostaa esiin omia näkemyksiään. (Chesney-Lind & Morash 2013, 288; Silvestri & Crowther-Dowey 2016, 22–23.) Tieteellisellä tiedolla pyritään vaikuttamaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Feministien kriminologian teoria on monimuotoinen ja se sisältää useita erilaisia lähestymistapoja ja näkökulmia. Feministinen kriminologia kiinnittää erityistä huomiota sukupuoleen rikollisuuden ja oikeusjärjestelmän kontekstissa. Feministinen kriminologia painottaa rikollisuuden sosiaalista ja historiallista kontekstia. Se huomioi esimerkiksi kulttuuriset, taloudelliset ja poliittiset tekijät, jotka vaikuttavat sukupuoleen liittyviin rikollisuuden ilmenemismuotoihin. Feministinen kriminologia hyödyntää monitieteistä lähestymistapaa, joka yhdistää kriminologian, feministisen teorian, sosiologian ja muiden tieteenalojen näkökulmat. Feministisen kriminologian saavutukseksi voidaan katsoa se, että valtavirtakriminologiassa huomioidaan sukupuoli entistä paremmin. (Burke 2011, 202–203.)

Aineistohaun yhteydessä ilmeni, että merkittäviä feministisen kriminologian tutkijoita ovat brittiläinen sosiologi Carol Smart, joka on tehnyt merkittävää työtä feminisistisen kriminologian alalla. Hänen teoksensa ”Women, crime and criminology: A feminis critique (1976) oli yksi ensimmäisistä feministisistä kriminologian teoksista. Toinen merkittävä tutkija on amerikkalainen kriminologi Meda Chesney-Lind, joka on erikoistunut naisiin ja rikollisuuteen. Hän on tehnyt pioneerityötä naisten osallisuutta rikollisuudessa koskevassa tutkimuksessa. Suomalaisista tutkijoista voidaan mainita Kati Nieminen, jonka tutkimus liittyy muun muassa sukupuolittuneisiin rikollisuuden ilmiöihin ja rikosoikeuden näkökulmiin. Anu Kinnunen on Helsingin yliopiston dosentti, jonka tutkimusaiheita ovat naisiin kohdistuva väkivalta ja rikosoikeuspolitiikka. Suvi Ronkaisen tutkimus keskittyy sukupuolittuneisiin valtasuhteisiin rikosoikeusjärjestelmässä. Heidän tutkimuksensa ovat edistäneet ymmärrystä sukupuolen ja rikollisuuden välisestä suhteesta Suomessa.

Suomalaiselle kriminologian tutkimukselle on ollut tyypillistä sukupuolineutraalius. Ruuskasen (2005) mukaan sukupuolineutraaliuden syy johtuu lainsäädännöstämme, joka on sukupuolineutraali, sekä aiheen tutkimusperinne historiasta. Ruuskasen (2005) mukaan väkivaltarikollisuuden suhde miesten ja naisten välillä on eriyvä. Sukupuolineutraalissa lähestymistavassa esimerkiksi miesten kokemus heihin kohdistuneesta väkivallasta parisuhteessa ei tule näkyväksi ja toisaalta myös estää naisiin kohdistuvan väkivallan esiintymisen. (Ruuskasen 2005, 30). Sukupuolittunut väkivallalta tarkoittaa, että se huomioi eroja väkivallan käytössä sen uhriksi joutumisessa miesten ja naisten välillä. Yksilön sukupuoli määrittää sen, miten väkivalta kohdistuu ja millaiset seuraukset väkivallalla on. Sukupuolittunut väkivalta ei tarkoita sitä, että tekijänä on mies ja uhrina nainen, vaikka yleensä näin onkin. (Ronkainen 2017, 29.)

Suomalainen yhteiskunta on yleiskuvaltaan edelleen väkivaltainen. Viimeisen vuosikymmenen aikana väkivaltarikollisuus on vähentynyt noin 16 prosenttia ja kaikkien epäiltyjen määrä jopa 25 prosenttia. Naisepäiltyjen määrän lasku on ollut vähäisempää, vain noin 16 prosenttia, kun vastaavasti miesten kohdalla epäiltyjen määrän lasku on ollut noin 27 prosenttia. Naisepäiltyjen määrä on kasvanut paitsi väkivaltarikoksissa myös muissa rikostyypeissä. (Suomen virallinen tilasto, SVT 2020). Vuonna 2022 naisvankeja oli keskimäärin 234 eli noin kahdeksan prosenttia vangeista. 42 prosenttia naisvangeista oli tuomittu väkivaltarikoksesta. Vangitut naiset olivat keski-ikältään 39-vuotiata. (Rikosseuraamuslaitos 2022.)

Suomessa henkirikollisuus on työelämän ulkopuolella olevien, heikosti koulutettujen työikäisten alkoholisoituneiden naisten ja miesten välistä keskinäistä rikollisuutta. (Lehti 2020, 30) Ronkainen (2017, 25) on kritisoinut tätä tapaa kuvata suomalaista väkivaltaa, joka kuvataan syrjäytyneen kansanosan toiminnaksi. Ronkaisen (2017) mukaan siten häivytetään yleisestä keskustelusta kuolemaan johtanut parisuhdeväkivalta. 65 prosenttia henkirikoksen uhreiksi joutuneista naisista oli joutunut seurustelukumppanin, puolison, tai entisen puolison surmaamaksi. Suomessa vankeusrangaistukseen tuomitut naiset ovat tyypillisesti tehneet väkivaltarikoksia, joissa uhri on tekijän tuttu, tyypillisesti miespuolinen kumppani (Virolainen 2018, 49). Henkirikoksen uhreiksi joutuneista miehistä kuusi prosenttia oli saanut surmansa nykyisen tai entisen kumppaninsa toimesta. Vuosina 2010-2018 nainen oli tekijänä 12 prosentissa henkirikoksista. Nainen surmaa tyypillisesti perheenjäsenensä tai muun sukulaisensa ja taustalla on pitkään jatkunutta fyysistä ja seksuaalista väkivaltaa. Naisten suorittamissa henkirikoksissa teko kohdistui 25 prosentissa naisen lapseen ja 43 prosentissa naisen kumppaniin. (Lehti 2020, 23-24, 28).

Naisten rikollisuutta on tutkinut kriminologi Anne Campbell. Campbell (1994) selittää miesten ja naisten välisen rikollisuuden eroja sosiaalisilla, psykologisilla ja fyysisillä ominaisuuksilla. Campbellin mukaan yksi merkittävä tekijä sukupuolten välisiin rikosalttiuden eroihin johtuu miesten ja naisten suhtautumisesta rikoskäyttäytymisen mukana tuomiin riskeihin. Campbellin mukaan naiset pelkäävät miehiä enemmän tilanteita, joihin liittyy konkreettinen fyysinen riski. Tämä hän selittyy evoluutioteorian avulla siten, että jälkikasvun kannalta oleellisinta on ollut se, että lapsen äiti pysyy hengissä. Campbellin esittämä teoria selittää sen, että miehet ovat yliedustettuina vakavimmissa ja riskialttiimmista rikoksista. (Campbell 1994, 14-16.)

Päihteiden osuutta ja vaikutusta naisten rikollisuuteen syyllistymisessä ei ole juurikaan tutkittu. Tomi Lintosen ja Matti Joukamaan (2013) tutkimuksessa on vertailtu rikoksesta vangittujen terveydentilatutkimuksia vuosilta 1985, 1992 ja vuodelta 2006. Yleisimpiä olivat päihde- ja persoonallisuushäiriöt, sekä etenkin naisilla havaitut vamma- tai myrkytysdiagnoseissa. Huumausaineiden suonensisäistä käyttöä todettiin naisista 65 prosentilla. Kokonaan työkyvyttömiksi oli arvioitu naisista noin 40 prosenttia ja miehistä kymmenen prosenttia vuonna 2006. (Lintonen & Joukamaa 2013, 70.) Väyrynen (2007) on tutkinut naisten huumausaineiden käytön alkamista. Väyrynen toteaa naisten huumeiden käytön aloittami-

seen vaikuttavan kolme seikkaa. Ensimmäinen seikka tarjoaa jännitystä tavallisen arjen vastapainoksi, toinen on miehisten huumekuvioiden houkuttavuus. Omaksumalla miehisiä toimintamalleja pyritään painottamaan omaa toimijuutta, saamaan arvostusta, välttämään alisteista asemaa, kolmantena pyritään vähentämään masentuneisuutta ja pahaa oloa, joka kumpuaa lapsuuden traumakokemuksista, koetusta väkivallasta ja psyykkisistä sairauksista. (Väyrynen 2007, 73–100.) Yourstone, Wenander ja Långström (2010) ovat tehneet vertailututkimuksen ruotsalaisten väkivaltarikoksiin syyllistyneiden naisten ja muista rikoksista tuomitujen naisten välillä. Väkivaltarikoksista tuomituilla naisilla oli muista rikoksista tuomittuja enemmän antisosiaalista persoonallisuushäiriöitä, psykoottista oireilua, masennusta, sekä rajatilapersonallisuuden oireistoa. (Yourstone, Wenander & Långström 2010, 16–17, 49.)

Erilaiset rikoksettomaan elämäntapaan siirtymistä tukevat ohjelmat ja kuntouttavat toimenpiteet ovat miehille suunnattuja. Vaikka miesvankien haasteet ovat samankaltaisia kuin naisvankien, korostuu nais erityinen työskentelytapa. Nais erityistä työtä vankeinhoidossa ei mahdollista vähäiset taloudelliset resurssit eivätkä naisvankien vähäinen määrä vankilaa kohden. Naiset tarvitsevat tukea suhteessa lapsiinsa, sekä käsittelemättömiin traumakokemuksiinsa ja näiden lisäksi päihdekuntoutusta. Tasapuolisuuden nimissä naisia ei voida vankiloissa kohdella kuten miehiä. (Chesney-Lind 2013, 17–20.) Naisvankeja koskevien tutkimusten vähyys on havaittu Rikosseuraamuslaitoksen Naiset näkyviksi -työryhmän mietinnössä (2008, 29). Mietinnössä on todettu naisvankien olevan miesvankeja moniongelmaisempia ja näin ollen tarvitsevan vankeinhoidolta hoidollisempaa otetta, kuin mitä miesvankeille on totuttu tarjoamaan. Naisvangit kärsivät miesvankeja useammin päihderiippuvuudesta, alentuneesta työkyvystä, mielenterveyden ongelmista ja väkivallan uhriutumista. Suomessa on yksi naisvankila, minkä lisäksi muissa vankiloissa voi olla naisille tarkoitettuja osastoja. Kansainvälisessä naisvankitutkimuksessa on kuitenkin kritisoitu pienten naisosastojen perustamisesta miesvankiloihin. (Rikosseuraamuslaitos 2008, 5.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Toteutimme tutkimuksen laadullisena tutkimuksena. Menetelmänä käytimme narratiivista eli kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Kirjallisuuskatsaukset jaetaan kolmeen eri kategoriaan, jotka ovat laadullinen metasynteesi, systemaattiset kirjallisuuskatsaukset, kuvailevat kirjallisuuskatsaukset, sekä määrällinen meta-analyysi. (Stolt, Axelin & Suhonen 2018, 8.) Perusteluja kirjallisuuskatsauksen valinnasta tutkimuksessamme ovat seuraavat: kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on jo olemassa olevan teorian kehittäminen sekä uuden tiedon muodostaminen. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan arvioida ilmiötä, sen avulla saadaan aiheesta rakennettua kokonaisvaltainen käsitys sekä sen avulla voidaan tunnistaa ongelmakohtia. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan tiettyjä teorioita seurata historiallisesti pitkältikin ajalta. (Salminen 2011, 3.) Päädyimme valitsemaan kuvailevan kirjallisuuskatsauksen, koska se mahdollistaa olemassa olevan aineiston tarkastelun laajasti. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus toimii työkaluna naisten tekemän väkivallan tutkimisessa, sillä se tarjoaa laajan ja monipuolisen ymmärryksen ilmiöstä. Se auttaa muodostamaan kokonaiskuvan siitä, mitä naisten tekemästä väkivallasta tiedetään. Tässä tutkielmassa kokoamme yhteen kattavan käsityksen naisten tekemän väkivallan yleisyydestä, muodoista ja konteksteista, joissa sitä ilmenee.

Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on kuvata valitsemaamme aiheeseen liittyvää aiempaa tutkimusta, määrää ja syvyyttä. Salmisen (2011, 13) mukaan laajin kuvailevan kirjallisuuskatsauksen muoto on yleiskatsaus, ja se onkin yleisimmin käytetty kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Yleiskatsauksen tarkoituksena on muodostaa kuvaileva synteesi, joka on johdonmukainen yhteenveto tutkittavasta aiheesta.

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus jaetaan lähtökohtaisesti neljään eri työvaiheeseen: tutkimuskysymyksen valinta, aineiston haku, kuvailun rakentaminen, sekä tuloksen muodostaminen ja arviointi. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa tutkija tuntee sekä tutkittavan ilmiön, että käytettävän menetelmän. (Kangasniemi ym. 2013, 299.) Kirjallisuuskatsauksen avulla pyritään rakentamaan asiakokonaisuudesta tietynlainen kokonaiskuva. Katsauksen myötä tutkija pyrkii tunnistamaan ongelmia ja kirjallisuuskatsaus antaa mahdollisuuden tarkastella historiallisesti teorian kehittymistä. Kirjallisuuskatsaukselle ominainen luonne syntyy, kun sitä pidetään tutkimuksen tutkimuksena. Kirjallisuuskatsaus tutkimuksen menetelmänä ei välttämättä tuota tutkimukseen uutta tietoa, mutta tutkijat saavat uusia näkökulmia aiheeseen. (Salminen 2011, 4–5.)

Menetelmänä kirjallisuuskatsaus keskittyy tutkimusongelman kannalta olennaiseen kirjallisuuteen. Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on tutkia, miten tutkimuksia on jo tehty ja millaisia tuloksia niissä on saavutettu. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan muodostaa tutkijalle kokonaiskuvan aiemmista tutkimustuloksista. Kirjallisuuskatsauksen laatiminen kartuttaa asiasisällöllisesti tutkijan menetelmätietoa. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan muodostaa kokonaiskuva tutkimustuloksista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2001, 108–110.) Koska kirjallisuuskatsaus on meille entuudestaan tuntematon tutkimusmetodi, aloitimme perehtymällä menetelmän vaiheisiin ja pyrimme etenemään niiden mukaisesti tutkielmaa laatiessamme.

Arlene Flink (2005) on jakanut kirjallisuuskatsauksen seitsemään erilaiseen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa määritellään tutkimuskysymys, joka ohjaa tutkimuksen etenemistä. Toisessa vaiheessa etsitään sopiva aineisto, joka koostuu kirjallisuuslähteistä, aiemmista tutkimuksista tai tieteellisistä artikkeleista, jotka vastaavat tutkimuskysymykseen. Kolmannessa vaiheessa valitaan hakutermit, jotka täsmentävät haettua aineistoa. Neljäs vaihe käsittää seulontakriteerien jäsentämisen. Tällöin valitaan tutkimuksessa käytettävä aineisto ja osa aineistosta seulotaan pois. Olemme laatineet taulukon aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteereistä. Viidennessä vaiheessa on valittava tutkimuksen metodologiset seulontakriteerit. Tutkimuksen eniten aikaa vie aineiston keruu, sillä hakuja joutuu tarkentamaan ja muokkaamaan monta kertaa. Kuudennessa vaiheessa kokonaiskuvassa esitetään tutkimuksen tulokset aineiston perusteella, jonka tutkija on koonnut. Viimeisessä vaiheessa on tulosten synteesi. Viimeisessä vaiheessa monet epäonnistuvat ja synteessin muodostaminen jää liian pinnalliseksi kuvailuksi. Kirjallisuuskatsaus on täsmällinen, toistettavissa oleva ja systemaattinen menetelmä. Sitä käytetään asiantuntijoiden ja tutkijoiden aiemmin valmistellun ja julkaistun aineiston arvioimiseen, tiivistämiseen ja tunnistamiseen. (Flink 2005, 3-5.)

4.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Danielsson ja Näsi (2018, 13) toteavat, että naisten merkitys väkivaltarikollisuuden tekijöinä on tilastojen mukaan kasvanut viime vuosina. Naisepäiltyjen kasvua on ollut havaittavissa sekä väkivaltarikollisuudessa, että muunlaisessa rikollisuudessa. Vaikka henkirikostilastot Suomessa ovat laskussa, naisten osuus tekijöinä on kasvanut. Viime aikoina on keskusteltu paljon myös alaikäisten tyttöjen lisääntyneestä väkivaltarikollisuudesta. Tämän tutkimuksen

hypoteesina on, että naisten käyttämä väkivalta on lisääntynyt naisten lisääntyneen päihdeidenkäytön myötä.

Yksi tämän tutkimuksen keskeisimmistä tavoitteista on pyrkiä ymmärtämään naisten tekemän lähisuhdeväkivallan luonnetta, laajuutta ja ilmenemismuotoja. Tutkimuksen tavoitteena on myös tunnistaa niitä tekijöitä, jotka johtavat naisten tekemään lähisuhdeväkivaltaan. On tärkeää ymmärtää, mitkä olosuhteet, motiivit tai taustatekijät saavat naiset käyttämään väkivaltaa lähisuhteissaan. Tutkimus pyrkii arvioimaan naisten tekemän lähisuhdeväkivallan vaikutuksia sekä uhreihin että tekijöihin itseensä. Olemme muodostaneet käytetyistä tutkimusaineistosta tutkimussynteesin, jonka avulla vastaamme näihin tavoitteisiin.

Aikataulullisesti teemme pro gradu -tutkielmaa töidemme ohella. Suurimmat haasteet pro gradu tutkielman tekemisessä on aikatauluttaminen, niin että tutkimus etenee, mutta oma jaksaminen ja innostus pysyvät yllä. Olemme aikatauluttaneet pro gradu -tutkielmamme etenemään Flinkin määrittelemien vaiheiden mukaisesti.

Tutkimusongelman pyrimme heti tutkimuksen alussa muodostamaan mahdollisimman selkeäksi ja yksinkertaiseksi, jotta pystymme siihen mahdollisimman hyvin vastaamaan tutkimuksen avulla. Tutkimusongelmassa tulee kiteytyä pääasia siitä, että mitä tutkittavasta aiheesta halutaan tutkia ja tietää. Menetelmän avulla tutkija saa tutkittavasta aiheestaan laajan kuvan ja hän voi kuvailla aihetta sen historiasta nykyhetkeen. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on laaja prosessi, jonka tarkoituksena on tiivistää aiemmat tutkimukset. Menetelmässä voivat tutkittavat aineistot olla hyvinkin laajoja ja aineiston valintaan eivät vaikuta metodiset säännöt. Sen avulla voidaan saada laaja kuva tutkittavasta aiheesta tai kuvailla käsiteltävän aiheen historiaa. (Salminen 2011, 6–7). Tavoitteena on peilata koottua teoretietoa naisten tuottamaan kokempohjaiseen tutkimustietoon ja pohtia tutkimuksessa esiin nousevia tuloksia ja ilmiöitä sosiaalityön näkökulma huomioiden.

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen aineistonkeruun ja aineistolähtöisen sisällön analyysin avulla on tavoitteena vastata seuraaviin kysymyksiin:

Miten naisten tekemä väkivalta ilmenee?

Millaisia selityksiä naisten tekemän väkivallan lisääntymiselle on annettu?

Miten naisten tekemään väkivaltaan voidaan vaikuttaa sosiaalityön keinoin?

Keskeiset termit kirjallisuuskatsauksessa ovat: naiset, lähisuhdeväkivalta, sukupuolittunut väkivalta, väkivaltarikollisuus, feministinen kriminologia, äitiys ja väkivalta, naisten päihdeidenkäyttö, nais erityinen sosiaalityö.

4.2 Tutkimuksen aineisto

Kuvailevaa kirjallisuuskatsausta käytetään kirjallisuuskatsausten perustyypeistä yleisimmin. Sitä on kuvailtu yleiskatsaukseksi, jossa ei ole tarkkaan määriteltyjä tiukkoja sääntöjä. Kirjallisuuskatsauksessa käytetyt aineistot saattavat olla hyvin laajoja, eikä valintoja rajaa menetelmälliset säännöt. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan laajasti kuvata ja luokitella tutkittavan ilmiön ominaisuuksia tarpeen mukaan. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa voidaan erottaa narratiivinen ja integroiva katsaustyyppi. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa käyttää aineistona teoreettisia tutkimuksia, kvalitatiivisia tai kvantitatiivisia tutkimuksia. Näin ollen kuvailevan katsauksen avulla voidaan luoda kattava yleiskuva aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta. (Salminen 2011, 12.) Aineistomme on kerätty perustuen kuvailevan kirjallisuuskatsauksen menetelmään. Valitsemamme aineiston avulla tarkastelemme aiheita suhteessa tutkimuskysymyksiin. Syksyn 2023 aikana teimme koehakuja hakusanayhdistelmillä eri tietokannoista saadaksemme käsityksen siitä, millaisia tutkimuksia aihepiiristä on aiemmin tehty ja että tutkimuksia on tehty riittävästi kattavaan kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen ja synteessin muodostamiseen. Tutkimusaineistomme muodostuu 37:sta vertaisarvioidusta tutkimuksesta ja kirjallisuudesta, mikä käsittelee naisten väkivaltaisuutta.

Aineiston valintaprosessi kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen voidaan toteuttaa joko implisiittisesti tai eksplisiittisesti. Implisiittisessä raportoinnissa sisäänotto- ja arviointikriteereitä tai käytettyjä tietokantoja ei raportoida erikseen. Eksplisiittisessä valinnassa valittu aineisto kuvataan tarkasti. Aineiston valinnassa hyödynnetään kieli- ja aikarajauksia. (Kangasniemi ym. 2013,295.) Tutkimuksemme aineisto on valikoitunut eksplisiittisesti. Tutkimusaineisto koostuu suomen- ja englanninkielisistä naisten tekemää väkivaltaa koskevasta kirjallisuudesta, aihetta käsittelevistä jo aiemmin tehdyistä tutkimuksista ja tieteellisistä vertaisarvioituista artikkeleista. Aineistohakuja tehdessämme huomasimme, että aihetta on tutkittu vähän ja tieteellisenä tutkimuksena. Englanninkielisissä hauissa aineisto oli paljon kattavampi.

Hakujen ensimmäisessä vaiheessa määritimme aineistolla sisäänotto- ja poissulkukriteerit. Alla olevassa taulukossa on eritelty aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit.

Taulukko 1

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Julkaisuajankohta vuoden 2000 jälkeen	Julkaistu ennen vuotta 2000
Sisältää keskeiset käsitteet	Ei sisällä keskeisiä käsitteitä
Suomen tai englanninkielinen julkaisu	Muun kielinen julkaisu
Maksuton julkaisu	Maksullinen julkaisu
Väitöskirja, lisensoitu työ, tieteellinen tutkimusartikkeli tai kirja.	Pro gradu -tutkielma, opinnäytetyö (AMK)
Väkivallan tekijänä nainen	Väkivallan uhrina nainen

Tämän tutkimuksen aineisto haettiin elektronisista tieteellisistä tietokannoista. Käytimme aineiston keruussa erilaisia tietokantoja, kuten Lapin yliopiston LUC-Finna-tietokantaa ja Google Scholarin tieteellisten artikkelien hakukantaa. LUC Finna artikkelihaku kattaa esimerkiksi Arto -artikkelitietokannan sekä aineistoon valittu kirjallisuus löydettiin Finna-tietokannasta. Tutkimuksen hakusanat jaenneltiin vastaamaan tutkimuskysymykseen. Käytimme erilaisia naisten kohdistamaan väkivaltaan liittyviä hakusanoja, kuten naisten tekemä lähisuhdeväkivalta, lapsiin kohdistuva väkivalta, äitien lapsiin kohdistama väkivalta, naisten väkivaltaisuus. Englanninkielisistä artikkeleista teimme haut LUC-Finnan kansainvälisten e-aineistojen hakukannasta hakulausekkeilla, kuten “woman AND violence”, violent woman AND children, domestic violence AND woman, motherhood AND domestic violence, female aggression, women violence research, child maltreatment. Yhteensä hakuja tehtiin 26 kappaletta eri hakulausekkeiden yhdistelmillä. Englanninkielisiä artikkeleita löytyi lukuisia, joten niiden kohdalla valitseminen aineistoon oli työlästä. Käytimme rajauksena hakujen ensimmäisten kolmen sivun tulosten tarkastelua lähemmin, luimme näistä sisällysluettelon ja tiivistelmän. Suomalaisia tutkimuksia ja kirjallisuutta aiheeseen liittyen löytyi myös laajasti, joista pro gradu -tutkielman aineistoksi valikoitui määritellyillä hakuehdoilla seitsemän kansainvälistä vertaisarvioitua alkuperäistutkimusta tai artikkelia ja 30 suomalaista tutkimusta tai vertaisarvioitua artikkelia.

Taulukko 2

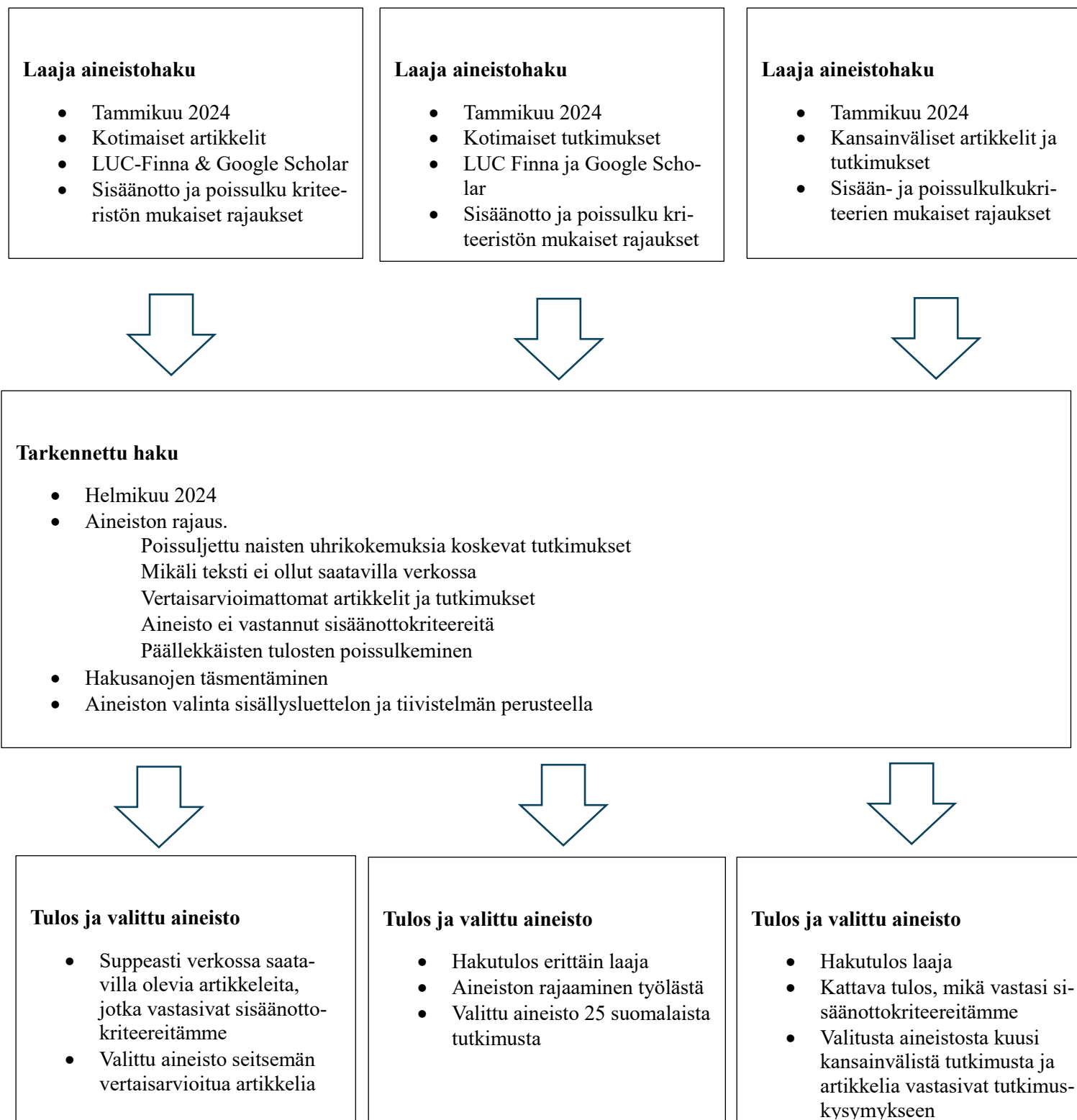
LUC FINNA Kotimaiset artikkelit	FINNA kirjallisuus	LUC kansainväliset e-aineisto
Naisten tekemä väkivalta, tulos 29	Naisten tekemä väkivalta, tulos 4	Woman AND violence, tulos 504 457
Naisten tekemä lähisuhteenväkivalta OR perheväkivalta, tulos 184	Naisten tekemä lähisuhteenväkivalta OR perheväkivalta, tulos 26	Violent woman AND children, tulos 338 277
Naisten väkivaltaisuus, tulos 1530	Naisten väkivaltaisuus, tulos 211	Domestic violence AND woman, tulos 142 423
Naisen kohdistama väkivalta, tulos 8	Naisen kohdistama väkivalta, tulos 1	Motherhood AND domestic violence, tulos 13 388
Lapsiin kohdistuva väkivalta, tulos 50	Lapsiin kohdistuva väkivalta, tulos 42	Female aggression, tulos 143 478
Väkivalta naisten suhteissa Tulos 58	Väkivalta naisten suhteissa, tulos 89	Women violence research, tulos 164 645
Naisen väkivallan tunnistaminen Tulos 23	Naisen väkivallan tunnistaminen, tulos 15	Child maltreatment, tulos 65 206
Väkivaltainen nainen Tulos 68	Väkivaltainen nainen tulos 214	
Naisten väkivaltarikollisuus 18	Naisten väkivaltarikollisuus 24	
Äitien lapsiin kohdistama väkivalta 1	Äitien lapsiin kohdistama väkivalta 0	YHTEENSÄ 1 371 874
YHTEENSÄ 1968	YHTEENSÄ 626	

Hakujen ensimmäisessä vaiheessa huomasimme aluksi suunnittelemamme kymmenen vuoden aikarajauksen olevan liian suppea kattavan aineiston löytämiseksi, joten laajensimme aikajännettä kattamaan kaikki 2000-luvulla naisten väkivaltaisuutta koskevat tutkimukset. Aineiston rajaamisen toisessa vaiheessa rajasimme artikkeleista ja kirjoista pois ne, jotka käsitelivät ainoastaan lähisuhteenväkivaltaa naisten uhrikokemusten näkökulmasta. Kolmannessa vaiheessa keskityimme aineiston karsintaan. Haetuista artikkeleista suuri osa karsiutui pois, koska koko teksti ei ollut saatavilla verkossa, artikkeli ei ollut vertaisarvioitu, tieteellisesti relevantti tai artikkeli ei vastannut sisäänottokriteereitämme. Osa tuloksista oli myös

päällekkäisiä. Neljännessä vaiheessa täsmensimme hakuja kansainvälisiin e-aineistoihin. Kaikissa hakuvaiheissa lisäsimme Finnaan suosikkeihin lähempään tarkasteluun valitsemamme kirjat ja artikkelit. Joulukuun 2023 ja tammikuun 2024 aikana tarkastelimme aineistoa, joka oli tallennettu lähempää tarkastelua varten. Tästä materiaalista luimme tiivistelmän tai johdannon, jonka perusteella teimme lopullisen valinnan aineiston hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen aineiston valinnassa on tutkijan tärkeää valita monipuolinen ja ajankohtainen aineisto, joka tukee tutkijan tutkimuskysymystä ja tutkimuksen tavoitteita. Aineiston on hyvä liittyä suoraan tutkimuskysymykseen eli aineiston tulisi tukea tutkimuksen tavoitteita sekä auttaa vastaamaan asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Tähän tutkimukseen pyrimme valitsemaan monipuolisia ja erilaisia aineistoja, kuten kirjallisuutta, tieteellisiä artikkeleita ja raportteja sekä kansallisia, että kansainvälisiä. Pyrimme löytämään mahdollisimman ajantasaista aineistoa, tämä varmistaa, että käytössämme oleva tieto on ajantasaista ja relevanttia. Suosimme vertaisarvioituja tieteellisiä julkaisuja sekä pyrimme saamaan erilaisia näkökulmia ja teorioita tutkimusaiheestamme. Näin saimme laajemman kuvan siitä, mitä aiheestamme on jo tutkittu. Pyrimme varmistamaan, että valitsemamme aineisto tukee toisiaan sekä muodostaa selkeän kokonaisuuden ja on johdonmukaista ja yhtenäistä. Tässä pro gradu- tutkielmassamme analysoimme eri lähteistä löytyvää tietoa ja pyrimme hahmottamaan aiheemme nykytilaa, kehitystä ja mahdollisia aukkoja tiedoissa. Vertailimme myös eri lähteistä löytyvää tietoa ja esitimme kriittistä arviointia aiheeseen liittyen.

Kuvio 1

Suomessa tutkimuksia naisten tekemästä väkivallasta ovat tarkastelleet viime vuosien aikana muun muassa Emmi Lattu väitöskirjassaan *Naisten tekemä väkivalta* (2016) ja Pia Keiski (2018), Aune Flinck (2006), Aune Flinck yhdessä Eija Paavilaisen kanssa (2010) sekä Heiskanen ja Ruuskanen tutkimuksessaan *Tuhansien iskujen maa – miesten kokemuksia väkivallasta Suomessa* (2010), jossa tarkastellaan Suomessa yleisellä tasolla miesten kokemia väkivaltaa parisuhdeväkivallan lisäksi. Emmi Lattun väitöskirja *"Naisten tekemä väkivalta"* (2016) avaa näkökulmia naisten käyttämän väkivallan syihin, muotoihin ja seurauksiin. Lattun tutkimus tuo esiin, että naisten väkivaltaisuus on usein seurausta monimutkaisista elämäntilanteista, kuten omista traumaattisista kokemuksista, vallan epätasapainosta parisuhteessa tai sosiaalisista paineista. Hänen tutkimuksensa paljastaa myös, että naisten väkivalta on usein henkistä, kuten manipulointia tai verbaalista aggressiota, mutta se voi myös olla fyysistä, erityisesti lähisuhteissa. Lattu korostaa, että naisten väkivaltaa käsitellään usein eri tavalla kuin miesten väkivaltaa, mikä voi johtua yhteiskunnallisista sukupuolirooleista ja siitä, että naisten väkivaltaisuutta ei aina oteta vakavasti. Tämä asettaa haasteita väkivallan ehkäisyyn ja uhrien auttamiseen, koska naisten väkivallan erityispiirteitä ei aina tunnusteta tai tunnusteta riittävästi.

Keiski puolestaan korostaa, että on tärkeää ymmärtää väkivallan taustalla olevia tunteita ja motiiveja, jotta voidaan kehittää tehokkaita tukimuotoja naisille, jotka käyttävät väkivaltaa. Aune Flinckin tutkimus yhdessä Eija Paavilaisen (2010) kanssa keskittyy erityisesti äitien käyttämään väkivaltaan perhesuhteissa. Flinckin ja Paavilaisen mukaan äitien käyttämä väkivalta voi olla monimuotoista ja sisältää fyysistä, henkistä sekä laiminlyöntiin liittyvää väkivaltaa. Heidän tutkimuksensa tuo esille, että äitien väkivaltaisuuden liittyy usein omat kokemukset väkivallasta, esimerkiksi lapsuudessa koetusta kaltoinkohtelusta. Tutkimus korostaa, että äitien käyttämä väkivalta on usein seurausta voimattomuuden tunteesta, uupumuksesta tai siitä, että heillä ei ole riittävästi tukea arjessaan. Flinck ja Paavilainen esittävät, että äitien väkivaltaa voidaan ehkäistä tarjoamalla heille riittävää tukea ja apua vanhemmuuteen sekä käsittelemällä heidän mahdollisia omia traumaattisia kokemuksiaan.

Heiskanen ja Ruuskanen tutkimus korostetaan, että miesten kokema väkivalta jää usein piiloon, koska yhteiskunnassa miehiltä odotetaan kykyä puolustautua ja kestää väkivaltaa ilman, että he näyttäisivät heikkouttaan. Tämä asettaa haasteita sekä väkivallan tunnistamiselle, että uhrien auttamiselle. Näiden tutkimusten valossa on selvää, että naisten tekemästä

lähisuhdeväkivallasta tarvitaan lisää keskustelua ja tutkimusta väkivaltaisuuden ennaltaehkäisyyn ja siihen puuttumiseen, jotta sitä voidaan tehokkaasti vähentää kaikissa sen muodoissaan.

Kansainvälisiä tutkijoita naisten kohdentamassa väkivallassa ovat olleet muun muassa Marilyn Van Dietsen, Natalia Jones ja Monica Rondon, jotka ovat tutkineet naisten väkivaltaisuutta teoksessaan *Working With Women Who Perpetrate Violence: A Practice Guide* (2014.). Teos tarjoaa ohjeistuksen siitä, miten työskennellä väkivaltaa käyttävien naisten kanssa. Bair-Merrittin ym. katsaus keskittyy naisten motiiveihin intiimissä parisuhteessa käytetyn väkivallan taustalla. Monet tutkimukset osoittavat, että naiset saattavat käyttää väkivaltaa yrittäessään saada hallinnan tunnetta tai turvata itseään. Bair-Merritt et al. ja Burcar & Åkerströmin tutkimukset osoittavat, että väkivallan motiivit ja ilmenemismuodot ovat monimuotoisia ja että sukupuolten välinen ero ei ole pelkästään biologinen vaan myös sosiaalinen ja kulttuurinen. Archerin (2010) "Sex Differences in Aggression Between Heterosexual Partners: A Meta-Analytic Review" meta-analyysi tarjoaa tärkeää tietoa sukupuolten välisten aggressiivisuuserojen ymmärtämisestä heteroseksuaalisissa parisuhteissa. Hänen tutkimuksensa tukee käsitystä siitä, että miehet ovat taipuvaisempia fyysiseen aggressiivisuuteen, kun taas naisten aggressiivisuus ilmenee useammin henkisenä ja verbaalisena väkivaltana.

Valitsimme aineiston sisällön kattavuuden ja monipuolisuuden perusteella. Aineistot vastaavat sisäänotto- ja poissulkukriteerejämme. Aineiston analyysissä oli apuna taulukointi, joka sisälsi sisältää tutkimusten tekijät, julkaisuvuoden ja tiedon käytetystä aineistosta sekä keskeisistä tuloksista ja laadun arvioinnin. Valittu aineisto oli riittävän kattava, jotta tutkimuksen tuloksia voitiin yleistää. Laadullinen aineisto, kuten väkivaltaa tehneiden naisten haastattelututkimukset, tarjosivat tietoa naisten väkivallan taustalla olevista motiiveista ja syistä. Naisten ja miesten tekemän väkivallan välillä oli merkittäviä eroja, jotka liittyivät väkivallan muotoihin, motiiveihin, konteksteihin, seurauksiin ja yhteiskunnan suhtautumiseen. Näiden erojen ymmärtäminen on tärkeää, jotta väkivaltaan voidaan puuttua tehokkaasti ja oikeudenmukaisesti, ottaen huomioon sekä uhrien että tekijöiden tarpeet ja olosuhteet.

4.3 Tutkimuksen analyysi

Laadullista tutkimusta voidaan pitää määrällisen tutkimuksen vastakohtana. Teorialla on keskeinen merkitys laadullisessa tutkimuksessa, se kuvaa tutkimukseen liittyviä keskeisiä käsitteitä. Teoriapainotteisessa laadullisessa analyysissä korostuu lähteiden uskottava ja luotettava käyttö. (Tuomi & Sarajärvi 9–13, 2009.) Laadullisessa tutkimuksessa aineiston analysointi koostuu havaintojen pelkistämisestä. Havaintojen pelkistämisen tehtävänä on aineiston teoreettinen tarkastelu ja havaintojen yhdistäminen. Tutkimuskysymykseen vastataan saatujen havaintojen perusteella. (Alasuutari 2019, 14). Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen prosessissa aineiston kerääminen ja analysointi nivoutuvat yhteen. Tutkimuskysymys vaikuttaa vahvasti aineiston keräämiseen. (Kangasniemi ym. 2013, 294–295.)

Sisällönanalyysi on useilla eri nimillä kulkeva laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmä ja metodina väljä. Menetelmä perustuu nähtyjien ja kuultujen sekä kirjoitettujen aineistojen analyysiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 35, 91). Sisällönanalyysi voidaan määritellä menettelyksi, jolla analysoidaan aineistoja objektiivisesti ja systemaattisesti. Sisällönanalyysin keinoin on mahdollista saada kuvaus tutkittavasta aiheesta yleisessä muodossa ja tiivistetysti. (Kynäs ja Vanhanen, 1999, 3). Sisällönanalyysi on joukko menettelytapoja, joiden avulla aineistosta kerätään tietoa ja havaintoja Sisällönanalyysi on tarpeellinen tutkimuksessa silloin, kun se tehdään valmiista aineistosta, eli on soveltuva myös tähän pro-gradu tutkimukseen. (Pietilä 1976, 53–55).

Sisällönanalyysillä kuvataan tutkittavaa ilmiötä ja riippuen tutkimuksen tarkoituksesta, se tehdään joko induktiivisesti tai deduktiivisesti. Deduktiivisessa sisällönanalyysissä etsitään sisällöllisesti sopivia asioita aiempaan tietoon perustuen, kun taas induktiivisessa analyysissä aineisto asettaa ehdot tutkimuksen etenemiselle. Sisällönanalyysissä dokumentteja voidaan analysoida sekä objektiivisesti että systemaattisesti. (Kynäs, Elo, Pölkki, Kääriäinen, Kanste 2011, 138.) Pyrimme saamaan aineistosta selkeän yhteenvedon aiemmista tutkimuksista, sekä pystymme vastaamaan asettamaamme tutkimuskysymykseen.

Sisällönanalyysin vaiheet voidaan jakaa neljään osaan. Ensin aineisto rajataan tarkasti, ylimääräinen aineisto rajataan pois. Toisena analyysin vaiheena on jäsentää aineisto. Jäsentäessä aineistoa, tutkijan on tärkeää laatia muistiinpanoja, jotta aineiston käsittely sujuisi hel-

pommin. Hyödynnettävissä oleva aineisto voidaan erottaa muusta aineistosta, kun se on jäsenneilty. Kolmas vaihe sisällönanalyysissä on aineiston analyysi. Valittu aineisto jaotellaan, teemoitetaan tai luokitellaan tyyppeihin. Analyysissä tutkija tiivistää ja järjestää aineiston, jotta tutkittava asia voidaan kuvailla selkeästi. Näistä tiivistyksen ja järjestelyn aikaansaannoksia tutkija saa tutkimuksensa tulokset. Näiden perusteella tutkija pyrkii vastaamaan tutkimuksessa asetettuihin tutkimusongelmiin. (Tuomi ja Sarajärvi 2009, 94–95). Ensin valitsemamme aineisto teemoiteltiin. Teemoittelussa sisällöllisesti samansuuntaiset alkuperäiset ilmaukset yhdisteltiin. Seuraavaksi aineisto tiivistettiin, jotta se vastasi tutkimuskysymyksiin ja tutkimuksen tarkoitukseen. Induktiivisen sisällönanalyysin kolmea vaihetta kutsutaan, redusoinniksi eli aineiston pelkistämiseksi, aineiston klusteroinniksi eli ryhmittelyksi ja abstrahoinniksi eli teoreettisten käsitteiden luomiseksi. Raportoinnissa täytyy kuvailla, miten käsitteistö on muodostunut. (Kyngäs ym. 2011, 140.) Tutkittavaa ilmiötä on tavoitteena kuvata tiivistetyssä muodossa. (Aho & Kylmä 2012, 113). Kirjallisuuskatsauksemme analyysin muotona käytimme kuvailevaa synteisiä, jonka yhteenvedo on tehty johdonmukaisesti ja ytimekkäästi. Sisällönanalyysin avulla tehdyn yhteenvedon pohjalta saatujen tulosten avulla voimme paremmin tunnistaa niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat naisten kohdentamaan väkivaltaan ja arvioida sosiaalityön vaikuttavuutta naisten tekemän väkivallan ehkäisyssä. Teimme jo aineistoon tutustumisvaiheessa alustavia muistiinpanoja aineistossa toistuvista teemoista, joita liitettiin naisten väkivaltaiseen käyttäytymiseen.

Aineistomme analyysissä pyrimme tiivistämään ja jäsentelemään olemassa olevista tutkimuksista keskeiset havainnot. Analyysin avulla hahmotamme aineiston nykytilaa ja päätelmissä pyrimme tuomaan esille aukkoja, joihin voidaan vastata jatkotutkimuksilla. Aineistomme jäsenneiltiin deduktiivisesti, eli aineistosta etsimme kohdat, jotka oli määritelty vastaamaan tutkimuskysymyksiin. Aineistomme mahdollisti luotettavan analyysin, joka antaa tutkittavasta ilmiöstä ajantasaisen ja monipuolisen kuvan, joka vastasi tutkimuksen tavoitteisiin. Aineisto jaettiin erilaisiin teemoihin, joihin vastataan pääotsikoiden alla.

Teemoittelun lähtökohtana olivat:

- 1) Syyt ja motiivit
- 2) Väkivallan muodot
- 3) Uhrien auttaminen ja tukeminen
- 4) Väkivallan tekijän auttaminen ja väkivallan ennaltaehkäisy

Nämä teemat auttoivat luomaan kokonaisvaltaisen kuvan naisten käyttämästä lähisuhdeväkivallasta ja tarjoamaan vastauksia myös väkivallan ennaltaehkäisyyn. Naisten tekemää väkivaltaa käsitellään naisten tekemän väkivallan ilmiön ja sukupuolistuneen väkivallan kautta. Tutkimuksemme toisessa luvussa tuomme esille sitä, miten naisten tekemä väkivalta Suomessa ilmenee. Alaotsikoissa erittelemme naisten käyttämää lähisuhdeväkivaltaa kumppania ja lasta kohtaan. Tutkimuksessa tuomme esille myös naisten väkivaltaa selittäviä tekijöitä, joiden kautta oli mahdollista arvioida myös keinoja naisten tekemän väkivallan ehkäisyyn. Keskeisiä teemoja naisten väkivaltaa selittävässä tekijöissä olivat naisten lapsuuden traumaattiset kokemukset, väkivallan kokeminen lapsuudessa ja parisuhteessa, sekä mielen-terveys- ja päihdeongelmat. Tutkimuksessa keskeistä oli myös väkivallan ilmenismuotojen ymmärtäminen. Väkivallan muotoja lähisuhteissa olivat fyysisen ja henkisen väkivallan lisäksi taloudellinen ja seksuaalinen väkivalta, sekä eron jälkeinen vaino, johon liittyy myös digitaalinen väkivalta. Johtopäätöksissä olemme tehneet yhteenvedon keskeisistä löydöksistä.

4.4 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimusprosessin eri vaiheissa tutkijalle saattaa nousta esiin erilaisia tutkimuseettisiä kysymyksiä. Väkivalta on aiheena sekä kulttuurisesta näkökulmasta että sensitiivisestä näkökulmasta tarkasteltuna hyvin sensitiivinen. (Aho & Kylmä 2012,271.) Näin ollen tässä tutkimuksessa eettiset kysymykset tuli huomioida aiheenvalinnasta alkaen tutkimusaiheen vuoksi. Tästä tutkimuksesta saadut tulokset auttavat väkivaltatyön parissa työskenteleviä ymmärtämään aiheen erityispiirteitä ja saamaan niitä esiin auttaessaan näitä väkivaltaa kohdanneita. Tieteellinen tutkimus on toteutettava hyvän tieteellisen käytännön sääntöjen mukaisesti, jotta sen hyväksyttävyyttä ja luotettavuutta voidaan varmistaa. Tutkijan tulee noudattaa huolellisuutta ja tarkkuutta sekä olla rehellinen tutkimusta tehdessään. Näitä kriteereitä tulee noudattaa myös tutkimustulosten arvioimisessa, tallentamisessa ja esittämisessä. Tutkijan tulee noudattaa eettisiä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointikriteereitä ja tämän lisäksi tutkijan tulee esittää tulokset avoimesti. (Hirsjärvi ym. 2001, 89.)

Aiheen tutkiminen edellyttää meiltä eettistä pohdintaa tutkimusasetelman muodostamisen suhteen. Aiheeltaan herkkä tutkimus vaatii tutkijalta eettisesti korkeatasoista toimintaa läpi koko tutkimusprosessin. Tämä sisältää tutkijan valmiudet psyykkisesti, ajallisesti ja metodologisesti tutkimusasetelman muodostamisessa. (Aho & Kylmä 2012, 271.) Meidän tuli

pohtia, kenen näkökulmasta teemme tutkimusta, mitä haluamme tutkimuksellamme sanoa, millaista tietoa tuotamme sekä mitä hyötyä tutkimuksesta on ja kenelle. Tämä tutkielma ei sisällä henkilötietoja tai muita tunnistettavuustietoja tai salassa pidettävää aineistoa, joten tutkimusluvalla ei ollut tarvetta. Tutkimuksessa kuitenkin eettiset näkökulmat korostuvat, koska tutkimuksen aikana on ollut monia valinta- ja päätöksentekotilanteita, joita on tehty prosessin eri vaiheissa, esimerkiksi yksittäisiä hakusanoja määriteltäessä. Olemme pyrkineet huomioimaan tutkimuseettistä näkökulmaa erityisesti katsauksen kohdentumisen ja sisäänottokriteerien määrittelyssä.

Eettisten periaatteiden mukaan tulee tutkimuksessa kunnioittaa tutkittavien yksityisyyttä, ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta, valitsemassamme aineistossa nämä eettiset lähtökohdat oli huomioitu. Tutkimuksessa tulee välttää aiheuttaa tutkimukseen osallistuville riskejä, haittoja ja vahinkoa. Tutkittavien ihmis- ja tasa-arvoinen kohtelu on tutkimuksen lähtökohta. Tutkittavilta saatu tieto on tutkijalle arvokasta ja tärkeää. Tutkijan ja tutkittavien eriävät mielipiteet eivät saa vaikuttaa vääristävästi tutkimustuloksiin. Eettiset ratkaisut saattavat koskea myös tutkimusryhmiä ja kulttuureita, eikä pelkästään yksittäisiä tutkittavia. Tutkimustuloksia ei voi käyttää toisia vahingoittavasti. Tutkija ei saa tutkimuksellaan myöskään estää tieteen edistämistä. Esimerkiksi tulosten vääristely saattaa haitata tutkimuksia samasta aiheesta pitkään. Tutkimuksen eettisiin arvoihin kuuluu uuden ja merkityksellisen tiedon tuottaminen asioista, joista ei ole tarpeeksi tietoa. Tutkimusta tehdessä tutkijan on hyvä miettiä, miten juuri oma tutkimus on hyödyllinen ja ketä se palvelee. (Kallinen & Kinnunen 2022.)

Eettisten riskien arviointi on erityisen keskeistä haastattelututkimusta tehtäessä. Myös tutkijan kyky reflektoida omaa valta-asemaansa suhteessa tutkittaviin ja tämän vaikutuksesta haastattelun kulkuun ja lopputulokseen. Sen sijaan kirjallisuuskatsauksessa, mikä kokoaa yhteen aikaisempia tutkimuksia, ei ole tämänkaltaisia eettisiä haasteita. Eettinen näkökulma painottaa katsauksista saatavan arvon ja tuoreiden oivallusten merkitystä suhteessa aikaisempaan tutkimuskeskusteluun aiheesta. (Kallinen & Kinnunen 2022.) Kirjallisuuskatsauksen vaatimukseen liitetään sen kriittinen tarkastelu aiheesta ja materiaalista. (Salminen 2011, 5).

Tässä pro gradu tutkimuksessa käytimme aineistolähtöistä sisällönanalyyysimenetelmää. Luotettavuutta arvioidaan yleisillä laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteereillä, jotka ovat: siirrettävyys, vahvistettavuus, refleksiivisyys uskottavuus. Uskottavuuden saavuttamiseksi analyysissä pyritään kuvaamaan tutkimuskohteena ollutta ilmiötä mahdollisimman

yksityiskohtaisesti. Vahvistettavuuden ja tulosten siirrettävyyden varmistamiseksi pyritään kuvaamaan tutkimusprosessi mahdollisimman perusteellisesti. Refleksiivisyyteen pyritään varmistamalla, ettei ennakkokäsitykset ohjaa tutkimusprosessia. Refleksiivisyyttä tuo lisää tutkijan oma ymmärrys lähtökohtiinsa ja niiden vaikutuksen sekä aineistoon, että koko tutkimusprosessiin. Tutkimuksen refleksiivisyys voi olla osana tutkimuksen vahvistettavuutta. Tutkimuksen vahvistettavuudessa on oleellista se, miten koko tutkimusprosessi on jätetty avoimeksi, että sitä lukija voi seurata pääpiirteittäin lukiessaan tutkimusta. (Aho & Kylmä 2012, 271-272.) Tämän pro gradu tutkimuksemme prosessi on jo aiheen valinnasta alkaen kuvattu perustellen.

Kirjallisuuskatsauksen luotettavuuteen voi vaikuttaa tutkijan oma ennakkokäsitys tutkittavasta aiheesta. Tutkijan omat käsitykset voivat saada tutkijan valitsemaan aineistoa, joka vahvistaa tutkijan omaa käsitystä tutkittavasti aiheesta. Tutkija voi myös raportoida vain osasta jonkin tutkimuksen tuloksia. (Borrego, Foster & Froyd 2014, 63.) Tutkimusprosessin läpinäkyvyys onkin tärkeää tutkimuksen luotettavuuden kannalta. Tässä tutkimuksessa tutkijoiden ennakkokäsitys tutkittavasta aiheesta oli syvälinen, sillä tutkimuksen tekijöinä olemme jonkin verran olleet aiheen kanssa tekemisissä työmme puolesta aiemmin. Työsämme olemme kohdanneet lähisuhdeväkivallan kokijoita sekä tekijöitä. Koska työmme vaikutti myös aiheen valintaan, ymmärsimme tutkittavan aiheen herättävän meissä kuitenkin tunteita. Tämän vuoksi pyrimme tietoisesti pitämään suhteemme tutkittavaan aiheeseen objektiivisena ja suhtautumisemme esille tulleisiin tuloksiin neutraalina koko tutkimusprosessin ajan. Koska teemme tutkimusta yhdessä, olemme voineet myös keskustella asiasta ja saada näin ollen näkökulmia toisiltamme ja olemme voineet reflektoida omia ennakkokäsityksiämme paremmin. Pyrimme tutkimuksessa kirjoittamaan aiheesta tieteelliseen tietoon nojaten sekä kirjoittamaan väkivallan tekijöistä kunnioittavasti. Tutkimuksemme kohteena on naisten ongelmalliset tilanteet, olosuhteet ja arkaluontoiset aiheet. Kirjallisuuskatsauksessa tutkimme väkivallan tekijöitä aiempaan tutkittuun tietoon perustuen, joten meidän ei tarvinnut huomioida tutkittavien yksityisyyttä tai heissä heränneitä tunteita tutkittavasta aiheesta.

5 NAISTEN TEKEMÄN VÄKIVALLAN ULOTTUVUUDET

Seuraavissa luvuissa tarkastelemme tutkimuksemme tuloksia. Naisten tekemä väkivalta on yhteiskunnassamme huonosti tunnistettavissa oleva ilmiö. Tutkimuksemme tuloksissa nousi esiin, naiset käyttävät kuitenkin fyysistä ja emotionaalista väkivaltaa lapsiaan tai kumppaniin kohtaan lähes yhtä paljon kuin miehet. Naisten tekemä väkivalta eroaa kuitenkin miesten tekemästä väkivallasta joiltain osin ja siksi sitä on tärkeää tarkastella omana ilmiönään. Sukupuoliroolit ovat yhteiskunnan asettamia odotuksia ja normeja, siitä miten naisten odotetaan käyttäytyvän ja millaisia rooleja odotetaan täyttävän. Ristiriitaiset sukupuoliroolit voivat ilmetä esimerkiksi siten, että naisilta odotetaan samaan aikaan olevan hoivaavia ja huolehtivia, mutta myös menestyviä ja itsenäisiä. Tämä aiheuttaa paineita ja konflikteja naisten elämässä, kun he yrittävät täyttää monia erilaisia odotuksia.

Vuonna 2010 julkaistun miesten ja naisten osalta väkivaltakokemuksia selvittävän uhritutkimuksen mukaan sekä naiset, että miehet kokevat fyysistä väkivaltaa senhetkisessä parisuhteessa samassa määrin, mutta naisten vammat vaativat enemmän hoitoa kuin miesten. (Heiskanen & Ruuskanen, 2010, 18.) Perheväkivaltaan liittyy usein ylisukupolvinen käytös-malli, jolloin väkivallan tekijän oma kaltoinkohteluksi joutuminen lapsuudessa siirtyy osaksi omaa käyttäytymistä aikuisena. Naisten perheväkivaltaan liittyy usein myös tekijään itseensä kohdistettu parisuhdeväkivalta. (Keiski 2018, 9.)

5.1 Naisten käyttämä väkivalta heterosuhteissa

Miesten kokemasta väkivallasta on melko vähän tietoa. Naisten tekemän väkivallan ymmärretyksi ja näkyväksi tekemiseksi on myös miesuhrien näkökulma tuotava esiin. Archer (2000) määrittelee lähisuhdeväkivallasta puhuttaessa kaksi päälinjaa. Joko sen katsotaan olevan miehen naiseen kohdistavaa väkivaltaa tai harkittua kahden ihmisen välistä väkivaltaa. Naiset syyllistyvät lievään parisuhdeväkivaltaan kuitenkin yhtä usein kuin miehet. Miehet kuitenkin ilmoittavat kokemastaan lähisuhdeväkivallasta naisia vähemmän. Miesten kokemaan väkivaltaan liittyy edelleen vahvoja häpeän tunteita, eivätkä miehet yleensä näe itseensä kohdistunutta parisuhdeväkivaltaa rikoksena yhtä usein kuin naiset. (Archer 2000, 11.)

Flinckin (2006, 38) tutkimuksen mukaan naisten tekemä väkivalta ilmeni fyysisenä väkivaltana, uskottomuutena, manipulointina, miehen persoonan mitätöintinä, mielenkiinnon kohteiden vähättelynä, isyyden mitätöintinä, sekä isän ja lasten välisen yhteydenpidon kontrolloimisena. Naisten miehiin kohdistama väkivalta on usein myös fyysistä. Fyysisellä pahoinpitelyllä tarkoitetaan lyömistä, potkimista, tönimistä, ja raapimista. Naiset käyttävät pahoinpitelyn välineenä usein jotain keittiövälinettä, puukkoa, tai muuta aseeksi kelpaavaa tai heittävät miestä tavaroilla. Naiset käyttävät puukkoa tai veistä uhkailuun, mutta joskus myös miehen hengenvaaralliseen puukottamiseen. Edellä mainittujen lisäksi nainen saattoi olla estänyt miehen kuulluksi tulemista ja mitätöinyt miehen arvovalan hänen läheistensä keskuudessa, kutsunut virkavallan turhaan sekä rajoittanut miehen itsemääräämisoikeutta sekä vapautta.

Flinckin ja Paavilaisen (2010) tutkimuksessa ilmenee, että naiset eivät pitäneet lievää väkivaltaa, kuten raapimista, sylkemistä, verbaalista ja henkistä väkivaltaa niinkään väkivaltana, kuin epäkorrektina käytöksenä tai naurettavana riitana. Erityisesti naiset, joiden historiassa on ollut väkivaltaa, pitivät aggressiivisia ongelmanratkaisutapoja ja henkistä väkivaltaa normaalina. (Flinck & Paavilainen 2010, 24.) Lattu (2016) arveleekin tutkimuksessaan, että voisiko väkivaltaisuudesta vastuun ottaminen olla sukupuolia erottava tekijä. Lattu (2016) tekemässä väitöskirjassa nousi esiin, että naisten tekemä väkivalta oli yleisintä parisuhteessa elävillä. Parisuhteessa tapahtuvissa väkivallan teoissa nousi keskeiseksi se, että toiko nainen esiin puheissaan aikovansa olla väkivaltainen ensin, vai tapahtuiko väkivalta miehen tekemän väkivallan yhteydessä. Tilanteiden erilaisuudella oli väkivaltaisen käyttäytymisen eri merkitys tutkimusten naisten kertomana. Väitöskirjassa naisten tekemä väkivalta parisuhteessa nousi esiin seuraavissa konteksteissa: naisen turhautuminen parisuhteen ristiriitatilanteissa, naisen omat kokemukset uhrina, naisen uskottomuusepäily puolisoa kohtaan, itsepuolustus ja väkivaltainen vastustaminen; tutkimuksessa itsepuolustus ja väkivaltainen vastustaminen olivat lähellä toisiaan.

Miesten kokemaa väkivaltaa on tutkittu Markku Heiskasen ja Elina Ruuskasen (2010) toteuttamassa tutkimuksessa Tuhansien iskujen maa -Miesten kokema väkivalta Suomessa. Miesuhritutkimuksen tulosten mukaan miesten kokemukset puolison tekemästä parisuhdeväkivallasta ovat lähes yhtä yleisiä kuin naisten. Vastaamisajankohtana parisuhteessa olevista fyysisistä väkivaltaa nykyisen puolison toimesta oli kohdannut noin 14 prosenttia sekä

naisista että miehistä ja neljä prosenttia. Heiskasen ja Ruuskasen tutkimuksessa miehiin kohdistuvassa väkivallassa eroksi naisten ja miesten kokeman väkivallan havaittiin myös väkivallan alkamisaika. Tutkimuksessa osallistujilta kysyttiin nykyisen kumppanin ensimmäistä väkivallantekoa sekä koska väkivaltaa oli tapahtunut viimeisen kerran. 16 prosenttia miehistä vastasi väkivallan alkaneen viimeisten 12 kuukauden aikana. Yli puolet naisvastaajista vastasi väkivallan alkaneen yli 10-vuotta sitten. Miesten parisuhdeväkivallan kokemukset olivat uudempia kuin naisten. Eroa miesten ja naisten vastauksissa selitettiin sillä, että miehet eivät välttämättä ymmärrä aikaisempia parisuhdeväkivallan kokemuksia väkivallaksi tai saattavat unohtaa sen, erityisesti jos se ei jättänyt näkyviä jälkiä. Tutkimuksessa nousi esiin lisätiedon tarve, että minkä tyyppisestä väkivallasta miehet vaikenivat, kuinka he ovat kokeneet uhrin roolin väkivaltatilanteessa ja millaisia vaikutuksia sillä oli heidän hyvinvointiinsa. (Heiskanen & Ruuskanen 2010, 21–25, 51.) Yhteistä aineistomme tuloksissa oli, että miehet vaikenivat kokemastaan lähisuhdeväkivallasta.

Seksuaalisella väkivallalla on monia erilaisia ilmenemismuotoja. Seksuaalinen väkivalta voi seksiin pakottamisen lisäksi ilmetä avoimena uskottomuutena, jolla on tarkoitus nöyryyttää ja tuottaa kumppanille häpeää, välinpitämättömyyttä kumppanin seksuaalisia tarpeita kohtaan tai alentavaa puhetyyliä, jolla on tarkoitus horjuttaa kumppanin seksuaalista identiteettiä. Fyysisen väkivallan kanssa samanaikaisesti voi esiintyä seksuaalista väkivaltaa, joka ilmenee genitaaleihin kohdistuvana lyönteinä tai pahoinpitelyinä. (Nyqvist 2001, 89). Miehiin kohdistuva seksuaalinen väkivalta on luonteeltaan naisiin kohdistuvaan seksuaaliseen väkivaltaan verrattuna hyvin erilaista. Seksuaalista väkivaltaa ei voi määrittellä ainoastaan konkreettiseksi seksuaaliseksi teoksi. Seksuaalissävytteistä vallankäyttöä läheisessä ihmissuhteessa kuvaa paremmin seksuaalistunut väkivalta. Parisuhteessa nainen käyttää seksuaalista kanssakäymistä kiristyksen ja vallankäytön välineenä. Uhrin seksuaalista itsetuntoa pyritään horjuttamaan puheella seksuaalisesta epäonnistumisesta ja puolison ulkomuodon vähätelyyn liittyvillä teemoilla, kuten alastomuutta koskevalla kritiikillä. Seksuaalisessa väkivallassa on yhtä lailla kyse myös fyysisestä ja henkisestä väkivallasta. (Piispa 2008, 46.) Tutkimustulostemme mukaan miehiin kohdistuvan lähisuhdeväkivallan tutkimuksissa ilmeni useita yhteisiä piirteitä ja teemoja. Miehiin kohdistuva väkivalta saa vähemmän huomiota. Miesten kokemaa seksuaalista väkivaltaa koskevat tutkimukset paljastavat, että ilmiö on vähemmän näkyvä ja aliraportoitu verrattuna naisten kokemaan väkivaltaan. Miesten seksuaalinen väkivalta on monimuotoista ja sen vaikutukset ovat syvällisiä, mutta yhteiskunnalliset normit ja puutteelliset tukipalvelut vaikeuttavat sen käsittelyä ja raportointia.

5.2 Äitien lapsiin käyttämä väkivalta

Karkean arvion mukaan Suomessa lapset joutuvat eniten kokemaan perheväkivaltaa. Lapselle asuminen väkivaltaisessa kodissa voi aiheuttaa samanlaisia merkittäviä vahinkoja kuin lapsen kohdistuva suora väkivalta. (Ellonen ym. 2008, 21.) Paavilaisen ja Pösön selvityksessä ilmeni, että vanhempien kasvatustavoissa on tapahtunut muutoksia, fyysisen väkivallan lisäksi vanhemmat käyttävät kasvatukseen väkivallalla uhkaamista. Pieni lapsi ei pysty ymmärtämään, että perheväkivalta ei kuulu perhe-elämään. Jos lapsi ymmärtääkin kotona koettujen tilanteiden vääryyden, hänellä ei ole keinoja puuttua siihen. (Paavilainen & Pösö 2003, 75–76.)

Nykypäivänä ovat asenteet kurittamista kohtaan tiukentuneet, mutta vielä on perheitä, joissa lapsen ei-toivottuun käytökseen puututaan kurinalaisilla toimenpiteillä. (Keiski 2018, 232.) Lapsen ruumiillinen kurittaminen on ollut Suomen laissa kiellettyä vasta vuodesta 1984. Lapsiin kohdistuva väkivalta on aiheena raskas ja ahdistava, vaikkakin arkitodellisuutta lastensuojelun sosiaalityössä. Lapsiin kohdistuneissa henkirikoksissa, joissa surmaaja oli lapsen äiti, on huomionarvoista, että lähes puolessa tapauksista perheen olosuhteisiin oli viranomaistaholta puututtu ennen rikosta. Lapsiin kohdistuvissa henkirikoksissa on tavanomaista, että rikos liittyy myös tekijän itsetuhoisuuteen. Lapsiin kohdistuva väkivalta on Suomessa ollut onneksi laskusuuntainen viimeisten vuosikymmenien aikana. Lapsiin kohdistuneesta väkivallasta naisen tekemänä oli tilastokeskuksen mukaan 22,6 prosentissa vuonna 2020. Todennäköisimmin väkivallan toteuttaja on nainen, kun kyseessä on pikkulapsi. Lapsen ollessa alle 6-vuotias, niin 33,7 prosentissa epäilty oli lapsen äiti. Mikäli lapsi oli 15–17-vuotias kaltoin kohtelija oli äiti 28,2 prosentissa tapauksista. (Tilastokeskus, 2020.)

Ensimmäinen lapsiuhritutkimus, jossa on kysytty lasten kokemuksia perheväkivallasta, on toteutettu vuonna 1988. Seuraavat lapsiuhritutkimukset toteutettiin vuosina 2008 ja 2013, sekä viimeisin vuonna 2022. Kansallisessa lapsiuhritutkimuksessa tutkittiin kuudes- ja yhdeksäsluokkalaisten lasten ja nuorten kokemuksia väkivallasta ja sen yleisyyttä ja muutoksia viimeisiltä 34 vuodelta. Äidit käyttivät lapsiin kuritusväkivaltaa hieman isejä enemmän. Vuonna 2008 peruskoulun yhdeksäsluokkalaista oppilaista 25 prosenttia kertoi äidin joskus tukistaneen ja 18 prosenttia isän. Äidin tekemä rikos on lähes poikkeuksetta vastasyntyneen tappaminen, lapsensurma. (Ellonen ym. 2008.) Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022 tutkimukseen vastasi yhteensä 6825 oppilasta. Tutkimuksessa lapsiin kohdistuva perheväkivalta on jaettu henkiseen väkivalltaan, lievään ja vakavaan väkivalltaan. Tutkimuksen

mukaan vanhempien käyttämä henkinen perheväkivalta on yleistynyt merkittävästi. Henkiseen väkivaltaan on katsottu kuuluvan murjottamista, puhumattomuutta, haukkumista, nälvimistä, väkivallalla uhkaamista tai esineiden heittäilyä tai esineiden lyömistä ja potkimista. Lievä perheväkivalta kattoi tukistamisen, tönimisen, läimäyttelyn ja piiskaamisen. Vakavaan perheväkivaltaan kuului esineellä lyömistä, potkimista sekä ampuma-aseella tai veitsellä uhkaamista tai niiden käyttämistä väkivallan välineenä. (Mielityinen, Hautamäki, Hakala, Fagerlund & Ellonen 2022, 35-48)

Lapsiuhritutkimuksissa käy ilmi, että lasten kokemusten mukaan perheväkivalta vähentyi vuoteen 2013 asti, mutta vuoden 2022 tutkimuksessa perheväkivaltakokemuksia tilastoitiin vähintään yhtä paljon tai selvästi enemmän kuin edellisinä vuosina. Henkisen väkivallan kokemukset ovat kasvaneet haukkumisena ja nälvimisenä kuudella prosenttiyksiköllä, tavaroille heittäilyllä kahdeksalla prosenttiyksiköllä ja väkivallalla uhkaamisella kolmella prosenttiyksiköllä. Lievän perheväkivallan osalta tukistaminen on vähentynyt kolmella prosenttiyksiköllä, kun töniminen tai ravistelu on lisääntynyt yhdellä prosenttiyksiköllä. Vakavan perheväkivallan osalta merkittävää muutosta ei tapahtunut, vaikka aiempina vuosina vakavan perheväkivallan osalta tilasto on ollut laskeva. Esineellä lyöminen oli lisääntynyt kahdella prosenttiyksiköllä vuodesta 2013. Perheväkivaltaa raportoitiin äitien käyttämänä isejä enemmän. Äitien suunnalta tullut nälviminen, kiroilu ja haukkuminen on yleistynyt kolme prosenttiyksikköä, potkiminen, tavaroiden heittäily ja niillä lyöminen kolme prosenttiyksikköä ja uhkailu yhden prosenttiyksikön vuodesta 2013. Tyttöjen kokemukset perheväkivaltaista ovat yleistyneet enemmän kuin poikien ja yhä useampi tyttö kokee väkivaltaa perheissään. Nämä perheväkivaltaa kohdanneet tytöt käyttävät aikuisena lähisuhdeväkivaltaa lähi-suhteissaan. Kotona puhutun äidinkielen osalta tarkasteltuna muuta kuin suomea tai ruotsia kotikielenään puhuvista lapsista 12 prosenttia oli kokenut lievää perheväkivaltaa usein, kun suomea tai ruotsia puhuvilla lapsilla osuus oli kolme prosenttia. Muuta kuin suomea tai ruotsia kotikielenään puhuvista lapsista 15 % oli kokenut kotona itseensä kohdistuvaa vakavaa perheväkivaltaa. Suomenkielisten lasten osuus oli viisi prosenttia ja ruotsinkielisten lasten osuus oli kaksi prosenttia. Äidinkielen lisäksi perhemuoto on tilastollisesti merkittävässä yhteydessä koettuun henkiseen ja lievään perheväkivaltaan. (Mielityinen ym. 2022, 25-29.)

Kouluterveyskyselyn mukaan maahanmuuttajataustaiset, muun sukupuoliset ja seksuaaliselta suuntautumiseltaan ei-heterot kokevat vanhempien taholta enemmän henkistä ja fyys-

sistä väkivaltaa verrattuna muihin lapsiin, sekä vuonna 2019 että vuonna 2021. Vähiten henkistä ja lievää perheväkivaltaa koetaan ydinperheissä ja eniten yksinhuoltajaperheissä. Henkinen ja lievä perheväkivalta ovat yleistyneet yksinhuoltajaperheissä verrattuna uusioperheisiin. Vanhempien työttömyys vaikuttaa olevan yhteydessä koettuun henkiseen ja lievään väkivaltaan. Perheissä, joissa vähintään toinen vanhempi on työttömänä, 65 prosenttia lapsista koki henkistä väkivaltaa ja 36 prosenttia lievää väkivaltaa. Palkkatyössä käyvien vanhempien perheissä luvut olivat 47 ja 19 prosenttiyksikköä. Työssäkäyvien ja työttömien perheiden väliset erot ovat syventyneet edellisestä vertailusta. Vanhempien työttömyys ja perheen taloudellinen tilanne korreloivat kaikkein voimakkaimmin perheessä esiintyvien tai kulttuurien lähisuhdeväkivallantekojen kanssa kaikista taustatekijöistä. (Helenius & Kivimäki 2023, 28-29.)

Lähisuhdeväkivalta ja altistuminen sille voivat aiheuttaa lapsille erityisen vakavia ja pitkäkestoisia haittoja. Väkivallan kohteeksi altistumisen ja joutumisen on havaittu aiheuttavan lapsissa esimerkiksi keskittymis- ja oppimisvaikeuksia, käytösongelmia, psyykkisen ja fyysisen terveyden ongelmia, väkivaltaista käytöstä ja sekä aggressiivisuutta. (Ellonen ym. 2019, 9.) Lapsiin kohdistuva väkivalta voi käsittää niin fyysisen, kuin henkisen väkivallan, kaltoinkohtelun, seksuaalisen väkivallan kuin lapsen tarpeiden ja hoidon laiminlyönnin. Kuristusväkivallalla viitataan lapseen kohdistettuun fyysiseen väkivaltaan, jonka tarkoituksena on aiheuttaa kipua rangaistuksena tai lapsen käyttäytymisen hallitsemiseksi. Kuristusväkivalta on pitkään ollut hyväksyttyä suomalaisessa kasvatuskulttuurissa. Tänä päivänä vaikuttaa siltä, että lapsen tarpeiden ja hoidon laiminlyönti on tavallisempaa, kuin fyysinen lapseen kohdistuva väkivalta. (Flink & Paavilainen 2010, 93.)

Keiskin 2018 tutkimuksen mukaan lapsiin kohdistunut väkivalta ei ole fyysisesti satuttanut lapsia vakavasti, mutta tässäkin tutkimuksessa havaittiin, että äidit käyttävät lapsiin kohdentuvaa väkivaltaa itsejä enemmän. Keiskin tutkimuksessa nousi esiin korkeasti koulutettujen naisten lapsiin kohdentuvana verbaalinen väkivalta suurempana kuin matalasti koulutetuilla naisilla. Myös naisilla, joilla oli omassa lapsuudessa väkivallan kokemuksia, oli matalampi kynnys sitä käyttää omiin lapsiin, tällöin puhutaan ylisukupolvisesta väkivaltakäyttäytymisen siirtymästä. Termiin liittyy myös ylisukupolvinen traumatisoituminen, joka tarkoittaa, että perheen vanhemman tai vanhempien traumaattisen kokemuksen siirtymistä toiselle sukupolvelle. Ylisukupolvinen traumatisoituminen voi näyttäytyä esimerkiksi perheen välisessä vuorovaikutuksessa, vaikenemisena tai lapsen ja vanhemman roolin sekoittumisena

niin, että lapsesta saattaa tulla vanhempansa holhooja. Traumaa kokeneilla äideillä tai yleisesti vanhemmilla on haasteita olla läsnä lapsilleen ja tällöin voi syntyä vetäytyvä vanhemmuussuhde. Haasteet vanhemmuudessa voivat johtaa emotionaaliseen väkivaltaan tai lapsen laiminlyöntiin, joihin puolestaan kuuluvat lapsen loukkaaminen, sanallisesti uhkaaminen, lapsen käyttäytymisen kontrollointi tai lapseen kohdistuvat epäasialliset odotukset sekä liiallinen suojeleminen ja sosiaalisten suhteiden rajaaminen ja huomiotta jättäminen. (Keiski 2018, 382–384.)

Lapsiin ja kumppaniin kohdistuva väkivalta oli Suomessa pitkään sekä kulttuurisesti että lainsäädännöllisesti hyväksyttyä. Kuritusväkivalta kriminalisoinnin myötä vuosien 1988 ja 2008 lapsiuhritutkimusten välillä havaittiin selkeää laskua väkivallan yleisyydessä. Vuoden 2022 lapsiuhritutkimuksen mukaan myönteinen kehitys on nyt kuitenkin pysähtynyt. Lapsiuhritutkimuksen tulosten mukaan lasten ja nuorten kotona kokemaa väkivaltaa on esiintynyt merkittävästi enemmän verrattuna vuoteen 2013. Syitä tähän voi olla koronapandemian vaikutukset lapsiperheisiin, jolloin säännöllisiä neuvoloiden ja kouluterveydenhuollon käyn-tejä ei pystytty toteuttamaan. Pandemiarajoitukset vaikeuttivat myös monien perheiden toimeentuloa. (Mielityinen ym. 2022, 48.)

5.3 Naisten väkivaltaisuutta selittävät tekijät

Ihmisen väkivaltaisuutta ja aggressiivisuutta on pyritty selittämään erilaisten teorioiden avulla. Mikään teoria ei yksinään anna selitystä aggressiiviseen käyttäytymiseen ja aggressiivisuuteen vaikuttavat myös monet biologiset, hormonaaliset, geneettiset syyt. Moderni tutkimus pyrkii selvittämään eri tekijöitä ja tekijäryhmiä aggressiivisen käyttäytymisen taustalla. Väkivaltaan johtavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi tilannetekijät, persoonallisuustekijät, ympäristötekijät ja biologiset tekijät. Säiliömalli tai viettiteoria oli vallalla 1970-luvulla. Tämän teorian mukaan ihmisen aggressiivinen käytös johtuu elimistöön itsestään kertyneestä aggressiivisesta energiasta, joka purkautuu kohteeseen ajoittain. Freudin teorian mukaan ihmisessä on kaksi perusviettä, jotka ovat seksuaalisuus ja aggressiivisuus. Freudin psykoanalyttisessä ajattelussa ihmisellä on synnynnäinen vietti aggressioon, mutta hänellä ei ole synnynnäistä tarvetta toteuttaa tai purkaa tätä aggressiivisuutta käyttäytymisessään. Yksilö muusta kehityksestä riippuvaista on, millaiseen käyttäytymiseen sen purkaminen johtaa. Aggressio nähdään tällöin synnynnäisenä, sisäisenä järjestelmänä, jonka jotkut ärsykkeet laukaisivat, eikä aggressiivisuudessa ollut kyse opituista toimintamalleista. Sittemmin

tutkimusten mukaan aggressiivisuus lisää aggressiivisuutta, eikä väkivalta vähene purkamalla sitä väkivaltaisella käyttäytymisellä. Oppimiselle on kuitenkin todettu olevan merkittävä rooli väkivaltaisessa käyttäytymisessä. Sosiaalisen oppimisen teorian luoja on Albert Bandura. Todennäköisimmin aggressiivisesti käyttäytyy ihminen, joka on oppinut tämän toimintamallin useiden toistojen myötä. (Keltinkangas–Järvinen 2010, 14-15, 215.)

Yleisimmin väkivallan ymmärtämiseen käytetty malli on ekologinen malli. Ekologisen mallin mukaan väkivalta on seurausta neljällä tasolla vaikuttavista tekijöistä. Ekologisen teorian ensimmäiselle tasolle sijoittuvat yksilön käyttäytymiseen liittyvät biologiset syyt. Biologisen teorian mukaan väkivaltaista käyttäytymistä selittävät biologiset syyt, eikä niinkään ympäristöstä johtuvat syyt. Tällöin yleisin selitys on päähän kohdistunut trauma tai elimistön tuottamat aineet, kuten hormonit tai välittäjäaineet, mielenterveyden haasteista tai haitallisesta päihteidenkäytöstä. Sosiaalisten suhteiden tasolla tarkastellaan lähipiirin vaikutusta väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Sosiaalisten suhteiden tasolle liittyviä väkivaltaa selittäviä tekijöitä voivat olla myös taloudellinen stressi ja kumppanien väliset koulutuserot. Yhteisötasolla analysoidaan tekijöitä, jotka selittävät väkivallan tekemistä ja kokemista yhteisössä. Yhteisötason tekijöitä, jotka vaikuttavat väkivallan esiintyvyyteen, ovat muun muassa sosioekonominen asema ja sukupuoliroolien muutokset. Ekologisen mallin ja feministisen teorian yhdistäminen tarjoaa moniulotteisen tavan ymmärtää naisten tekemää väkivaltaa. Ekologinen malli auttaa kartoittamaan väkivallan taustalla olevia tekijöitä ja niiden keskinäisiä vuorovaikutuksia, kun taas feministinen teoria tuo esiin, kuinka sukupuolittuneet rakenteet, vallan dynamiikka ja patriarkaatti vaikuttavat naisten väkivaltaiseen käyttäytymiseen.

Yhteisötasoon liittyy myös yhteisön suhtautuminen väkivaltaan. Ekologisen mallin viimeisellä neljännellä tasolla analysoidaan sekä väkivallan tekemiseen, että kokemiseen merkittävämpiä laajempia yhteiskunnallisia tekijöitä. Väkivaltaa lisäävät sanktioiden puute ja perheväkivallan puuttumiseen liittyvät ongelmat. (Krug & Salomaa 2005, 33, 121–122.) Aggressio-frustraatioteoria puolestaan katsoo aggression olevan seurausta yksilön turhautumisesta. Turhautumis- eli frustraatioteoria on sosiaalipsykologinen teoria, joka selittää väkivaltaista käyttäytymistä turhautumisen kokemuksen kautta. Teorian perusajatus on, että kun yksilö kokee esteitä tavoitteidensa saavuttamisessa, tämä turhautuminen voi johtaa aggressiivisuuteen ja väkivaltaan. Naiset voivat kokea turhautumista monista syistä, kuten sosiaalisten odotusten, elämänpainneiden tai henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamattomuuden vuoksi. Esimerkiksi taloudelliset vaikeudet, työpaineet, epäonnistuminen henkilökohtaisissa suhteissa tai huoli lasten kasvatuksesta voivat aiheuttaa voimakasta turhautumista. Kun

nämä turhautumisen lähteet kasaantuvat, ne voivat purkautua väkivaltaisena käyttäytymisenä. Esimerkiksi, jos nainen kokee parisuhteessaan toistuvaa turhautumista kumppanin käyttäytymisen, vähättelyn tai emotionaalisen väkivallan vuoksi, hän voi reagoida tähän väkivallalla. Tällaisissa tilanteissa väkivalta voi olla seurausta pitkäaikaisesta turhautumisesta ja siitä, ettei nainen näe muita keinoja tilanteensa hallitsemiseen. Jos nainen kokee, ettei hän pysty täyttämään yhteisön tai kulttuurin asettamia odotuksia esimerkiksi äitiyteen, työelämään tai sosiaalisiin rooleihin liittyen, tämä voi lisätä turhautumista. Yhteisön sosiaalinen paine ja odotukset voivat johtaa tilanteisiin, joissa nainen tuntee olevansa ahdistunut ja voimaton, mikä voi purkautua väkivaltana. Naisten tekemää väkivaltaa ei tule käsitellä pelkästään yksilöllisenä ilmiönä, vaan sen taustalla on usein syvälle juurtuneita yhteiskunnallisia rakenteita ja valtasuhteita, jotka vaikuttavat naisten toimintaan. Näin ollen tehokas väkivallan ehkäisy vaatii sekä yksilö- että yhteiskuntatason toimia, joissa otetaan huomioon sukupuolten välinen epätasa-arvo ja sen vaikutukset. Nämä ulkoiset tekijät voivat aiheuttaa joissakin yksilöissä aggressiivista käyttäytymistä. (Alvarez & Bachman 2008, 42.)

Väkivaltaiseen käyttäytymiseen yhdistyy sekä miehillä, että naisilla työttömyyttä, ahdistusoireita, masennusta, antisosiaalista persoonallisuutta sekä vähäistä sosiaalista tukea. Naisten käyttämä väkivalta voi ilmetä stressin, turhautumisen, itsepuolustuksen, uhriutumisen seurauksena ja kapinointina patriarkaalisia rakenteita kohtaan. Lähisuhdeväkivalta on tyypillisempää nuorten naisten toteuttamana, mikä tietyissä tulkinnoissa ajatellaan johtuvan siitä, että postfeministiset naiset pitävät väkivaltaa sukupuolineutraalina toimintana. (Flinck & Paavilainen 2010, 55). Tutkimukset naisten tekemästä väkivallasta ovat lisääntyneet viime vuosikymmeninä, ja monet niistä keskittyvät naisten omiin kertomuksiin ja kokemuksiin. Nämä tutkimukset ovat paljastaneet monimutkaisia syitä, motiiveja ja taustatekijöitä, jotka vaikuttavat naisten väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Satu Venäläinen väitteli vuonna 2017 sosiaalipsykologian alaan kuuluvalla tutkimuksellaan. Venäläisen aineisto koostuu väkivaltarikoksista vankeustuomion saaneiden naisten haastatteluista sekä iltapäivälehtien uutisoinneista koskien naisten tekemää väkivaltaa. Tässäkin tutkimuksessa naisten omissa kertomuksissa nousi esiin naisten kertomukset heihin kohdistuneesta väkivallasta. Osa naisista on kertonut väkivaltansa liittyneen tarpeeseen ottaa takaisin kontrolli tilanteesta, jossa he tunsivat itsensä alistetuksi tai mitätöidyksi. Väitöskirjan mukaan väkivaltaa käyttävät naiset mielletään ”toisiksi”, koska he rikkovat ideologista kuvaa naiseudesta. Monet naiset ovat kokeneet syyllisyyttä ja häpeää väkivallastaan. He ovat pitäneet omaa käyttäytymistään epäonnistumisena omien arvojensa tai yhteiskunnan normien näkökulmasta. (Venäläinen,

2017). Naisten omat kertomukset tuovat esiin väkivallan syitä ja oikeutuksia, jotka usein liittyvät heidän kokemuksiinsa vallasta, kontrollista, tunteiden hallinnasta ja yhteiskunnan odotuksista. Feministisesti suuntautuneessa kriminologiassa huomioidaan rikoksen tehneen naisen uhriasema. Vaikka tarkoituksena on ymmärtää naisten vaikeita elämäntilanteita, joihin on kuulunut fyysistä, henkistä ja seksuaalista väkivaltaa, tavoitteena ei ole poistaa vastuuta naisten tekemistä rikoksista. (Lattu 2016, 216–217.) Naiset syyllistyvät yleisesti miehiä vähemmän rikoksiin ja naisten kohdalla rikosten uusiminen on miehiä vähäisempää. Suomen henkirikostilastoissa kuitenkin naisten osuus on kasvanut, johon arvellaan liittyvän naisten lisääntynyt alkoholinkäyttö. Naisten tekemissä henkirikoksissa uhrina on suhteellisesti useammin perheenjäsen, mutta tämä osuus viime aikoina laskenut. (Putkonen ym. 2011, 14.)

Suomalaisten naisten väkivaltaista käytöstä selittää yhdistävänä tekijänä muun muassa runsas päihteidenkäyttö ja varhainen huono-osaisuus. Naisten käyttämään väkivaltaan parisuhteessa liittyy usein itsepuolustukseen liittyviä tekijöitä. Tutkimusten mukaan naiset, jotka käyttävät fyysistä väkivaltaa kumppaniaan kohtaan, ovat itse joutuneet pahoinpitelyn uhriksi. Useiden ongelmien kasaantuneisuus ja erilaiset stressitekijät vaikuttavat olevan yleisiä tekijöitä myös naisten tekemässä väkivallassa. (Bair-Merritt ym 2010 & Putkonen, Amon, Eronen 2011, 25.) Naisten tekemästä väkivallasta parisuhteessa on yleensäkin vähän tutkimuksia. Aikaisemmat tutkimustulokset osoittavat, että naiset ovat lähisuuhdeväkivallan ensisijaisia uhreja, vakava fyysinen väkivalta lähisuhteessa kohdentuu pääsääntöisesti naisiin. Koska naisten tekemän väkivallan tutkimustietous on lisääntynyt viime vuosina, on noussut esiin näkökulmia myös väkivaltaa käyttävien naisten tarpeista saada apua ja tukea. (Flinck 2006 Ellonen ym 2019; Keiski 2018). Suomessa tehtyjen ja kansainvälisten tutkimusten mukaan väkivaltaa käyttävät naiset ovat itse kohdanneet väkivaltaa lapsuudessaan tai aikuisuudessa lähisuhteissaan. Toisaalta lapsuudessa koettu väkivalta ei automaattisesti johda väkivallan käyttöön aikuisuudessa. (Bair-Merritt ym. 2010, Keiski 2018) Keiskin väitöskirjan (2018) tutkimustuloksissa naisten väkivaltaisuutta selittäviä tekijöitä olivat myös naisten oma impulsiivisuus, kykenemättömyys omien tunteiden hallintaan, tai pärjäämättömyyden kokemukset haastavissa tai stressaavissa tilanteissa. Parisuhteessa tapahtuvan väkivallan selittäviksi tekijöiksi on mainittu muun muassa lapsuuden kokemukset, henkilökohtaiset ongelmat ja puolison kanssa koetut kommunikaation haasteet. Väkivallalla on ilmaistu mustasukkaisuutta tai haettu huomiota puolisolta. Lisäksi väkivaltaa on käytetty itsepuolustuksena tai koston.

Väkivallan ajatellaan olevan sosiaalisesti normatiivisempaa miesten kuin naisten keskuudessa. Henkirikokseen syyllistyneillä naisilla lapsuuden traumaattiset kokemukset lisäävät psykopatiariskiä enemmän kuin miehillä. Skitsofrenian on tutkittu lisäävän naisilla enemmän väkivaltaista käyttäytymistä kuin miehillä. (Weizmann-Henelius ym. 2009, 61) Psykoottinen depressio lisää merkittävästi väkivallan riskiä naisilla. Psykoosisairauksia enemmän riskitekijänä nähdään kuitenkin päihdeongelmat. Suomalaisten naisten väkivallan riskitekijöihin kuuluvat aikaisempi rikollinen käytös, persoonallisuushäiriöt, runsas päihteiden käyttö sekä psykoottiset häiriöt, jotka ovat yhteydessä psykiatriisiin sairauksiin. Naisten riskitekijät eivät juuri eroa merkittävästi suomalaisten miesten vastaavasta riskitekijäluettelosta. Naishenkirikollisilla on verrattuna miehiin useammin jäänyt oppivelvollisuus suorittamatta. Lisäksi heillä on ilmennyt enemmän käytösongelmia, tarvetta lastenpsykiatriseen hoitoon sekä aiempaa rikollista käytöstä. (Putkonen ym. 2011, 28-31.)

Keiskin (2018) väitöskirjassa tutkimuksen tuloksissa nousi esiin naisten itsearvostus, jolloin myös hyvinvointi lisääntyi. Fyysisestä hyvinvoinnista huolehtiminen lisäsi myös psyykkisen voinnin kohentumista ja tämä vaikutti koko perheen hyvinvointiin. Itsensä arvostamisen myötä naiset oivalsivat, ettei väkivaltaisuus ole heidän ainoa ominaisuutensa ja he osasivat nimetä itsestään monia positiivisia ominaisuuksia. Naiset oppivat hyväksymään itsensä ja he olivat toiveikkaita itsensä muuttumisen mahdollisuudesta ja näin väkivaltakäyttämisen vähentämisestä. Naiset olivat oppineet, että menneisyyden kokemuksilla on ollut suuri merkitys heidän väkivaltakäyttämiseensä, esimerkiksi lapsuudessa koettu turvattomuus oman vanhemman emotionaalisen laiminlyönnin seurauksena. Lapsuudessa kokemus oli ollut, etteivät olleet tarpeeksi kilttejä ja siksi he jäivät ilman vanhemman huomiota. Aikuisuudessa stressaava tilanne oli aiheuttanut saman tunteen kokemuksen ja tämä oli purkautunut väkivaltaisuutena. Kun tutkimukseen osallistuneiden naisten väkivaltaisuus oli vähentynyt, naisten parisuhteet kohenivat, koska ristiriitaiset tilanteet eivät enää näyttäneet yhtä hallitsemattomina kuin aikaisemmin ja keskusteluyhteys kumppaniin säilyi ja naiset pystyivät kuuntelemaan kumppaniaan sekä ymmärtämään puolisonsa myös omistaan eriävät mielipiteet loukkaantumatta. Naisten ymmärrys lapsiaan kohtaan kasvoi, naiset ymmärsivät paremmin lasten iän mukaista käyttäytymistä sekä lasten tarvitsevuutta. (Keiski 2018, 56–63.)

Emmi Latun sosiologian väitöskirja (2016) “Naisten tekemä väkivalta” käsittelee naisten tekemän väkivallan ilmenemistä, motiiveja ja kohteita. Väitöskirjassaan Lattu on kiinnittänyt huomiota, naisten väkivaltaan liittämiin tunteisiin, naisten tapaan oikeuttaa väkivaltaa ja

naisten tapoihin irrottautua väkivaltaisesta käytöksestä. Latun mukaan naisten miehiin kohdistamana väkivalta eroaa miesten tekemästä väkivallasta motivaation suhteen. Naisten tekemä väkivalta ilmenee usein itsepuolustuksena ja sen seuraukset ovat yleensä vähemmän vakavia verrattuna miesten tekemään väkivaltaan. Naisten tekemän väkivallan motivaationa on harvoin pyrkimys kontrolloida miestä tai lisätä naisen valta-asemaa. (Lattu 2016, 84).

Emmi Latun, Satu Venäläisen ja Pia Keiskin väitöskirjat tarjoavat monipuolisia näkökulmia naisten tekemään väkivaltaan. Kun vertaillaan näitä väitöskirjoja keskenään, voidaan havaita useita yhtäläisyyksiä ja eroja siinä, miten nämä tutkijat lähestyvät naisten tekemää väkivaltaa. Vaikka kaikilla on omat painotuksensa ja teoreettiset viitekehyksensä, niiden välille löytyy myös merkittäviä yhtymäkohtia. Naisten tekemää väkivaltaa ei useinkaan oteta yhtä vakavasti kuin miesten tekemää väkivaltaa, ja se esitetään usein tunteiden hallitsemattomuutena tai tilapäisenä poikkeamana. Naiset usein oikeuttavat väkivaltansa esimerkiksi puolustautumisena tai välttämättömänä keinona suojella itseään tai läheisiään. Naisten tekemä väkivalta ilmenee erilaisissa muodoissa ja konteksteissa, kuten henkisenä, fyysisenä tai seksuaalisena väkivaltana. Venäläinen ja Keiski tuovat esiin, että tunteet, kuten turhautuminen, pelko ja epätoivo, voivat olla tärkeitä tekijöitä naisten väkivallan taustalla, erityisesti tilanteissa, joissa naiset kokevat olevansa kontrolloituja tai uhattuja. Venäläinen ja Keiski käsittelevät sukupuolirooleja hieman eri näkökulmista mutta molemmat painottavat niiden merkitystä naisten väkivaltakäyttäytymisen taustalla. Heidän analyysinsä tukevat toisiaan siinä, että sukupuoliroolit ja vallan epätasapaino ovat keskeisiä tekijöitä naisten väkivallan ymmärtämisessä.

6 VÄKIVALTATYÖ TUTKIMUSTULOSTEN VALOSSA

Auttamiskäytännöillä tarkoitetaan tässä yhteydessä niitä palveluita, joissa tarjotaan fyysistä ja henkistä tukea sekä ohjausta ja neuvontaa väkivallan uhreille tai tekijöille. On tärkeää, että väkivaltatyö on monilaista ja kattaa ennaltaehkäisevät toimet, uhrien tukemisen ja tekijöiden vastuuttamisen. Syynä siihen, miksi naisten väkivaltaa on vaikea ajatella, saattaa olla se, että naisilla on vastuulla avuttomuutta, koska naiset ovat perinteisesti hoitaneet lapsiaan kotona ja toiset työkseen. Hoivan maailma saattaa olla naiselle myös kulissi, jossa hänen julmat ja tuhoavat puolensa nousevat esiin. Joissain tapauksissa hoidettavan avuttomuus, hätä ja riippuvuus ovat niin ylivoimaisia sietää, että ne saattavat toisissa nostaa tiedostamattomia ja persoonallisuuteen integroimattomia väkivaltaisuuden puolia esille. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ensi- ja turvakotien työntekijät ovat huolissaan siitä, että naisten väkivallan puheeksi ottaminen syyllistää naisia. Kuitenkin, jos väkivallan tekemisestä puhutaan ääneen, ei se ole syyllistämistä, vaan havainto. (Törrönen 2009, 24–25.)

Nyqvist (2001, 77) erittelee viralliset auttamistahot kolmeen luokkaan: psykososiaaliseen, terveydenhuollolliseen ja juridiseen. Väkivallasta johtuneen tilanteen avun saamiseksi on tärkeää tietää, ketkä lähisuhdeväkivaltaa kokeneista yleensä hakevat apua. Viime vuosina tehdyt kyselytutkimukset eivät välttämättä kerro todellista tilannetta avun tarpeesta. Rikosuhripalveluiden käyttäjäkyselyillä tai asian selvittäminen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisilta antavat todellisemman kuvan avun tarpeesta ja luonteesta. Väkivaltatapauksissa kirjaamisten sisältö ja yleisestikin dokumentointi ovat myös kuntakohtaisesti eriaikaisia. Kivelän (2020, 57) väitöskirjatutkimuksen tuloksissa käy ilmi, että lähisuhdeväkivallan kirjaaminen terveydenhuollossa puutteellista ja käytetyt diagnoosikoodit eivät vastanneet todellisuutta. Sosiaali- tai terveydenhuollon työntekijällä ei ole mahdollisuutta kerätä tietoa pelkästään väkivaltatapauksista, koska asiakas- tai potilastietojärjestelmissä ei ole tehty rakenteita pelkästään väkivaltatiedolle. (Ronkainen 2017, 62.) Erilaisten riskitekijöiden tunnistaminen on tärkeää. Tärkeää on myös sosiaalityöntekijänä pohtia mihin kiinnittää huomiota ja miten ja millaisia tarkentavia kysymyksiä esittää, mikäli epäily asiasta herää.

Pia Keiskin (2018) väitöskirjassa Väkivaltaa käyttäneen naisen minuuksia on tutkimusten tuloksissa naisten haastatteluissa noussut esiin, että naisten avun saannin ongelmat ja esteet. Naiset olivat aikaisemmin törmänneet ammattilaisen epäuskoon, kun kyseessä oli ollut tilanne naisten väkivaltakäyttäytymisestä. Naiset toivat tuloksissa esiin myös vaikeutensa sanoittamalla väkivallan ongelmaa. Väkivaltaa käyttäneet naiset olivat ajatelleet väkivallan olevan

oman perheen sisäinen asia ja vielä vaikeammaksi tilanne on koettu, kun tekijä on ollut nainen. Naisilla oli saattanut olla omakohtaisia kokemuksia lapsuudenkodin väkivaltatilanteista, eikä niihin silloinkaan haettu apua tai kerrottu perheen ulkopuolisille henkilöille. Tutkimuksen mukaan varsinkin miehiin kohdistuvan väkivallan sanoittaminen koettiin vaikeaksi, koska naiset eivät olleet aikaisemmin kuulleet naisen käyttävä väkivaltaa miestä kohtaan. Keiskin (2018) tutkimustuloksissa korostui, että perheiden kanssa työskentelevillä tulee olla rohkeutta ottaa väkivalta puheeksi, jos tätä epäilee perheessä tapahtuvan. Tiedon tuottaminen on yksi keino lisätä aiheesta tietämystä, mutta tämän lisäksi pitää uskaltaa ymmärtää ja nähdä. Meidän yhteiskuntamme perustuu tasa-arvoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen, mutta Keiskin (2018) tutkimusten tuloksissa tämä ei näyttäydy. Tulosten mukaan naiset, jotka hakevat apua väkivaltaiseen käyttäytymiseensä eivät ole tulleet kuulluksi ongelmansa vuoksi. Ammattilaiset olivat olleet tierämättömiä ilmiöstä ja naiset olivat joutuneet vakuuttamaan työntekijöitä ongelmansa vakavuudesta. Tutkimuksen tuloksissa nousi myös esiin, että suurimmat muutokset tapahtuivat väkivaltaa tehneiden naisten emotionaalisen väkivallan vähenemisessä. Tutkimuksessa nousi esiin, että naisten emotionaalisen väkivallan jatkussa pitkään, muuttuu se usein fyysiseksi väkivallaksi. (Keiski 2018, 82.)

Suvi Keskinen (2008) tutkimuksessa väkivallan auttamistyössä perheneuvolassa käytettiin suoraan käsitettä perheväkivalta, jolla tarkoitettiin sekä miesten naisiin kohdistamaa väkivaltaa, että naisten miehiin ja myös lapsiin kohdistettua väkivaltaa. Perheneuvoloissa ei puhuttu käsitteestä parisuhdeväkivalta ja oli tilanteita, joissa tähän käsitteeseen otettiin etäisyyttä. Keskinen (2008) tutkimukseen osallistuneissa yksiköissä nousi esiin kaksi toisistaan poikkeavaa väkivaltatyöskentelyn muotoa. Toisessa työmenetelmässä väkivalta oli kuvattu vallankäytön välineenä, joka aiheutti sitä kokeneelle traumoja ja näin vaati erityisiä työskentelytapoja. Toinen menetelmä taas kuvaili väkivallan olevan oire perheen sisäisestä pahoinvoinnista ja oireilusta. Tähän työmenetelmäksi valikoitui parityöskentely. Perheneuvolan työtutkimuksessa kohdistui perheen tilanteen kohentamiseen ja siinä korostui lasten näkökulman huomiointi. Keskustelun kohdistuessa perheväkivaltaan, työntekijät kertomansa mukaan olivat sivuuttaneet lasten aseman. Perheneuvoloiden työntekijät kertoivat, että parisuhdeväkivallassa nousi ylisukupolvisuus yleiseksi syyksi parisuhdeväkivallan käytölle. Toimintamalli on opittu jo tekijän omassa lapsuudessa ja teko oli omien traumaattisten kokemusten uudelleenkokemista. (Keskinen 2008, 269–287.)

Keiskin (2018) tutkimuksessa näkyi lapsiin kohdistuvassa väkivallassa pelkoa lapsen menettämisestä. Väkivaltaa käyttäneillä naisilla oli pelkoa liittyen lastensuojeluun ja lasten huostaanottoon. Väkivalta on saatettu kieltää lastensuojelun toimenpiteiden pelon vuoksi ja tämä on hidastanut myös avun saamista. Avun hakemista hidasti naisten omat mielikuvat väkivaltaa käyttävistä naisista ja heidän oman mielikuvansa poikkeavuus tästä. Naiset olivat tutkimuksessa tuoneet esiin neuvolan varhaisen puuttumisen tärkeyden ja asioista suoraan puhumisen. Toisilla naisilla avun hakeminen tilanteeseensa saattoi tapahtua heti seuraavana päivänä, kun toisilla siinä saattoi kulua jopa kuukausia. Tutkimuksessa nousi esiin, ettei naisten väkivaltakäyttäytyminen loppunut naisten omasta päätöksestä. Naiset olivat yrittäneet ottaa asiaa puheeksi neuvolassa, mutta puheisiin ei tartuttu ja tällöin naiset olivat ajatelleet, ettei heidän tekemä väkivalta ollut riittävän vakavaa. Ensimmäinen askel avun saamiseksi oli tämän tutkimuksen mukaan sekä rohkeus kertoa tilanteestaan esimerkiksi neuvolassa, että naisten itse etsimä tieto internetistä. Neuvolassa asian esiin tuominen liitti lastensuojelun mukaan verkostoon ja tästä naiset olivat aluksi helpottuneita, mutta haastattelujen mukaan lastensuojelun mukana olo ei muuttanut tilannetta mitenkään. (Keiski 2018, 53–54.)

Vaiettu naiseus -projektin (2004–2008) tavoitteena oli tuoda esiin, määritellä ja kohdata naisten väkivaltaisuutta. Raportin mukaan väkivaltaa tehneiden naisten elämässä oli ollut paljon sekasortoa, epävakautta ja jännitystä sekä pelkoa omasta pärjäämisestään. Työelämässä naiset olivat saattaneet pärjätä hyvin, mutta läheisissä ihmissuhteissa oli saattanut olla vaikeaa ja rikkonaista. (Törrönen 2009, 89.) Useassa tähän tutkimukseen käytetyssä aineistossa käy ilmi, että väkivaltarikoksiin syyllistyneillä naisilla oli ollut jo lapsuudessa ongelmia, joihin he eivät olleet saaneet riittävää tukea ja apua. Eri terveydenhuollon- ja sosiaalipalvelujärjestelmien on tärkeää tiedostaa tämä. Sosiaalihuoltolaki (11 § 5 mom.) velvoittaa järjestämään sosiaalipalveluja kaltoinkohtelusta tai lähisuhdeväkivallasta johtuvaan tuen tarpeeseen.

Satu Venäläinen (2019, 778) arvioi, että miehet harvoin puhuvat heihin kohdistuvasta lähisuhdeväkivallasta, mikä tarkoittaa, että tämä väkivallan muoto jää usein huomiotta. Venäläinen (2019, 780) pohtii, voisiko naisten tekemä lähisuhdeväkivalta olla yleisempää kuin mitä tiedämme, mutta miehet eivät avaa kokemuksiaan eivätkä hae apua. Tutkimusten ja tilastojen mukaan naiset hakevat apua parisuhdeväkivaltaan ja sen henkisiin seurauksiin useammin kuin miehet. Naiset hakevat myös miehiä enemmän apua sekä sosiaalisten, että taloudellisten haasteiden selvittämiseksi. (Hannus, ym. 2011, 27.) Peter Peitsalo, Jussi Pekola ja Tommi Sarlin. (2017, 14–16) nostava raportissaan esiin, että avun ja tuen hakeminen

on erityisesti monelle miehelle ongelmallista. Miehet kokevat väkivaltakokemukset erityisen vaikeina, ja niiden käsitteleminen on heille erittäin haastavaa. Uhrikokemuksesta puhuminen oli miehelle helpointa ammattihenkilölle, silti valtaosa miehistä kertoi jääneensä vaille keskusteluapua. (Peitsalo ym. 2017, 22.) Suomalaisessa kulttuurissa on rakentunut normin suomalaisten miesten puhumattomuudesta. Suomalaisen miehen puhumattomuus ei ole väistämätön tai muuttumaton tila. Oikeanlaisella kannustuksella pojat ja miehet voivat jakaa tunteensa, pelkonsa ja unelmansa. (Videnoja 2012, 64.)

Burcar ja Åkerström (2009, 38) ovat haastatelleet kymmentä väkivaltaa kokenutta miesuhria. Haastatteluissa ilmeni, että miehillä oli käsitys, että tukipalvelut on tarkoitettu lähinnä raiskatuille naisille. Miesuhreilla saattaa siis olla vääristynyt mielikuva tukipalveluiden sisällöstä. Tukipalveluista tiedottaminen oikeilla foorumeilla on tärkeää palveluiden saavutettavuuden näkökulmasta.

Lähisuhdeväkivaltaa käyttävien naisten kanssa tehtävä väkivaltatyö on monimutkaista ja vaatii erityistä huomiota naisten erityisiin tarpeisiin, kokemuksiin ja taustoihin. Naiset, jotka käyttävät väkivaltaa, saattavat kokea häpeää, syyllisyyttä ja pelkoa siitä, miten heidän väkivaltaisuutensa ymmärretään yhteiskunnassa, juuri tämä tekee heidän auttamisestaan haastavaa. On tärkeää ymmärtää väkivallan taustalla olevat syyt, kuten aiemmat väkivaltakokemukset, vallan epätasapaino suhteissa, sukupuoliroolit tai tunteiden hallinnan vaikeudet. Monille väkivaltaa käyttäville naisille voi olla tärkeää työskennellä itseluottamuksen ja itsearvostuksen parissa. Tämä voi auttaa heitä löytämään muita keinoja tuntea itsensä vahvaksi ja kykeneväksi ilman väkivallan käyttöä. Naisten kanssa tehtävä väkivaltatyön onnistuminen edellyttää pitkäjänteisyyttä, moniammatillista yhteistyötä ja naisten erityisten tarpeiden ymmärtämistä.

6.1 Lasten kanssa tehtävä väkivaltatyö

Kouluterveyskyselyn (2023) tuloksista ilmeni, että lähes kolmasosa 4-5. luokkalaisista lapsista on kohdannut henkistä väkivaltaa ja joka kuudes fyysistä väkivaltaa huoltajien tai muiden huolenpidosta vastuussa olevien aikuisten taholta. Perheväkivaltaa ehkäisevässä työskentelyssä oleellisinta on havaita väkivaltaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Väkivallan riskitekijöiden tunnistaminen ja niihin vaikuttaminen ovat keinoja vähentää lapsiin

kohdistuvaa väkivaltaa. Väkivallan parasta ennaltaehkäisyä on tunnistaa riskitekijät ja ohjata perheet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa perheen voimavaroja tukevien palveluiden piiriin. (Kortelainen ym. 2021, 62). Laajasti määriteltynä lastensuojelutyö kattaa kaiken yhteiskunnassa tapahtuvan lasten hyvinvointia edistävän toiminnan, jota toteutetaan kuntien, valtion, järjestöjen ja yksityisten tahojen toimesta. Lastensuojelu pyrkii ennaltaehkäisemään lapsiperheiden ongelmia sekä puuttumaan niihin riittävän varhaisessa vaiheessa. Inkeri Eskonen (2005) on tutkinut lasten kokemuksia lähisuhdeväkivallasta. Eskosen (2005, 130) tutkimuksen mukaan perheissä tapahtuva väkivalta jää usein lastensuojelussa huomaamatta, vaikka se on ongelmana vakava. Lasten kokemukset väkivallasta ja sille altistumisesta jäävät herkästi näkymättömiksi. Eskonen (2005) toteaa tutkimuksessaan, että syitä väkivallan tunnistamattomuudelle lastensuojelussa, ovat lastensuojelun toimintakäytännöt, resurssien puutteet sekä työntekijöiden asiantuntemus, koulutus ja valmiudet. (Eskonen 2005, 22.) Myös Anne-Mari Jaakolan (2020) väitöskirjatutkimuksen mukaan vanhemman väkivaltaisuutta ei riittävästi huomioida lastensuojelun arviointityössä. (Jaakola 2020, 130).

Käynnissä oleva Barnahus-hanke on valtakunnallinen hanke, joka keskittyy lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseen ja puuttumiseen. Sen tavoitteena on tehostaa lapsiin kohdistuvien väkivalta-epäilyjen selvityksiä sekä tukea ja hoitaa väkivaltaa kokeneita lapsia. (Laajasalo 2020, 167-169.) Suomessa on laadittu hoitosuositus lasten kaltoinkohtelun tunnistamiseksi vuonna 2008. Kotikäynnit on havaittu tehokkaaksi keinoksi puuttua ja tunnistaa lasten kaltoinkohtelu. Vaikka hanke keskittyy erityisesti lasten suojelemiseen, sillä voi olla merkittävä vaikutus myös äitien käyttämän väkivallan ehkäisemisessä. Kotikäyntien tavoitteena on luottamuksellisen asiakassuhteen luominen, lapsilähtöisyys, avoimuus sekä vanhemmuuden mallintaminen. Barnahus-hanke, eli "Lastentalo", on monialainen ja lapsikeskeinen toimintamalli, jonka tavoitteena on parantaa lasten asemaa väkivallan ja hyväksikäytön tilanteissa. Vaikka hanke keskittyy erityisesti lasten suojelemiseen, sillä voi olla merkittävä vaikutus myös äitien käyttämän väkivallan ehkäisemisessä. Barnahus-toimintamalli perustuu siihen, että väkivaltilanteisiin puututaan mahdollisimman varhain ja tehokkaasti. Barnahus-hanke voi ehkäistä äitien käyttämää väkivaltaa tarjoamalla varhaista puuttumista, moniammatillista yhteistyötä, perheen kokonaisvaltaista tukemista, psykososiaalista tukea äideille, tietoisuuden lisäämistä ja väkivallan katkaisemista. Vaikka hanke keskittyy ensisijaisesti lasten hyvinvointiin, sen vaikutukset ulottuvat koko perheeseen, ja se voi osaltaan auttaa vähentämään äitien väkivaltaista käyttäytymistä ja parantamaan perhedynamiikkaa. (Paavilainen & Flinck 2015.)

Keskisen (2008) väitöskirjan tutkimustuloksissa nousi esiin perheneuvolan kanta lasten huomioimisen tärkeydestä väkivaltatilanteissa. Perheneuvolat ovat tärkeä osa perheiden tukiverkostoa, ja ne tarjoavat tukea, neuvontaa ja ohjausta erilaisissa perhe-elämän haasteissa. Äitien käyttämän väkivallan ehkäisyssä perheneuvoloilla on keskeinen rooli, koska ne voivat tunnistaa ongelmat varhaisessa vaiheessa ja tarjota tarvittavaa apua koko perheelle. Perheneuvolassa voidaan tunnistaa riskitekijöitä, jotka voivat altistaa äidit väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Tällaisia voivat olla esimerkiksi stressi, uupumus, mielenterveysongelmat, parisuhdeongelmat tai vaikeat lapsuuden kokemukset. Perheneuvolat voivat auttaa äitejä tunnistamaan ja käsittelemään väkivaltaista käyttäytymistään, tarjoten samalla työkaluja, joilla voidaan rakentaa väkivallattomia ja terveitä perhesuhteita. Työntekijät kertoivat havainnoineensa, että väkivallan seuraaminen oli lapsille erittäin traumatisoivaa. Perheneuvolan työntekijät pyrkivät heti purkamaan lasten kanssa väkivaltatilanteen mahdollisimman pian, jottei lapsille jäisi asiasta pysyviä traumoja. Työntekijät loivat myös lasten kanssa turvasuunnitelmia, eli miten toimia, jos perheessä tulee väkivallan uhka ja keneen asiasta voi olla yhteydessä. Jos perheessä oli useampi lapsi, pidettiin sisarusten kanssa yhdessä työskentelyä hyvänä. (Keskisen 2008, 198–201.) Väkivaltaa tekevien naisten kanssa on tärkeää keskustella väkivallan seurauksista sekä heille itselleen, että heidän läheisilleen. Tämä voi auttaa heitä ymmärtämään väkivallan vaikutuksia ja motivoida muutokseen.

6.2 Sosiaalityö naisten tekemän väkivallan ehkäisemisessä

Jokaiseen lähisuhdeväkivallan kokemukseen liittyy väkivaltaa käyttänyt henkilö. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat avainasemassa lähisuhdeväkivallan tunnistamisessa, auttamisessa sekä ennaltaehkäisyssä. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos (2022) suosittelee, että sosiaali- ja terveyspalveluissa käytettäisiin lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomaketta asiakkaan perustilanteen arvioinnin osana. Tällainen lomake auttaisi varmistamaan, että väkivallan merkkejä havaitaan ja käsitellään systemaattisesti kaikissa asiakastapaamisissa. Lähisuhdeväkivaltaan liitetyt stereotyyppiset näkemykset miehestä väkivallantekijänä ja naisesta väkivallan uhrina hankaloittavat lähisuhdeväkivallan tunnistamista ja kohtaamista sosiaalityössä. Mikäli naisten heidän läheisiinsä käyttämä väkivalta jää tunnistamatta, jäävät palveluiden ulkopuolelle naisten lisäksi myös heidän väkivaltansa kohteena olevat perheenjäsenet ja läheiset. (Keiski 2018, 149.)

Naisten tekemän väkivallan ajattelu saattaa olla vaikeaa, koska naisten vastuulla on yleensä paljon avuttomuutta; he saattavat hoitavaa lapsia sekä kotona, että työkseen, huolehtivat vastasyntyneistä, vanhuksista, vammaisista sekä joskus myös kuolleista useammin kuin miehet. Ajatuksena se, että läheisemme olisivat avuttomina väkivaltaa tekevän naisen armoilla, on sietämätöntä kestää. Toisaalta naiselle voi hoivaaminen olla teeskenneltyä sekä kotona, että työssä, tällöin saattaa julmat ja tuhoavat puolet ottaa vallan käyttäytymisessä ja joskus juuri tämä hoidettavien avuttomuus saattavat olla naiselle liian ylivoimaisia kestää, että ne nostavat joissain naisissa tiedostamattomia ja persoonallisuuteen integroimattomia väkivaltaisuuksia esiin. Ensi- ja turvakotiyhdistyksen raportin Vaiettu naiseus- mukaan turvakodin väkivaltaa käyttäneet naiset ovat kertoneet, että ovat työntekijän kanssa ottaneet väkivaltaisuuksensa esille vihjaten tai suoraan, mutta siihen ei oltu puututtu. Tällöin on jäänyt epäselväksi, onko aihe pelätty ottaa puheeksi vai onko se väärinymmärretty ja sitä kautta siihen olisi annettu niin sanottu hiljainen lupa. Ensi- ja turvakodin tekemän raportin mukaan sekä heidän työntekijöillään, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoilla nousi esiin huoli, että naisen väkivallasta puhuminen olisi sitä tekevien naisten syylistämistä. Raportin mukaan naisen ääneen puhuminen ei ole syylistämistä, vaan havainto. Nainen on vastuullinen tekemisistään. (Törrönen 2009, 24–25.)

Keskisen (2012) väitöskirjassa parisuhdeväkivaltaa kokeneiden kanssa työskentelevät havaitsivat, että tapaamiset puolisoitten kanssa oli hyvä järjestää erikseen, etteivät pariskuntaa tavattaisi samanaikaisesti. Yhteiset tapaamiset saattoivat aiheuttaa uusiutuvan väkivallan riskin mahdollisuuden sekä erikseen tapaaminen mahdollisesti tärkeisiin asioihin keskittymisen. Joissakin tapauksissa perhe- ja parisuhdetapaamiset koettiin hyviksi. (Keskinen 2012, 161.) Rikosasioiden sovittelussa rikoksen tekijälle ja kokijalle tarjotaan mahdollisuus kohdata puolueettoman sovittelijan avustuksella toisensa ja käsitellä rikoksesta aiheutunutta aineellista tai henkistä vahinkoa. Usein myös lähisuhdeväkivaltaa sovitellaan. Eniten sovitte luun ohjautuvat väkivaltarikokset, näitä vuonna 2022 sovittelussa oli 55 %, josta 22 % käsitti lähisuhdeväkivaltaa. Lähisuhdeväkivaltarikoksissa epäillyistä henkilöistä 71 prosenttia oli miehiä, kun taas 29 prosenttia oli naisia. (Terveys- ja hyvinvoinnin laitos 2023) Sovittelun taustalla on ajatus restoratiivisesta, eli korjaavasta oikeudesta. Lähisuhdeväkivallan käsitte lyyn sovittelussa on suhtauduttu varauksella. Lähisuhdeväkivallan katsotaan sopivan soviteltavaksi silloin, kun tekijä aidosti katu tekoaan ja tunnistaa toimineensa väärin. Toistuvaa lähisuhdeväkivaltaa ei katsota soveltuvan soviteltavaksi.

Lapsiin kohdistuneissa henkirikoksissa 25 % tekijöistä kertoivat perheen taloudellisista huolistista. (Putkonen ym. 2011). Nykyisessä kiristyneessä taloustilanteessa on huomioitava lapsiperheiden lisääntynyt taloudellinen ahdinko. Lapsiperheiden tilannetta yhteiskunnallisesti tukemalla voidaan vähentää lapsikäyhyä ja lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa. Uupuneiden vanhempien epätoivoiselta tuntuva tilanne on osattava tunnistaa ja huomioida jokaisessa palvelujärjestelmässä, päätöksenteon kaikilla tasoilla. Kun stressitekijöitä kertyy runsaasti, on ensiarvoisen tärkeää, että yhteiskunta pystyy tukemaan vanhempia. Tämä sisältää sekä käytännön avun, että psykologisen tuen. Leimautumisen vähentäminen on avainasemassa avun hakemisen helpottamiseksi. Kun leimautumisen pelko on voimakas, ihmiset epäroivät hakea apua. Lapsiin kohdistuvan väkivallan ennaltaehkäisy, väkivallalle altistavien riskitekijöiden tunnistaminen ja varhainen puuttuminen ovat paitsi inhimillistä myös kustannustehokkain, kuin väkivallan aiheuttamiin moninaisiin seurauksiin puuttuminen jälkikäteen. (Ellonen ym. 2019.)

Lähisuhdeväkivaltaa viranomaisten yhteistyön näkökulmasta on tutkinut Helena Ewalds (2011.) Lähisuhdeväkivalta on monimuotoinen ongelma ja jotta siihen voidaan puuttua, tarvitaan monen eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Väkiältä nähdään yhteiskunnallisena ja rakenteellisena ongelmana, terveydellisenä ongelmana (fyysisten ja psyykkisten vammojen syntyminen) sekä kansanterveydellisenä haasteena. Väkiältä kokenut on tekemisissä monien eri viranomaistahojen kanssa ja se, kuinka hyvin viranomaiset tietävät toisten tahojen toiminnasta, on riippuvainen heidän välisestään yhteistyöstä. Yhteistyön avulla pyritään parantamaan asiakkaan tilannetta yhdistämällä eri toimijoiden tietoa ja osaamista. Eri toimijoilla saattaa olla asiakkaan tilanteesta erilaista tietoa ja erilaiset mahdollisuudet tarjota asiakkaalle apua. Lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden parissa tehtävä työ edellyttää sekä yhteisiä tavoitteita, käytäntöjä, että yhteistä ymmärrystä uhrin tilanteesta. Yhteistyön esteenä saattaa olla työntekijän oman työn kuormittavuus, huonot vuorovaikutussuhteet tai epäluulo organisaatioiden välillä sekä joskus myös verkoston eriävät näkemykset tilanteesta. Yksi yhteistyön epäonnistumisen syy saattaa olla myös, ettei verkosto keskustele keskenään ennen yhteistyön aloittamista. (Ewalds 2011, 146–151.) Moniammatillinen riskiarviointi MARAK kokoaa paikkakunnittain yhteen väkivallan uhria auttavat viranomaiset ja järjestöt, ja koordinoi uhrille annettavaa tukea. MARAK-kokouksessa, uhrin suostumuksella, jokainen osallistujataho jakaa näkemyksensä uhrin tilanteen parantamiseksi ja turvaamiseksi. Työryhmä laatii uhrille turvasuunnitelman, ja uhri saa prosessin ajaksi tukea henkilökohtaiselta tukihenkilöltä. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos.)

Sosiaalityössä vaikuttavuuden arviointi perustuu siihen, miten ja miksi jokin interventio aiheuttaa toivottuja tai ei-toivottuja muutoksia. Vaikuttavuutta voidaan arvioida lyhyellä aikavälillä tapahtuvissa muutoksissa tai pitkällä aikavälillä tapahtuvia yksittäisten muutosten vaikutusta. (Dahler-Larsen, 2005, 6) Tämän tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli vastata kysymykseen: Miten sosiaalityön keinoin naisten tekemään väkivaltaan voidaan vaikuttaa? Suomessa Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) velvoittaa sosiaalipalveluiden ja tuen vaikuttavuuden arvoitiin. Vaikutuksella tarkoitetaan jollakin aikavälillä todennettavissa olevaa muutosta. Vaikuttavuutta arvioidaan erilaisten mittareiden avulla, kuten väkivallan esiintyvyyden vähenemisenä, uhrien tukemisena ja väkivallan tekijöiden kuntoutumisena. Väkivaltatyön tuloksellisuuteen vaikuttavat monet eri tekijät, kuten resurssit, koulutus ja yhteistyö eri toimijoiden välillä ja yhteiskunnan asenteet väkivaltaa kohtaan.

7 TUTKIMUSTULOSTEN YHTEENVETO JA POHDINTA

Analysoimamme aineisto oli laaja ja kattava suomalaisia ja kansainvälisiä tutkimuksia käsittävä. Tavoitteenamme oli vastata kolmeen tutkimuskysymykseen, jotka olivat; Miten naisten tekemä väkivalta ilmenee? Millaisia selityksiä naisten tekemän väkivallan lisääntymiselle on annettu? Miten sosiaalityön keinoin naisten tekemään väkivaltaan voidaan vaikuttaa?

Naisten tekemä väkivalta ilmenee fyysisenä, henkisenä ja emotionaalisenä väkivaltana. Väkivalta voi ilmetä myös vainoamisena ja kontrolloimisena. Vaikka usein puhutaan miehistä väkivallan tekijöinä, myös naiset voivat toimina väkivallan harjoittajina. Naisten tekemä väkivalta sisältää samoja elementtejä, kuin miesten tekemä väkivalta. Se voi olla lyömistä, potkimista, uhkailua, kontrollointia ja nöyryyttämistä. Lisäksi se voi sisältää taloudellisen väkivallan elementtejä, kuten rahojen hallintaa tai taloudellisen riippuvuuden ylläpitämistä. Naisten tekemä väkivalta on yhtä lailla haitallista ja traumatisoivaa, väkivallan kohteeksi joutuville. Siksi on tärkeää tunnistaa ja puuttua kaikenlaiseen väkivaltaan, tekijän sukupuolesta riippumatta.

Suomessa lähisuhdeväkivallan kokemukset ovat yleisiä. Tutkimusten mukaan naisten tekemä väkivalta ei ole välttämättä lisääntynyt yleisesti, mutta sen tunnistaminen ja raportointi ovat lisääntyneet, mikä voi osaltaan vaikuttaa tilastointiin. Väkivallan ilmeneminen vaihtelee eri yhteiskunnissa ja kulttuureissa. Tilastoissa, jotka ovat osoittaneet naisten väkivaltaisuuden lisääntymistä, syiksi on annettu lisääntyneen stressin ja paineen, muuttuneet sukupuoliroolit, mielenterveys- ja päihdeongelmat, aiemmat traumatisoivat kokemukset, sekä perheen sisäiset konfliktit. Tuloksissa ilmenee väkivaltaa kohdistavien naisen mielenterveys- ja päihdeongelmia, uhrikokemuksia sekä itsepuolustusta. Suurimmassa osassa käsiteltyä tutkimusaineistoa naisten väkivaltaisuutta selitettiin itsepuolustuksella, kostolla tai kumppanin kontrolloinnilla. Flinckin (2006) väitöskirjassa esiin nousee sekä miesten että naisten kohdalla lapsuuden hylkäämiskokemukset. Väkivaltaa käyttäneet olivat kokeneet itsensä ei toivotuiksi lapsiksi joko sukupuolensa tai syntymänsä puolesta. Keskeistä oli myös väkivallan tekijöiden omin vanhempien riitainen ja väkivaltainen suhde, päihteidenkäyttö ja puutteet huolenpidossa. Seksuaalista väkivaltaa kokeneet naiset olivat alttiimpia käyttämään väkivaltaa parisuhteissaan. Toisaalta seksuaalista väkivaltaa kokeneet naiset olivat myös alttiimpia kokemaan lähisuhdeväkivaltaa. (Flinck 2006, 56.)

Viimeisenä vastaamme kysymykseen, miten sosiaalityön keinoin naisten tekemään väkivaltaan voidaan vaikuttaa?

Naisten käyttämän väkivallan havaitseminen ja siihen puuttuminen on edelleen vaikeaa nykypäivänä. Aiheena sitä pidetään tabuna ja väkivaltaa tehneillä naisilla on korkea kynnyksen avun hakemiseen tilanteeseensa. Naiset eivät välttämättä uskalla kertoa tilanteestaan ja ammattilaiset eivät osaa ottaa aina asiaa puheeksi. Lähisuhdeväkivallan sekä uhrit, että tekijät tarvitsevat tilanteeseensa apua. Väkivallan ehkäiseminen sekä hyvinvoinnin lisääminen yhteiskunnassamme edellyttävät väkivallan ilmiön tunnistamista ja tukea. Väkivaltaa ei saada loppumaan, ellei sen tekijöitä ja uhreja auteta ja että aiheesta pystytään puhumaan avoimesti ja ääneen. Naisten väkivaltaisen käyttäytymisen tunnistamisen ja heidän auttamisensa tulisi sisältyä osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita, ideaalisimmillaan se olisi ennalta ehkäisevää auttamismenetelmää. Tarpeeksi ajoissa tarjottu apu voisi katkaista naisten mahdollisesti jo alkaneenkin väkivaltakäyttäytymisen. Ennalta ehkäisevänä ja osana sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita kehitettävän työmenetelmän mahdollistamiseksi pitäisi ilmiö tunnustaa ja muutokset naisten käyttäytymismallin muuttamiseksi saada varhaisessa vaiheessa. (Dixon L, Archer J, Graham-Kevan N. 2010, 196–215). Sosiaalityöntekijöillä saattaa olla ennako-oletus siitä, että äiti on automaattisesti isää parempi vanhempi ja äidin väkivaltaisuus olisi isien tekemää väkivaltaa vähäisempää. Tämä voi osaltaan johtaa siihen, että äidin väkivaltaisuus jää huomioimatta tai sitä vähätellään. Lisäksi äitien väkivaltaisuus ei välttämättä ilmene fyysisenä väkivaltana, vaan se ilmenee henkisenä ja emotionaalisenä väkivaltana. Usein myös sosiaalityössä pelätään lastensuojeluilmoituksen tekemisen vaikeuttavan yhteistyötä asiakkaan kanssa, jolloin äidin väkivaltaisuuteen ei puututa asianmukaisesti ja riittävän tehokkaasti. Sosiaalityössä on tärkeää tiedostaa, että äidin väkivaltaisuus on yhtä vakavaa ja haitallista lapselle ja koko perheelle, kuin isän väkivaltaisuus. Lisäkoulutus ja tietoisuuden lisääminen auttavat parantamaan sosiaalityöntekijöiden kykyä tunnistaa naisten väkivaltaisuutta ja puuttua siihen. Väkivaltatyön jatkuva arviointi ja kehittäminen ovat avainasemassa, jotta väkivaltatyö voi tehokkaasti edistää turvallisuutta ja hyvinvointia yhteiskunnassa.

Yleisesti ottaen sosiaali- ja terveydenhuollon kenttää kuormittavat väkivallan uhrit. Haastavien elämäntilanteidensa lisäksi heidän kokemat traumat saattavat aiheuttaa sijaistraumoja heidän asioitaan hoitaville työntekijöille. Jotta hoitohenkilöstö tai sosiaalityö pystyisi mahdollisimman ammattitaitoisesti auttamaan sekä väkivaltaa kokeneita, että sen tekijöitä, on

työntekijän omien tunteiden työstäminen tärkeää. Työnohjauksessa on työntekijöillä mahdollisuus käsitellä tilanteita ja löytää työryhmän avulla ratkaisuja haastaviin asiakastapauksiin. Myös henkilöstön lisäkoulutus hyödyntäisi työntekijöiden ammattitaitoa työskennellä väkivallan kentällä. Haasteena on resurssien vähyys yleisesti kenttätyössä, apua tarvitsevia tulee auttaa, oli kyseessä väkivallan tekijä tai uhri. Varhainen puuttuminen lapsiperheiden haasteisiin suojaa tulevia sukupolvia väkivallan jatkumisena.

Hyvinvointialueilla on tapahtunut erikoistumisen ja asiantuntemuksen kasvua, mikä on seurausta yhteiskunnan muutoksista ja tiedon päivittämisestä. Samaan aikaan on kentille tullut lisää toimijoita. Julkisten toimijoiden rinnalle on noussut paljon yksityisten sektoreiden toimijoita, ja toiminta on joillain toimialoilla muuttunut pirstaleiseksi ja toimintaa on arvosteltu kokonaisnäkömyksen puuttumisesta. Huvinvointialueiden toimijat ja viranomaiset väkivaltatyössä ovat hyvin ottaneet yhteistyöverkoston vastaan, ja harva enää kyseenalaistaa yhteistyön merkitystä. Moniammatillisen verkoston tarpeellisuudesta on käyty paljon keskustelua ja koordinoinnin puute lisää sekä kustannuksia, että riskin apua tarvitsevan asiakkaan jäävän ilman apua. Väkivallan uhrin auttaminen vaatii kokonaisvaltaista lähestymistapaa, harva väkivaltaa kokenut pystyy itse hakemaan apua tilanteessaan. Asiakas saattaa pudota tarjolla olevien palveluiden välin ja väkivaltaongelma saattaa jäädä muiden ongelmien varjoon. (Ewalds, 2011, 146–148.)

Sosiaalityön kentällä väkivallan tunnistaminen vaatii työntekijältä ammattiin perustuvaa osaamista, osaamista monialaisesta yhteistyöstä sekä tilannetajua. Jotta sosiaalityön keinoin voidaan lähisuhdeväkivaltaa kokeneita auttaa, ovat auttamista edistäviä tekijöitä työntekijän tietämys palveluverkostosta, mistä apua saa, omien kollegojen tuki sekä kolmannen sektorin palveluiden tuottajien tuntemus. Hyvällä ja laajalla verkostolla saadaan asiakkaalle paras tuki. Apua väkivallasta aiheutuneisiin vammoihin ja väkivaltaan liittyviin oireisiin haetaan enimmäkseen sosiaali- ja terveydenhuollosta. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset ovat avainasemassa lähisuhdeväkivallan kokijoiden, tekijöiden ja väkivallalle altistuneiden tunnistamisessa ja heidän auttamisessaan. Lähisuhdeväkivalta ja sen uhan alla eläminen voivat johtaa lisääntyneisiin fyysisiin ja psyykkisiin oireisiin ja näin ollen kasvattaa tarvetta sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttämiselle. Asiakkaiden ja potilaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkien ammattilaisten tehtävä. Väkivallan puheeksi ottaminen ja tunnistaminen ovat tärkeitä työvälineitä, jotta hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen olisi lähisuhdeväkivallan kokijoiden ja sille altistuneiden kohdalla mahdollista. Puheeksi ottaminen

edellyttää ammattilaiselta tietoa siitä, kuinka väkivaltaa kokenut, sen tekijä tai väkivallalle altistunut kohdataan, tietoa väkivallasta ilmiönä sekä olla tietoinen hyvinvointialueen ja eri järjestöjen väkivaltatyön palveluista.

Väkivallan uhrin avun hakemista estäviä tekijöitä ovat häpeä, pelko, väkivallan tunnistamattomuus, kielteiset kokemukset avun hakemisesta, ammattihenkilöstön resurssien ja tiedon puute. Vastuu väkivallan puheeksi ottamisesta jää usein väkivallan uhrille itselleen. Olemme myös omissa työtehtävissämme havainneet, että sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnissa ei erikseen oteta puheeksi lähisuhdeväkivallan kokemuksia. Ammattilaisen on osattava ottaa väkivalta puheeksi ja osattava käsitellä kuulemaansa. Asiakkaan kokemus vaikuttaa halukkuuteen jatkotyöskentelyyn. Työntekijän tulee olla tietoinen palveluista, joita lähisuhdeväkivallan kokijalle ja tekijälle on tarjolla, eikä jättää jatkoavun piiriin hakeutumista asiakkaan vastuulle. (Kaittila 2017, 81). Työntekijän tulee myös tunnistaa mahdollisten omien väkivaltakokemusten vaikutuksesta omiin asenteisiin. (Hannus ym. 2011, 2002).

Naisten väkivaltaisuus on kaksijakoista, onko naisella oikeutta olla väkivaltainen ja onko hänellä mahdollisuutta saada ongelmansa käsittelyyn apua. Naisten tekemää väkivaltaa voidaan puolustella miehen tekemällä väkivallalla naista kohtaan. Väkivaltaa tekevä mies on meidän kulttuurissamme paremmin tunnistettavissa oleva, ei niinkään uhrina olevana. Palvelujärjestelmissämme ja kulttuurissamme on vielä vaikea nähdä mies avuttomana, heikkona ja apua tarvitsevana naisen väkivallan uhrina. On tärkeää tunnistaa ja kyseenalaistaa perinteisiä sukupuolirooleja, jotta naiset voivat elää itsenäisesti omien arvojensa mukaisesti. Tämä edellyttää yhteiskunnan laajempaa muutosta ja tasa-arvon edistämistä eri elämänalueilla.

Uusimman (2022) valtioneuvoston selvityksen mukaan lähisuhdeväkivallan aiheuttamat kustannukset jakautuivat seuraavasti: terveydenhuollolle kohdistui noin 10,4 miljoonaa euroa, sosiaalipalveluille 960 000 euroa ja oikeuspalveluille 510 000 euroa. Jos henkisen lähisuhdeväkivallan aiheuttamat kustannukset tilastoitaisiin, olisivat arvioidut vuosittaiset lisäkustannukset julkiselle terveydenhuollolle 861 miljoonaa euroa. (Siltala ym 2022, 77,85.) Eettisyyden lisäksi lähisuhdeväkivallasta aiheutuvien merkittävien kustannustenkin vuoksi lähisuhdeväkivallan ehkäisyä voidaan pitää yhteiskunnallisesti tärkeänä. Yhteenvetona voidaan todeta, että naisten tekemää väkivaltaa voidaan ehkäistä useilla eri tavoilla:

- 1) Tietoisuuden lisääminen. Lisääntynyt tietoisuus naisten tekemästä väkivallasta auttaa tunnistamaan väkivallan merkkejä ja tarjoamaan tukea väkivallan uhreille ja tekijöille.
- 2) Koulutuksen lisääminen. Ammattihenkilöstön ja väkivallan tekijöiden koulutus, joka käsittelee väkivallan syitä, seurauksia ja vaihtoehtoisia ratkaisumalleja väkivaltaiselle käyttäytymiselle.
- 3) Tukea tarjoavat palvelut. Asianmukaiset tukipalvelut, joista on riittävä tietoisuus uhreilla ja tekijöillä. Neuvonta ja terapiapalvelut, sekä uhreille, että tekijöille. Riittävän ajoissa tarjotut traumaterapiapalvelut voivat ehkäistä väkivaltaa. Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut, koska masennus-, ahdistuneisuus ja persoonallisuushäiriöt voivat heikentää kykyä hallita omaa käyttäytymistä.
- 4) Sukupuoliroolien uudelleen arviointi, sekä tasa-arvoinen kohtelu yhteiskunnassa. Sukupuolineutraali lähestymistapa ei huomio sukupuolten erityisiä piirteitä, jotka ilmenevät esimerkiksi juuri väkivaltassa.
- 5) Varhainen puuttuminen. Varhainen puuttuminen ja riittävän ajoissa tapahtunut väliintulo auttavat ennaltaehkäisemään väkivallan uusimista. Varhaiseen puuttumiseen kuuluu esimerkiksi perheiden tukeminen taloudellisessa ahdingossa ja vaikeissa elämäntilanteissa. Myös päihteidenkäyttöön varhainen puuttuminen ehkäisee perheväkivaltatilanteita.
- 6) Yhteiskunnallinen sitoutuminen. Väkivaltaan on suhtauduttava vakavasti ja yhteiskunnan ja yhteisön on osoitettava väkivallan käyttämisen olevan tuomittavaa kaikissa sen muodoissa. Puutteellinen tuki lisää riskiä käyttää väkivaltaa.

Tämän pro -gradu tutkimuksen johtopäätöksissä voidaan todeta myös, että sukupuolineutraali työskentely sosiaalityössä voi aiheuttaa joitakin haittoja ja negatiivia vaikutuksia. Sukupuolineutraali lähestymistapa voi johtaa siihen, että sukupuoleen liittyviä tarpeita, haavoittuvuuksia ja kokemuksia ei tunnisteta ja erilaisuudet saattavat jäädä huomiotta, mikä heikentää palveluiden tehokkuutta ja lisää sukupuolten välistä epätasa-arvoa. On tärkeää, että sosiaalityössä sukupuolineutraalia lähestymistapaa sovelletaan huolellisesti ja sukupuoleen liittyvät erityisyydet huomioidaan osana sosiaalityön käytäntöjä. On yhteiskunnallisesti tärkeää jatkaa keskustelua ja tutkimuksia sukupuolisensitiivisyyden parhaista käytännöistä. Sukupuolisensitiivinen ja - tietoinen työskentely on sukupuolisuuden kokemuksen kannalta

tärkeää, koska syntymässä määritelty sukupuoli ei välttämättä vastaa henkilön kokema sukupuolta.

Tämän pro- gradu tutkielman tekeminen on ollut antoisaa. Molempien tekijöiden kiinnostus nimenomaan naisten tekemää väkivaltaa kohtaan on oman työn puolesta aiheena ollut ajan-kohtainen ja koko ajan työssä läsnä oleva ilmiö. Väkivalta on sosiaalityössä haastava ja sensitiivinen aihe puhua, erityisesti sukupuolen merkityksestä lähisuhdeväkivallassa. Usein olettamus on, että tekijänä on mies ja uhrina nainen ja jos tilanne onkin päinvastainen, eli tekijänä on nainen ja uhrina mies, saattaa olla alkuun hämmentävä. Tutkimuksen tavoitteena oli kiinnittää huomiota miehiin kohdistuvaan parisuhdeväkivaltaan, sekä äitien lapsiin käyttämään väkivaltaan. Näkemyksen esiin tuominen on huomionarvoista sosiaalityön kohdentuessa sekä väkivaltaa kokeneisiin miehiin, että väkivaltaa käyttäviin naisiin. Tutkimuksessa tulee kuuluviin myös väkivaltaa käyttäneiden naisten näkemys siitä, miten he ovat kokeneet väkivallan oikeutuksen.

Yhteiskunnallinen keskustelu ja tietoisuus väkivallasta ovat lisääntyneet, mikä vaikuttaa siihen, miten väkivaltaan suhtaudutaan, miten sitä käsitellään ja miten väkivaltaa vastaan toimitaan. On tärkeää jatkaa tutkimusta ja tiedonkeräämistä sekä tuottamista aiheesta varmistaksemme oikeanlaisen kuvan ja väkivallan kehittymisen suunnan, sekä tarjotaksemme asianmukaista tukea ja apua väkivallan uhreille, sekä tekijöille. Tämä pro gradu -tutkielma rajattiin koskemaan heterosuhteissa tapahtuvaa ja lapsiin kohdistuvaa lähisuhdeväkivaltaa. Syväällisemmän ymmärryksen saamiseksi tulisi tutkia myös lähisuhdeväkivaltaa myös saman sukupuolisten parisuhteissa. Auttamisen näkökulmasta katsottuna tärkeää olisi hankkia lisää siitä, eroavatko miesten tai naisten kokemukset parisuhdeväkivallasta, jos väkivallan tekijä olisikin saman sukupuolinen kumppani.

Vuoden 2022 lapsiuhritutkimuksessa huomioitiin ensimmäistä kertaa sukupuolen moninaisuus ja koettu sukupuoli. Muunsukupuolisilla on lähes kaikkia väkivaltakokemuksia enemmän kuin tytöillä ja pojilla. Muunsukupuolisilla ja tytöillä on selkeästi enemmän perheväkivallan ja seksuaaliväkivallan kokemuksia kuin pojilla. Lisääntyvästi tutkimuksissa tulee huomioida myös sukupuolten moninaisuus. Nyky-yhteiskunta on muun muassa sotien vuoksi muuttunut monikulttuurisemmaksi. Merkityksellistä voisi olla tutkia, miten kulttuuritausta vaikuttaa naisten kanssa työskentelyyn nais erityisyyden näkökulmasta, sekä tarvitseeko jonkin sosiaalityön työmenetelmän muuttua eri kulttuuritaustaisten kanssa työskenneltäessä.

LÄHTEET

Aho, A & Kylmä, J. 2012. Sensitiivinen tutkimus hoitotieteessä - näkökohtia tutkimusprosessin eri vaiheissa. *Hoitotiede* 24 (4). 271–280.

Alasuutari, P. 2019. *Laadullinen tutkimus 2.0*. Tampere. Vastapaino.

Alvarez, A. & Bachman, R. 2008: *Violence. The Enduring Problem*. Los Angeles, SAGE Publications.

Appelrouth, S. & Edles D. 2011. *Feminist and Gender theories*. Teoksessa *Sociological theory in the contemporary era*. SAGE Publications Ltd. Iso-Britannia.

Archer J. Sex differences in aggression between heterosexual partners: a meta-analytic review. *Psychol Bull* 2000; 126:651.

Asay, S. M., Defrain, J., Metzger, M., & Moyer, B. 2016. Implementing a strengths-based approach to intimate partner violence worldwide. *Journal of Family Violence*, 31(3), 349–360.

Attila, H., Pietiläinen, M., Keski-Petäjä, M., Hokka, P. & Nieminen, M. 2023. Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021. Tilastokeskus. Helsinki.

Bair-Merritt M, Shea-Crowne S, Thompson D, Sibinga E, Trent M, and Campbell J. 2010. Why Do Women Use Intimate Partner Violence? A Systematic Review of Women's Motivations

Bildjuschkin, K., Ewalds, H., Hietamäki, J & Kettunen, H., Koivula, T. & Mäkelä, J. & Nipuli, S., October, M., & Peltonen, J. & Siukola, R. 2020. *Väkivaltakäsitteiden sanasto*. Helsinki. Terveystieteiden tutkimuskeskus.

Borrego, M., Foster, M. & Froyd, J. 2014. Systematic literature reviews in engineering education and other developing interdisciplinary fields. *The Research Journal for Engineering Education*, 103(1), 45–76.

Britton, D. 2000. Feminism in Criminology: Engendering the Outlaw. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol 571. *Feminist Views of the Social Sciences*. 57–76.

Burcar, V. & Åkerström, M. 2009. Negotiating a Victim Identity: Young Men as Victims of Violence. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* 10 (1), 37–54.

Burke, R. 2011. *An Introduction to Criminological Theory*. Routledge: New York, London.

Campbell, A. 1994. *Men, Women and Aggression*. New York/Londo. Basic Books. Harpercollins.

- Carmo, G. 2011. Men as victims of intimate partner violence. *Journal of Forensic and Legal Medicine* 18 (8), 355–359
- Chesney-Lind, M. & Morash, M. 2013. Transformative Feminist Criminology: A Critical Re-thinking of a Discipline. *Critical Criminology*, 21. 287–304.
- Crenshaw, K. 1991. Mapping the margins: Identity politics, intersectionality, and violence against women. *Stanford Law Review*, 43(6). 1241-1299.
- Dahler-Larsen P. 2005. Vaikuttavuuden arviointi. Hyvät käytännöt. Menetelmä käsikirja. Helsinki. Stakes. Finsoc.
- Danielsson, P & Näsi, M. 2018. RIKOLLISUUSTILANNE 2018, rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa. Katsauksia 36/2019. Helsinki: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Helsingin yliopisto 2019.
- Das Dasgupta, S. 2002. A framework for understanding women’s use of nonlethal violence in intimate heterosexual relationships. *Violence against women*. Vol 8 (11)
- De Macedo Bernardino, B. 2016. Profile of Men Who Are Victims of Physical Violence by an Intimate Partner. *Journal of Family Violence*, 31 (5), 617– 624.
- Dixon L, Archer J, Graham-Kevan N. Perpetrator programmes for partner violence: Are they based on ideology or evidence? *Legal & Criminological Psychology* 2012;17(2):196-215.
- Ellonen, N, Kääriäinen, J, Salmi V & Sariola H, 2008. Lasten ja Nuorten väkivaltakokemukset. Tutkimus peruskoulun 6. ja 9. luokan oppilaiden kokemasta väkivallasta. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 71 ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 87. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu ja Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.
- Ellonen, N, Rantanen, H., Lepistö, S, Helminen, M. & Paavilainen, E.2019. “The use of the Brief Child Abuse Potential Inventory in the general population in Finland”. *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, 37, no. 1 (2019), 128–134.
- Eskonen, I. 2005. Perheväkivalta lasten kertomana. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Acta Universitatis Tamperensis.
- Ewalds, H. 2011. Miten työskennellään yhdessä? Teoksessa Riitta Hannus, Sirkku Mehtola, Luru Natunen & Auli Ojuri (toim.) Veitsen terällä. Naiseus ja parisuhdeväkivalta. Ensi- ja turvakotien liiton raportti 13. Ensi- ja turvakotien liitto ry, 146–158.
- Eyal-Lubling R. & Krumer-Nevo M. 2016. *Feminist Social Work: Practice and theory of practice*. National association of Social Workers.
- Fagerlund M. 2016. Lähisuhdeväkivalta poliisin perheväkivaltatehtävillä. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 123. Poliisiammattikorkeakoulu. Tampere.
- Flinck, A. 2006. Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana – Rikottu lemменmarja. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Väitöskirja

- Flinck A & Paavilainen E. 2010. "Naisten kokemuksia omasta väkivaltaisuudestaan parisuhteessa." *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 47(3).
- Flink, A. 2005. *Conducting Research Literature Reviews: From the Internet to the Paper*. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc.
- Gracia E. & Merlo J. 2016. Intimate partner violence against women and the Nordic paradox. *Social Science & Medicine* Volume 157. 27-30.
- Hannus, R., Mehtola, S., Natunen, L. & Ojuri, A. (toim.) 2011. *Veitsen terällä. Naiseus ja parisuhdeväkivalta. Ensi- ja turvakotien liiton raportti 13*. Kariston kirjapaino Oy. Hämeenlinna.
- Hearn, J. 1998. *The violences of the men. How men talk about and how agencies respond to men's violence to women*. London. Sage.
- Heiskanen M. & Ruuskanen E. 2010. Tuhansien iskujen maa. Miesten kokema väkivalta Suomessa. Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan Krimi-naalipolitiikan Instituutti (HEUNI). Julkaisusarja No. 66. Verkkojulkaisu. Helsinki.
- Helenius J, Kivimäki H: Lasten ja nuorten kokema väkivalta: tuloksia Kouluterveyskyselystä. Teoksessa: Ulla Korpilahti, Marjo Malja, Pihla Jääskeläinen, Tiina Murdoch (toim.). *Väkivallaton lapsuus - toimenpidesuunnitelma: väliarviointi 2020 - alkuvuosi 2023* Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen raportteja ja muistioita 2023: 17, 28-37.
- Helweg-Larsen, K., Frederiksen, M. & Larsen, H. (2011). Violence, a risk factor for poor mental health in adolescence: A Danish nationally representative youth survey. *Scandinavian Journal of Public Health*, 39(8), 849–856.
- Hicks, S. 2014. Social work and gender: An argument for practical accounts. *Qualitative Social Work* 2015. Vol 14 (4)
- Hilliaho A. 2010. "Olen väkivaltainen äiti, entä sinä?" Keskustelupalstoille kirjottaneiden äitien ajatuksia lapsiinsa kohdistamastaan väkivallasta. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Sosiaalityö. Pro Gradu.
- Hine, B. 2020. "I Have Guys Call Me and Say 'I Can't Be the Victim of Domestic Abuse'": Exploring the Experiences of Telephone Support Providers for Male Victims of Domestic Violence and Abuse. *Journal of Interpersonal Violence*. 1-32. The Author(s) 2020
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2001. *Tutki ja kirjoita*. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino Oy.
- Inkilä J. & Paavilainen E. 2013. Etä-isien kokemuksia moniammatillisesta yhteistyöstä huoltoriidassa. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 50, 150–162.
- Jaakola A. 2020. *Lapsen tilanteen arviointi lastensuojelun sosiaalityössä*. Publications of the University of Eastern Finland. Kuopio: University of Eastern Finland.

- Jauhiainen, A. 2014. Feministinen pedagogiikka uusliberalistisessa yliopistossa. Teoksessa Saarinen, Jaana, Ojala, Hanna & Palmu, Tarja (toim.): Eroja ja vaarallisia suhteita: keskustelua feministisestä pedagogiikasta. Suomen kasvatustieteellinen seura Fera. Helsinki. 68-87.
- Jokinen, A. 2000. Panssaroitu maskuliinisuus. Mies, väkivalta ja kulttuuri. Tampere: Tampere University Press
- Jokinen, A. & Ahlbäck, A. & Kinnarinen, K. 2012. Näkymätön sukupuoli näkyväksi. Teoksessa A.Jokinen (toim.) Mieskysymys - Miesliike, -työ - tutkimus ja tasa-arvopolitiikka. Tampere. Tampere University Press, 171-185.
- Julin E. 2021. Taustaa kuristusväkivallasta. Annukka Paasivirta (toim.): Kovemmin käsin – suomalaisten kasvatuserätyöt ja kuritusväkivallan käyttö. Lastensuojelun Keskusliitto 2021
- Kaittila, A. 2017. Rahakonfliktit ja taloudellinen väkivalta parisuhteissa. Annales Universitatit Turkuensis C434. Turku. Turun yliopisto.
- Kallinen, T. & Kinnunen, T. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.
- Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S.-M., Pietilä, A.-M., Jääskeläinen, P. & Liikainen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenetettyyn tietoon. Hoitotiede. 25 (4). 291–301.
- Karkulehto, S. Saresma, T., Harjunen, H. & Kantola, J 2012. Intersektionaalisuus metodologiana ja performatiivisen intersektionaalisuuden haaste. Naistutkimus 4/2012. 17-28.
- Keiski, P. 2018. Naisten perheväkivaltakäyttäytyminen. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti, 55(4).
- Keiski, P 2018. Perheväkivaltaa käyttäneen naisen minuus. Realistinen synteesi perheväkivaltakäyttäytymisen vähenemiseen tähtäävän intervention vaikutuksista. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto.
- Kekkonen, J., Sarlin, T., & Pekkola, J. Normaalialue väkivaltaa - Miehet katuväkivallan koki-joina. Miessakit ry:n raportteja 2020.
- Keltikangas-Järvinen, L. 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. Juva. WS Bookwell Oy.
- Keskinen, S. 2004. Katkokset ja jatkumot feministisessä sosiaalityökeskustelussa. Teoksessa Marjo Kuronen, Riitta Granfelt, Leo Nyqvist & Päivi Petrelius (toim.): Sukupuoli ja sosiaalityö. Jyväskylä: PS-Kustannus, WS Bookwell.
- Keskinen S. Näkyvissä ja näkymättömissä: Väkivalta perheammattilaisen työskentelyssä. 2008. Teoksessa Näre Sari & Ronkainen Suvi (toim.): Paljastettu intiimi. Sukupuolistu- neen väkivallan dynamiikkaa. Juvenes Print, Tampere. 311–343.

- Keskinen, S. 2012. Kulttuurilla merkityt toiset ja universaalien kohtelun paradoksi väkivaltatyössä. Teoksessa: Suvi Keskinen, Jaana Vuori, & Anu Hirsiäho (toim.) Monikulttuurisuuden sukupuoli. Kansalaisuus ja erot hyvinvointiyhteiskunnassa. Tampere University Press, Tampere. 291–348.
- Kivelä, S. 2020. Perheväkivallan kirjaaminen terveydenhuollossa ja väkivallan vaikutukset hyvinvointiin. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 57(2).
- Kivivuori, J. 2014. Understanding Trends in Personal Violence: Does Cultural Sensitivity Matter? Teoksessa Tonry M (toim.): *Why Crime Rates Fall, and Why they Don't*. Crime and Justice 43. Chicago: University of Chicago Press.
- Kolttola, I & Näsi, M. 2022. Rikollisuustilanne 2021. Rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa. Helsingin yliopisto, kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti.
- Kortelainen, M., Vornanen, R. & Anis, M. 2021. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus vanhempien lapsiinsa kohdistaman väkivallan loppumiseksi tarkoitetun CPCCBT-työmenetelmän kansainvälisistä tutkimuksista. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti*. Vol 58. Nro 1. 61-77.
- Krug, E & Salomaa, E. 2005. Väkipalta ja terveys maailmassa. WHO:n raportti. Terveyden edistämisen keskus.
- Kuronen, M., Granfelt, R., Nyqvist, L. & Petrelius, P. 2004. Sukupuoli ja sosiaalityö. Sosiaalityön tutkimuksen 3. vuosikirja. PS Kustannus. Juva.
- Kuronen, M. 2009. Feministinen tutkimus ja sosiaalityön tutkimus – kohtaamisia ja kohtaamattomuutta. Teoksessa M. Mäntysaari, A. Pohjola & T. Pösö (toim.) *Sosiaalityö ja teoria*. Juva. PS-Kustannus.
- Kyngäs H, Elo S, Pölkki T, Kääriäinen, M & Kanste O. 2011. Sisällön analyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. *Hoitotiede*.
- Kyngäs, H. & Vanhanen, L. 1999. Sisällön analyysi. *Hoitotiede* Vol. 11, no 1:99. 3–12.
- Laajasalo T. (toim.) 2020. Barnahus-hanke. Miten toteutuu väkivaltaa kokeneen lapsen psykososiaalinen tuki? – tuki ja hoitomuodot sekä potentiaalisten lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten tekijöiden ehkäisevä kuntoutus. Raportti 17/2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Laine, M. 2007. Kriminologia ja rankaisun sosiologia, *Acta Poenologica* 1/2014. Rikosseuraamusalan koulutuskeskus: Helsinki.
- Lattu, E. 2016. Naisten tekemä väkivalta. Tampere University Press. Tampere.
- Lehti, M. 2020. Henkirikoskatsaus 2020. Helsingin yliopisto, kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Helsinki.
- Lindman, S. 2015. Väkipaltakulttuurin perintö - sukupuoli, asenteet ja historia. Helsinki: Gaudeamus.

- Lintonen T, Joukamaa M. 2013. Suomalaisten vankien sairastavuus ja terveyspalvelujen käyttö. Teoksessa Niemelä M, Saari J: Huono-osaisten hyvinvointi Suomessa. Helsinki. Kelan teemakirja 10. 62-79.
- Mielityinen L., Hautamäki S., Hakala V., Fagerlund M. & Ellonen N. 2022: Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023:5. Helsinki, Valtioneuvoston hallintoyksikkö.
- Molyneux M., Dey, A., Malu A.C., Gatto & Rowden, H. 2021. New feminism activism, waves and generations.
- Nikupeteri, A. 2016. Vainottuna. Eron jälkeisen vainon tunnistaminen ja uhrien kohtaaminen. Rovaniemi. Lapin yliopisto.
- Nyqvist, L. 2001. Väkivaltainen parisuhde, asiakkuus ja muutos: prosessinarviointi parisuhdeväkivallasta ja turvakotien selviytymistä tukevasta asiakastyöstä. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto. Julkaisu 28.
- Nyqvist L. 2006. Miesten kriisikeskuksen loppuarviointi. Teoksessa: Sanasta miestä –kokemuksia miesten kriisityöstä. Helsinki: PekanOffset Oy. 86–171.
- Nyqvist L. 2008. Naisten tekemä väkivalta. Teoksessa: Näre, S. & Ronkainen, S. (toim.) Paljastettu intiimi. Sukupuolistuneen väkivallan dynamiikka. Rovaniemi: Lapin yliopisto-kustannus. 7–42.
- Ojuri, A. 2006. Parisuhdeväkivalta ja turvakotien naistyö. Teoksessa ensi- ja turvakotien liitto Ry (toim.), Perhe- ja lähisuhdeväkivalta. Auttamisen käytäntöjä. Hämeenlinna: Karisto Oy
- Orme, J. 2013. Feminist Social Work. Teoksessa Gray & Webb: Social Work Theories and Methods. London: SAGE Publications Ltd. 87-90
- Paasonen, S. 2010. Sukupuoli ja representaatio. Teoksessa T. Juvonen, L.-M. Rossi & T. Saresma (toim.), Käsikirja sukupuoleen. Tampere: Vastapaino 2010. 39–49.
- Paavilainen E. & Flinck A. 2015. Lasten kaltoinkohtelun tunnistamisen tehokkaat menetelmät sosiaali- ja terveydenhuollossa. Helsinki: Hoitotyön Tutkimussäätiö.
- Paavilainen, E. & Pösö, T. 2003. Lapset, perhe ja väkivaltatyö. Helsinki. WSOY
- Palmu, A. 2006. Neljä teesiä miestyöstä. Teoksessa Sanasta miestä. Kokemuksia miesten kriisityöstä. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto, 72–78.
- Peitsalo, P., Pekkola, J. & Sarlin, T. 2017. Vaiettu väkivalta. Miesten kokema väkivalta sekä mahdollisuus avun hakemiseen ja saamiseen. Miessakit ry:n raportteja 2017:1.
- Pietilä, V. 1976. Sisällön erittely. Gaudeamus, Helsinki, 1976.

Piispa, M. 2008 Seksuaalinen väkivalta parisuhteessa. Teoksessa Näre S. 2008 Paljastettu intiimi; sukupuolistuneen väkivallan dynamiikka.

Piispa, M. 2012. Parisuhdeväkivallan todellisuus. Teoksessa Hannus, R. & Mehtola, S. & Natunen, L. & Ojuri, A. (toim.): Veitsen terällä. Ensi- ja turvakotien liiton raportti 13. Ensi- ja turvakotien liitto. Helsinki.

Putkonen H, Weizmann-Henelius G, Lindberg N, Rovamo T, Häkkänen-Nyholm H. 2011. Gender differences in homicide offenders' criminal career, substance abuse and mental health care. A nationwide register-based study of Finnish homicide offenders 1995-2004. *Crim Behav Ment Health* 2011; 21:5.

Putkonen H, Amon S, Eronen M, 2011. Gender differences in filicide offense characteristics-A comprehensive register-based study of child murder in two European countries. *Child Abuse Negl* 2011

Rikosseuraamuslaitos 2022.

Ronkainen, S. 1998. Sukupuolistunut väkivalta ja sen tutkimus Suomessa – Tutkimuksen katveet valokeilassa. Naistutkimusraportteja 2/1998. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Ronkainen, S. 2017. Mitä väkivalta on? Teoksessa Niemi, J., Kainulainen H. & Honkatukia, P. (toim.) Sukupuolistunut väkivalta: Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma. Tampere: Vastapaino. 17–31.

Ruuskanen, M. 2005. Hätävarjelu ja parisuhdeväkivalta. Helsingin yliopisto. Suomalainen lakimiesyhdistys: Helsinki.

Saaranen-Kauppinen, A & Puustniekka A. 2006. Tutkimusongelmat. Kvali-MOTV -Mene-telmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteen sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. Opetusjulkaisuja 62.

Siltala, H., Hisasue, T., Hietämäki, J., Saari, J., Laajasalo, T., October, M., Laitinen, H-L., Raitanen, J. 2022. Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset Terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa. Valtioneuvoston kanslia. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:52.

Silvestri, M. & Crowther-Dowey, C. 2016. *Gender & Crime: A Human Rights Approach*. Sage. Thousand Oaks.

Stolt M. Axelin A. Suhonen R. toim. (2018) Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turun Yliopisto, Hoitotieteen julkaisuja, tutkimuksia ja raportteja. Turku. 13-93.

Thorpe, C. 2018. *Social Theory for Social Work: Ideas and Applications*. Lontoo ja New York: Routledge

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: MARAK ja poliisi.

Tilastokeskus 2020: Aikuisista perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhreista 76,8 prosenttia naisia.

Tilastokeskus 2022. Sukupuolistunut väkivalta -verkkosivuilta tutkimustietoa naisten ja miesten kokemasta väkivallasta.

Tuomala, K 2006. Olen saanut löytää naisen, joka itseltänikin on ollut hukassa: naisten vertaisryhmä identiteetin rakentumisen ja voimavaraistumisen välineenä. Pro gradu -tutkielma: Tampereen yliopisto, sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos, sosiaalityö, sosiaalipedagogiikka. Tampere.

Tuomi, J & Sarajärvi, A 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki

Törrönen, H. 2009. Vaiettu naiseus: ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta, nimeämisestä ja hoitamisesta. Helsinki. Ensi- ja turvakotien liitto.

Salmi, V. Lehti M. Sirén R. Kivivuori J. Aaltonen M. Perheväkivalta Suomessa. Verkko-katsauksia 12/2009. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2009.

Seymour, Kate 2012. Feminist Practice: Who I am or What I do?. Australian Social Work. Mar2012, Vol. 65 Issue 1. 21-38.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.

Suomen virallinen tilasto. Rikos- ja pakkokeinotilasto 2020.

Van Dietsen M. Jones N, Rondon M. 2014. Working With Women Who Perpetrate Violence: A Practice Guide.

Venäläinen S. 2017. Women as perpetrators of violence : meanings of gender and violence in the tabloid press and in the narratives of women imprisoned for violent crimes. Väitöskirja Helsingin yliopisto.

Videnoja, K. 2012 Sukupuoli väkivallattomuuskasvatuksessa. Sukupuoli ja kasvatustekniikka Timo Purjo (toim.) Sukupuoli ja väkivalta: Osa 2. Tampereen yliopisto: Juvenes Print.

Violainen, V 2018. Naisvankien tarinoita väkivallasta. Uhidiskurssia moninaistavat pienet kertomukset ja vivahteikas toimijuus. Yhteiskuntapolitiikka 83:5–6. 495–505.

Väyrynen, S. 2007. Usvametsän neidot: Tutkimus nuorten naisten elämästä huumekeuhoissa. Acta Universitatis Lapponiensis 118. Lapin yliopisto: Rovaniemi.

Yourstone, J., Wenander, D., & Langstrom N. 2014. Psysisk halsa bland fangelsesdomda kvinnor i Sverige. Projektnummer 2010. 140. Kriminalvården.

Weizmann-Henelius G, Putkonen H, Naukkarinen H, Eronen M. Intoxication and violent women. Arch Womens Ment Health 2009; 12:15.

LIITE 1 Tutkimuksen aineisto

	Tutkimuksen tekijät	Tutkimuksen tarkoitus	Keskeiset tulokset
1	Attila H, Keski-Petäjä M, Pietiläinen M, Lipasti L, Saari J.& Haapakangas K. 2021. Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa.	Tarkoituksena on selvittää ja kartoittaa sukupuolistuneen väkivallan ja lähisuhdeväkivallan esiintyvyyttä, ilmenemismuotoja ja vaikutuksia Suomessa. Tutkimuksessa pyritään ymmärtämään paremmin näiden väkivallan muotojen syitä ja seurauksia sekä tarjoamaan tietoa ja suosituksia ennaltaehkäisyn ja puuttumisen kehittämiseksi.	Lähisuhteissa koettu väkivalta koskee kaikkia suomalaisia, ei vain yksittäisiä väestöryhmiä. Lähisuhdeväkivallan vaikutukset ovat moninaisia ja ylisukupolvaisia. Tutkimus korostaa ennaltaehkäisyn ja varhaisen puuttumisen tärkeyttä. Tehokkaita keinoja väkivallan ehkäisemiseksi ovat esimerkiksi tiedon lisääminen, uhrien tukipalveluiden parantaminen.
2	Alvarez, A. & Bachman, R. 2008: Violence. The Enduring Problem.	Tutkimuksessa pyritään ymmärtämään väkivallan monimuotoisuutta ja sen eri ilmenemismuotoja. Tutkimuksessa analysoidaan väkivallan taustalla olevia tekijöitä, kuten sosiaalisia, taloudellisia, kulttuurisia ja psykologisia syitä.	Tutkimuksessa tuodaan esiin sekä väkivaltaa selittäviä tekijöitä, että keinoja väkivallan ehkäisemiseksi. Väkivalta on monimuotoinen ilmiö, joka kattaa fyysisen, psyykkisen ja seksuaalisen väkivallan sekä rakenteellisen ja kulttuurisen väkivallan. Väkivallan taustalla on usein sosiaalisia ja taloudellisia tekijöitä, kuten köyhyys, eriarvoisuus, syrjäytymisen ja sosiaalinen epäoikeudenmukaisuus.
3	Archer J. 2010. Sex differences in aggression between heterosexual partners: a meta-analytic review.	Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, onko olemassa merkittäviä eroja miesten ja naisten harjoittaman aggression määrässä heteroseksuaalisissa parisuhteissa. Tarkoituksena on myös tutkia, mitkä tekijät voivat selittää havaittuja sukupuolten välisiä eroja aggressiossa.	Meta-analyysi osoittaa, että naiset osoittavat fyysistä aggressiota kumppaneitaan kohtaan vähintään yhtä usein kuin miehet tai jopa enemmän. Kuitenkin miesten aiheuttama fyysinen vahinko on yleensä vakavampaa kuin naisten aiheuttama. Tutkimus osoittaa, että sekä miehet että naiset voivat käyttää aggressiota eri motiivein.
4	Bair-Merritt M, Shea-Crowne S, Thompson D, Sibinga E, Trent M, and Campbell J. 2010. Why Do	Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, mitkä tekijät motivoivat naisia käyttämään väkivaltaa heidän läheisissä parisuhteissaan. tutkimuksen tarkoituksena on syventää ymmärrystä naisten	Tutkimus tunnisti sekä eroavaisuuksia että yhtäläisyyksiä miesten ja naisten väkivallan motiiveissa. Yksi yleisimmistä motiiveista naisten käyttämään

	Women Use Intimate Partner Violence? A Systematic Review of Women's Motivations	käyttämän lähisuhdeväkivallan motiiveista, mikä voi auttaa kehittämään tehokkaampia strategioita väkivallan ehkäisemiseksi ja uhrien auttamiseksi.	väkivaltaan läheisissä parisuh-teissa on itsepuolustus. Naiset, jotka ovat kasvaneet väkival-taisissa ympäristöissä tai ko-keneet lapsuusiän hyväksi-käyttöä, saattavat todennäköi-semmin käyttää väkivaltaa ai-kuisina.
5	Burcar, V. & Åkerström, M. 2009. Negotiating a Victim Identity: Young Men as Victims of Violence.	Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia nuorten miesten koke-muksia väkivallasta ja heidän ta-pojaan käsitellä ja määritellä uh-rina olemista. Tutkimuksen tarkoituksena on myös syventää ymmärrystä nuorten miesten väkivaltakoke-muksista ja uhrin identiteetin rakentamisesta, erityisesti masku-liinisuuden ja väkivallan kon-tekstissa. Tutkimus pyrkii myös antamaan tietoa siitä, miten näitä kokemuksia voidaan paremmin huomioida käytännön tukityössä ja väkivallan ehkäisyssä.	Tutkimuksessa havaittiin, että miehille on vaikeaa hyväksyä itsensä uhrina, koska tämä ei sovi yhteen perinteisten mas-kuliinisuuden normien kanssa. Uhrin rooli koetaan usein heikkouden merkinä. Tutki-mus osoitti, että sosiaalinen ympäristö ja tukiverkostot vai-kuttavat merkittävästi siihen, miten nuoret miehet käsittelevät väkivaltakokemuksiaan. Tutkimuksen tulokset korosta-vat tarvetta kehittää tukipalve-luita, jotka ovat herkkiä mas-kuliinisuuden ja väkivallan monimutkaisille suhteille.
6	Danielsson, P & Näsi, M. 2018. Teoksessa: RIKOLLISUUSTILANNE 2018. Rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa.	Danielssonin ja Näsin tutkimuk-sen tarkoituksena on tarjota ajankohtainen ja kattava arvio rikollisuuden tilasta ja kehityk-sestä Suomessa vuonna 2018. Tarkoituksena on tunnistaa ri-kollisuuden riskitekijöitä ja ke-hityssuuntia.	Tutkimuksen keskeiset tulok-set tarjoavat kattavan kuvan ri-kollisuuden kehityksestä ja ti-lasta Suomessa vuonna 2018, mukaan lukien rikollisuuden määrän ja tyyppin muutokset, alueelliset ja sosioekonomiset tekijät sekä rikollisuuden vai-kutukset yhteiskuntaan.
7	Ellonen, N, Kääriäinen, J, Salmi V. & Sariola H. 2008. Lasten ja Nuorten väkivaltakokemukset.	Tutkimuksen tarkoituksena on tarjota kattava kuva lasten ja nuorten väkivaltakokemuksista Suomessa, ymmärtää väkivallan vaikutuksia heidän hyvinvoin-tiinsa ja kehittää tehokkaita stra-tegioita väkivallan ehkäise-miseksi ja tukemiseksi.	Tutkimus paljastaa, että eri et-nisistä ja kulttuurisista taus-toista tulevat lapset kokevat väkivaltaa eri tavoin ja että heidän tarpeensa voivat vaih-della. Tutkimus korostaa tarvetta lisätutkimuksille väkival-lan vaikutuksista ja tehok-kaista interventioista, erityi-sesti väkivallan pitkäaikaisista seurauksista.
8	Ellonen N, Rantanen H, Lepistö S, Helminen M & Paavilainen E. 2019. "The use of the Brief Chil	Mahdolliseen lasten pahoinpite-lyyn syyllistyvien perheiden riskien arvioimiseen keskittyvä	Tutkimustuloksia voidaan käyttää järjestelmällisempään

	Abuse Potential Inventory in the general population in Finland”.	tutkimus. Tutkimus pyrkii selvittämään, kuinka hyvin BCAPI pystyy tunnistamaan riskitekijöitä, jotka voivat ennakoita lasten kaltoinkohtelua.	lasten pahoinpitelyriskin arviointiin. Arvion avulla voidaan tunnistaa perheitä, jotka tarvitsevat varhaista tukea. BCAPI avulla pystyttiin tunnistamaan vanhempien käyttäytymiseen ja asenteisiin liittyviä riskitekijöitä, jotka voivat viitata mahdollisiin lasten kaltoinkohtelun riskeihin.
9	Eskonen, I. 2005. Perheväkivalta lasten kertomana.	Tutkimuksessa selvitetään perheväkivaltaa kokeneiden lasten kertomuksia terapeutisissa ryhmässä heidän kokemaansa väkivaltaan liittyen.	Tutkimuksessa havaittiin, että perheväkivalta on yleinen ongelma. Lapset kertovat väkivallasta vain harvoin tai ovat haluttomia puhumaan siitä. apset tarvitsevat erityistä tukea ja apua perheväkivallasta toipumisessa. Väkivalta vaikuttaa lasten psykologiseen hyvinvointiin ja kehitykseen.
10	Ewalds, H. 2011. Miten työskennellään yhdessä? Teoksessa Riitta Hannus, Sirkku Mehtola, Luru Natunen & Auli Ojuri (toim.) Veitsen terällä. Naisuus ja parisuhdeväkivalta.	Tutkimus keskittyy arvioimaan ja kehittämään yhteistyömallien käytäntöjä, joissa eri ammattilaiset työskentelevät yhdessä parisuhdeväkivallan ehkäisyssä ja hoidossa. Tutkimus pyrkii tunnistamaan ja analysoimaan yhteistyöhön liittyviä haasteita, kuten kommunikaatio-ongelmia, rooliristiriitoja tai resurssien puutetta.	Tutkimus paljastaa, että eri ammattiryhmien välillä on merkittäviä kommunikaatio-ongelmia, jotka estävät tehokasta yhteistyötä. Tiedonkulku ja yhteiset toimintatavat ovat puutteellisia.
11	Flinck, A. 2006. Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana – Rikottu lemmenmarja.	Tutkimus naisten ja miesten kokemuksista parisuhdeväkivaltaan johtaneista tekijöistä, väkivallan kohteeksi joutumisesta sekä omasta väkivaltaisesta käyttäytymisestäään.	Tulosten mukaan lapsuudessa koetut emotionaaliset laiminlyönnit, kaltoinkohtelu, riittämätön vanhemmuus ja sukupuoli-identiteetin kehittymisen häiriöt altistavat parisuhdeväkivallalle.
12	Flinck A & Paavilainen E. 2010. Naisten kokemuksia omasta väkivaltaisuudestaan parisuhteessa.	Tutkimuksen päätavoitteena on ymmärtää, miten naiset kokevat oman väkivaltaisuuksensa parisuhteessa. Tämä sisältää heidän henkilökohtaiset näkemyksensä, tunteensa ja kokemuksensa siitä, miten he kokevat oman väkival-lankäyttönsä ja sen vaikutukset.	Tuloksista nousi esiin väkivallan kieltäminen, väkivallan oikeuttaminen ja muutoksen etsiminen. Tulokset osoittavat, että naiset kokevat oman väkivaltaisuuksensa monimutkaisena ja vaikeana, ja heillä on erilaisia syitä ja tekijöitä, jotka vaikuttavat väkivaltaiseen

			käyttäytymiseen. Tutkimus tuo esiin haasteita muutoksen toteuttamisessa ja korostaa räätälöidyn tuen ja palvelujen merkitystä.
13	Heiskanen M. & Ruuskanen E. 2010. Tuhansien iskujen maa. Miesten kokema väkivalta Suomessa.	Raportissa tarkastellaan Suomessa miehiin kohdistunutta väkivaltaa. Tämä tutkimus perustuu haastatteluihin, joissa kuultiin sekä miehiä että naisia. Koska vastaavaa väestötason tutkimusta miehistä ei ole Suomessa aiemmin tehty, naisista saadut tulokset tarjoavat vertailupohjaa.	Tutkimus osoittaa, että miesten kokemaa väkivaltaa esiintyy merkittävästi Suomessa. Miesten reaktiot väkivaltakokemuksiin voivat vaihdella. Monet miehet kokevat vaikeuksia hakea apua tai tukea väkivallan jälkeen, mikä voi johtua häpeästä, pelosta tai siitä, ettei heillä ole tietoa saatavilla olevista resursseista. Tutkimus tunnistaa miesten tarpeet ja haasteet väkivallan käsittelyssä sekä tarjoaa suosituksia palveluiden ja tukimuotojen kehittämiseksi.
14	Helenius J, Kivimäki H: Lasten ja nuorten kokema väkivalta: tuloksia kouluterveyskyselystä.	Tavoitteena on selvittää, kuinka yleistä väkivalta on lasten ja nuorten keskuudessa. Tutkimus pyrkii kartoittamaan väkivallan yleisyyttä, muotoja, vaikutuksia, taustatekijöitä ja erityisryhmien tarpeita, sekä kehittämään tukitoimia ja interventioita väkivallan ehkäisyyn ja käsittelyyn.	Tutkimus osoittaa, että väkivallan esiintyvyys on yhteydessä sosioekonomisiin tekijöihin, kuten perheen taloudelliseen tilanteeseen ja vanhempien koulutustasoon. Heikompi sosioekonominen asema korreloi väkivallan kokemusten kanssa.
15	Jaakola A.2020. Lapsen tilanteen arviointi lastensuojelun sosiaalityössä.	Jaakolan tutkimuksen tavoitteet keskittyvät lapsen tilanteen arviointiin lastensuojelun sosiaalityössä, arvioinnin menetelmiin, prosessiin, haasteisiin, lapsen osallistamiseen ja arvioinnin vaikutuksiin. Tutkimus tarjoaa myös kehittämissuhteita arviointimenetelmien parantamiseksi ja sosiaalityön käytäntöjen kehittämiseksi.	Sosiaalityöntekijät kohtaavat haasteita, kuten ajan ja resurssien puutteen, joka vaikuttaa arviointiprosessin laatuun ja kattavuuteen. Tulokset tuovat esiin tarpeen kehittää arviointimenetelmiä, parantaa sosiaalityöntekijöiden koulutusta ja lisätä resursseja arviointiprosessin tueksi, jotta lapsen hyvinvointi ja turvallisuus voidaan paremmin varmistaa.
16	Keiski, P. 2018. Naisten perheväkivaltakäyttäytyminen.	Tutkimuksen tavoitteena oli ymmärtää naisten perheväkivallan muotoja ja syitä, arvioida sen esiintyvyyttä, kehittää interven-	Tutkimuksessa saatiin selville, että naisten perheväkivaltakäyttäytyminen sisältää monenlaisia väkivallan muotoja,

		<p>tioita, suositella ennaltaehkäisytoimenpiteitä ja lisätä tietoisuutta naisten väkivaltakäyttäytymisestä. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena oli suositella ennaltaehkäisytoimenpiteitä ja -strategioita, jotka voivat estää naisten väkivaltakäyttäytymistä perhe-suhteissa sekä lisätä tietoisuutta naisten perheväkivaltakäyttäytymisestä ja sen vaikutuksista. Tämä voi auttaa ymmärtämään paremmin naisten väkivallan ilmenemismuotoja ja tarpeita, ja edistää väkivallan ehkäisyä ja tukea.</p>	<p>joilla on merkittäviä vaikutuksia perhesuhteisiin ja hyvinvointiin. Syyt väkivaltaan liittyvät usein sosiaalisiin, taloudellisiin ja henkilökohtaisiin tekijöihin. Kehitetyt interventiot ja suositellut toimenpiteet tarjoavat keinoja väkivallan ehkäisyyn ja vähentämiseen, mutta on myös tärkeää lisätä tietoisuutta ja ymmärrystä naisten väkivallasta yhteiskunnassa.</p>
17	<p>Keiski, P. 2018. Perheväkivaltaa käyttäneen naisen minuus. Realistinen synteesi perheväkivaltakäyttäytymisen vähenemiseen tähtäävän intervention vaikutuksista.</p>	<p>Tutkimuksen tavoitteena oli arvioida interventioiden vaikutuksia naisten väkivaltakäyttäytymiseen ja minuuttiin, tutkia interventioiden tehokkuutta, ja kehittää käytännön suosituksia väkivallan vähentämiseksi sekä syventää teoreettista ymmärrystä perheväkivallan ja minuuden käsitteiden välisestä suhteesta. Tutkimuksen päätavoitteena oli arvioida, miten perheväkivallan vähentämiseen tähtäävät interventiot vaikuttavat naisten käyttäytymiseen ja minuuden käsitteisiin.</p>	<p>Tutkimuksen tulokset osoittavat, että perheväkivaltaan keskittyvät interventiot voivat merkittävästi parantaa naisten minuutta ja vähentää väkivaltaista käyttäytymistä. Interventioiden tehokkuus riippuu niiden rakenteesta ja sisällöstä, ja tutkimus tarjoaa käytännön suosituksia niiden kehittämiseksi ja kohdentamiseksi naisten yksilöllisiin tarpeisiin. Tutkimus syvensi teoreettista ymmärrystä siitä, miten naisten minuutta ja väkivaltaista käyttäytymistä voidaan käsitellä</p>
18	<p>Keltikangas-Järvinen, L. 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot.</p>	<p>Tutkimuksessa tarkastellaan naisia, jotka ovat vapaaehtoisesti hakeneet apua omaan perheväkivaltakäyttäytymiseensä. Siinä käsitellään heidän väkivaltaista käyttäytymistään, heidän aiempia kokemuksiaan väkivallan uhrina sekä näiden kokemusten</p>	<p>Tutkimuksen mukaan perheväkivaltaa harjoittavat naiset ovat kohdanneet väkivaltaa sekä lapsuudessaan että aikuisuudessaan, ja nämä kokemukset liittyvät heidän omaan väkivaltaiseen käyttäytymiseensä perheessä.</p>

		vaikutusta itsetuntemukseen ryhmäinterventio aikana.	
19	Keskinen, S. (2008) Näkyvissä ja näkymättömissä. Väkipalvalla perheammattilaisten työskentelyssä. Teoksessa Näre, S. & Ronkainen, S. (toim.) Paljastettu intiimi. Sukupuolistuneen väkivallan dynamiikka. Lapin yliopistopaino, Rovaniemi	Artikkeli on osa teosta "Paljastettu intiimi. Sukupuolistuneen väkivallan dynamiikka", joka käsittelee sukupuolistuneen väkivallan eri ulottuvuuksia ja sen vaikutuksia. Artikkeli tarkastelee, miten väkivalta ilmenee ja miten sitä käsitellään ammattilaisten työssä, ja kuinka väkivalta voi olla sekä näkyvää että näkymätöntä.	Ammattilaiset kohtaavat työssään monenlaisia väkivaltilanteita, mutta väkivallan havaitseminen ja siihen puuttuminen voi olla haastavaa. Keskinen korostaa artikkelissaan tarvetta kehittää ammattihenkilöstön työskentelykäytäntöjä ja tukea, jotta he pystyisivät paremmin tunnistamaan ja käsittelemään perheväkivaltaa.
20	Keskinen, S. 2012. Kulttuurilla merkityt toiset ja universaalin kohtelun paradoksi väkivaltatyössä.	Artikkelissa analysoidaan poliisin, sosiaalitoimen ja järjestöjen työntekijöiden näkemyksiä ja tulkintoja perheväkivallasta monikulttuurisessa ympäristössä. Tutkimuksen haastatteluissa väkivaltatyön ammattilaiset käsittelevät maahanmuuttajuutta ja perheissä esiintyvää väkivaltaa tukeutumalla vahvasti kulttuuriin selityksiin.	Kulttuuripuheen seurauksena Suomeen muuttaneiden ihmisten elämän määrittää kulttuuri. Suomeen muuttaneiden väkivallan uhrien kannalta keskeisiä kysymyksiä ovat tulkin käyttöön, taloudelliseen toimeentuloon, sosiaalisiin verkostoihin ja oleskeluluvan jatkamiseen liittyvät kysymykset.
21	Kortelainen, M., Vornanen, R. & Anis, M. 2021. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus vanhempien lapsiinsa kohdistaman väkivallan loppumiseksi tarkoitettun CPC-CBT-työmenetelmän kansainvälisistä tutkimuksista.	Artikkeli käsittelee Yhdysvalloissa kehitettyä, näyttöön perustuvaa Combined Parent-Child Cognitive Behavioral Therapy -menetelmää (CPC-CBT), jonka tavoitteena on saada vanhempien lapsiinsa kohdistama kuritusväkivalta loppumaan ja parantaa vanhempien ja lasten keskinäistä vuorovaikutusta.	Tutkimustulosten mukaan kuritusväkivalta on loppunut tai vähentynyt, lasten posttraumaattiset oireet ovat lieventyneet, lasten ja vanhempien vuorovaikutus on muuttunut paremmaksi ja positiivisen kasvatuksen määrä on lisääntynyt. Lisätutkimuksia tarvitaan, koska nykyiset tutkimukset ovat osittain pilottitutkimuksia pienillä otoksilla ilman pitkän aikavälin seurantaa.
22	Krug, E & Salomaa, E. 2005. Väkipalvalla ja terveys maailmassa. WHO:n raportti.	Raportin tavoitteena oli laajalajaisesti kartoittaa väkivallan esiintyvyyttä ja vaikutuksia, tunnistaa riskitekijöitä, kehittää ennaltaehkäisystrategioita, lisätä tietoisuutta sekä kerätä ja analysoida tutkimustietoa väkivallasta. Lisäksi tavoitteena oli Lisätä tietoisuutta väkivallan ter-	Raportti paljastaa, että väkivalta on laajalle levinnyt globaali ongelma, jolla on vakavia terveysvaikutuksia. Riskitekijöiden tunnistaminen, ennaltaehkäisystrategioiden kehittäminen, poliittisten suositusten laatiminen ja tietoisuuden lisääminen ovat keskeisiä

		veysvaikutuksista ja sen vaikutuksesta globaaliin hyvinvointiin. Tavoitteena oli herättää yhteiskunnallista keskustelua ja edistää väkivallan ehkäisyä sekä kehittää ja suositella tehokkaita ennaltaehkäisystrategioita väkivallan vähentämiseksi.	toimenpiteitä väkivallan vähentämiseksi ja sen vaikutusten lievittämiseksi. Väkivallan torjumiseksi on tarpeen kehittää ja toteuttaa tehokkaita lainsäädäntötoimenpiteitä ja politiikkoja. Tämä voi sisältää väkivaltaan liittyvien lakien tiukentamista, rikosoikeudellisia toimia ja suojelutoimenpiteitä uhreille. On tärkeää kohdentaa riittävästi resursseja väkivallan ehkäisyyn ja väkivallan uhrien tukemiseen.
23	Lattu, E. 2016. Naisten tekemä väkivalta	Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaisia väkivallan muotoja naiset tekevät, kuten fyysistä, psyykkistä ja seksuaalista väkivaltaa. Tarkoituksena oli myös arvioida naisten väkivallan yleisyyttä eri konteksteissa, kuten perhesuhteissa ja muissa ihmissuhteissa. Lisäksi tavoitteena oli tutkia, mitkä tekijät vaikuttavat naisten väkivallan käyttäytymiseen. Tavoitteena oli selvittää, miten hyvin sosiaalipalvelut, rikosoikeusjärjestelmä ja muut tukipalvelut pystyvät käsittelemään ja tukemaan tilanteita, joissa naiset ovat väkivallan tekijöitä.	Naiset käyttävät fyysistä väkivaltaa, mutta sen esiintyvyys on vähemmän dokumentoitua verrattuna miesten väkivaltaan. Alhainen sosioekonominen status ja taloudelliset vaikeudet korreloivat väkivallan esiintyvyyden kanssa. Taloudellinen epävarmuus ja huono elämänlaatu voivat vaikuttaa väkivallan käytön lisääntymiseen. Naisten tekemä väkivalta voi aiheuttaa vakavia fyysisiä ja psyykkisiä haittoja uhreille, mukaan lukien pitkäaikaisia traumoja, stressihäiriöitä ja muita terveysongelmia.
24	Mielityinen L., Hautamäki S., Hakala V., Fagerlund M. & Ellonen N. 2022: Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022	Tutkimuksen ensisijaisena tavoitteena oli kartoittaa lasten ja nuorten kokemuksia väkivallasta. Lisäksi tavoitteena oli tutkia, miten väkivaltakokemusten esiintyvyys on muuttunut ajan myötä ja tunnistaa mahdollisia trendejä tai muutoksia väkivallan esiintyvyydessä lasten ja nuorten keskuudessa. Tutkimuksessa pyrittiin laajentamaan ymmärrystä lasten ja nuorten väkivaltakokemuksista, arvioimaan vaikutuksia, parantamaan ennaltaehkäisyä ja interventioita sekä kehittämään koulutusta ja tiedon jakamista väkivaltatyön tueksi.	Tutkimus paljasti, että lasten ja nuorten väkivaltakokemukset ovat laajoja ja monimuotoisia, ja että nykyisten tukipalveluiden ja välineiden kehittäminen on välttämätöntä. Erityisesti korostuu tarve parantaa väkivaltatyön käytäntöjä, koulutusta ja tiedon jakamista.

25	Nyqvist, L. 2001. Väkivaltainen parisuhde, asiakkuus ja muutos: prosessin arviointi parisuhdeväkivallasta ja turvakotien selviytymistä tukevasta asiakastyöstä.	Tutkimuksessa selvitettiin millaisia kokemuksia väkivallan uhreilla on ollut asiakkuudesta turvakodeissa ja muissa tukipalveluissa. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, miten asiakkaat kokevat saamansa tuen ja palvelut. Tutkimuksessa tarkastellaan myös eri työskentelytapojen ja interventioiden tehokkuutta sekä niiden vaikutusta asiakkaiden hyvinvointiin ja turvallisuuteen.	Asiakkaat kertoivat tarpeesta yksilölliselle tuelle ja räätälöidyille palveluille, jotka huomioivat heidän henkilökohtaiset tarpeensa ja tilanteensa. Selviytymistä mahdollistavia tekijöitä olivat yhteisön ja perheen tuki, riittävä tiedonsaanti ja oikeudellinen apu.
26	Paavilainen, E. & Pösö, T. 2003. Lapset, perhe ja väkivaltatyö	Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten väkivalta vaikuttaa lasten ja perheiden hyvinvointiin ja kehitykseen. Tavoitteena oli tunnistaa hyviä käytäntöjä sekä kehittämiskohteita väkivaltatyössä sekä löytää tehokkaita tapoja tukea väkivallan uhreja, erityisesti lapsia ja perheitä, ja parantaa väkivaltatyön käytäntöjä. tutkimuksessa keskityttiin väkivallan vaikutusten ymmärtämiseen lapsille ja perheille, väkivaltatyön käytäntöjen arviointiin, palveluiden laadun ja saavutettavuuden tarkasteluun, sekä yhteistyön ja koulutuksen parantamiseen väkivaltatyössä.	Yleisin naisten tekemän väkivallan muoto on parisuhdeväkivalta. Tutkimuksessa nousi esiin, että väkivallan vaikutukset lapsiin ja perheisiin ovat syvällisiä ja laaja-alaisia, ja että nykyisiä väkivaltatyön käytäntöjä ja palveluja tulee kehittää. Tarve parantaa palveluiden saavutettavuutta, laatua, yhteistyötä eri sektoreiden välillä ja ammattilaisten koulutusta korostuu tutkimuksen tuloksissa. Tutkimus paljasti, että ammattilaisten koulutuksessa on puutteita, erityisesti väkivallan monimuotoisuuden ja lasten ja perheiden erityistarpeiden tunnistamisessa. Tarve koulutuksen lisäämiselle ja tiedon jakamiselle ammattilaisten keskuudessa on ilmeinen.
27	Piispa, M. 2008 Seksuaalinen väkivalta parisuhteessa. Teoksessa Näre S. 2008 Paljastettu intiimi; sukupuolistuneen väkivallan dynamiikka.	Tutkimus tarjoaa kattavan ja syvällisen analyysin seksuaalisesta väkivallasta parisuhteissa, sen taustoista, dynamiikasta, seurouksista ja tarvittavista tukitoimista, jotta ilmiötä voidaan ymmärtää ja ehkäistä paremmin.	Tutkimus kuvaa seksuaalisen väkivallan luonnetta parisuhteissa, sen vaikutuksista uhriin ja tarpeesta kehittää tehokkaita tukijärjestelmiä ja interventioita. Yhteiskunnallisen tietoisuuden lisääminen seksuaalisesta väkivallasta on olennaista.
28	Piispa, M. 2012. Parisuhdeväkivallan todellisuus. Teoksessa Hannus, R., Mehtola, S., Natunen, L., Ojuri,	Tutkimuksen päätavoitteena oli syventää ymmärrystä parisuhde-	Tutkimuksen mukaan naisten ja miesten parisuhteessa

	A. (toim.) Veitsen terällä, Naiseus ja parisuhdeväkivalta. Ensi- ja turvakotien liitto.	väkivallasta, erityisesti sen todellisuudesta ja sen vaikutuksista uhrin elämään. Tutkimus tarkasteli, kuinka hyvin avun ja tuen saatavuus vastaa parisuhdeväkivallan uhrien tarpeita. Tämä sisälsi palveluiden arvioimisen ja tutkimuksen siitä, miten hyvin olemassa olevat tukipalvelut palvelevat väkivallan uhreja.	kokema väkivalta ei eroa kansainvälisistä tuloksista. Nykyisessä parisuhteessa koettu väkivalta oli yhtä yleistä miehillä ja naisilla. Parisuhdeväkivallan muodot ja seuraukset erosivat toisistaan. Naisille se aiheutti yli kaksinkertaisesti fyysisiä vammoja verrattuna miesten saamiin vammoihin, kun tekijä oli nainen. Tutkimus nosti esiin suosituksia, jotka sisältävät muun muassa parempaa koulutusta ammattihenkilöstölle, jotka kohtaavat väkivallan uhreja.
29	Peitsalo, P., Pekkola, J. & Sarlin, T. 2017. Vaiettu väkivalta. Miesten kokema väkivalta sekä mahdollisuus avun hakemiseen ja saamiseen.	Tutkimuksen päätavoitteena oli selvittää, millaista väkivaltaa miehet kokevat ja kuinka yleistä miesten kokema väkivalta on. Tämä sisälsi sekä fyysisen että psyykkisen väkivallan. Tutkimus pyrki selvittämään, millaisia esteitä miehet kohtaavat hakiesaan apua väkivaltakokemuksiinsa liittyen. Erityisesti tutkimuksessa huomioitiin miehille tyypillisesti asetetut sukupuoliroolit ja niiden vaikutus väkivallan ilmiöön.	Miesten kokema väkivalta on merkittävä ilmiö, mutta se on vähemmän näkyvää ja tunnistettua kuin naisten kokema väkivalta. Tutkimuksessa nousi esiin, että miehet kokevat sekä fyysisistä että psyykkistä väkivaltaa, mutta tämä väkivalta jää usein piiloon tai huomiotta yhteiskunnassa. Miesten kokemassa väkivallassa esiintyy erilaisia muotoja, mukaan lukien fyysinen väkivalta (esim. lyönnit ja töniminen), psyykinen väkivalta (esim. uhkailut, häirintä ja henkinen väkivalta) sekä seksuaalinen väkivalta. Avun hakemisen esteitä olivat muun muassa yhteiskunnalliset sukupuoliroolit ja stigma, jotka voivat estää miehiä puhumasta väkivallasta tai hakemasta apua. Miesten odotetaan usein olevan vahvoja ja itsenäisiä, mikä voi johtaa häpeään ja avunhakemisen välttämiseen.
30	Putkonen H, Weizmann-Henelius G, Lindberg N, Rovamo T, Häkkänen-Nyholm H. 2011. Gender differences in homicide offenders' criminal career, substance	Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia sukupuolten välisiä eroja murhasta tuomittujen rikollisten historiassa. Rekisteripohjainen tutkimus, jossa tiedot oli kerätty	Naispuolisilla murhasta syytetyillä naisilla oli vaikea lapsuus ja suuri osa naisista oli nähnyt/kokenut per-

	abuse and mental health care. A nationwide register-based study of Finnish homicide offenders 1995-2004 .	Suomessa vuosina 1995- 2004 91murhasta syytetyn naisen oikeuspsykiatrisesta tutkimuksesta.	heväkivaltaa lapsuudessaan.Suuri osa naisista oli jättänyt peruskoulun kesken.
31	Putkonen H, Amon S, Eronen M, 2011. Gender differences in filicide offense characteristics-A comprehensive register-based study of child murder in two European countries. Child Abuse	Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää sukupuolten välisiä eroja lapsimurhissa, ymmärtää taustatekijöitä, ja käyttää rekisteripohjaisia tietoja kehittämään suosituksia lapsimurhien ehkäisemiseksi. Tutkimuksen päätavoitteena oli analysoida sukupuolten välisiä eroja lapsimurhissa.	Tutkimus paljasti merkittäviä sukupuolten välisiä eroja lastenmurhissa. Miesten ja naisten tekemiä lastenmurhia erotivat toisistaan motiivit, suunnittelu ja toteutus. Tekoihin syyllistyneillä naisilla oli vaikea lapsuus ja suuri osa heistä oli kokenut lapsuudessa perheväkivaltaa ja osa oli jättänyt peruskoulun suorittamatta sekä he olivat olleet hoidossa psyykkisten syiden vuoksi.
32	Ronkainen, S. 2017. Mitä väkivalta on? Teoksessa Niemi, J., Kainulainen H. & Honkatukia, P. (toim.) Sukupuolistunut väkivalta: Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma.	Tutkimus keskittyi väkivallan määritelmien, sukupuolten vaikutusten, oikeudellisten ja sosiaalisten ulottuvuuksien ymmärtämiseen, sekä tarjoamaan käytännön suosituksia poliittisen päätöksen teon tueksi ja interventioiden kehittämiseksi. Artikkelin tarkoituksena oli lisätä tietämystä väkivallan luonteesta ja sen sukupuolittuneista ulottuvuuksista, sekä jakaa tämä tieto laajemmin akateemisissa ja yhteiskunnallisissa keskusteluissa.	Tutkimus korosti väkivallan monimuotoisuutta ja sukupuolten vaikutusta väkivallan dynamiikkaan, samalla tutkimus korosti oikeudellisten ja sosiaalisten rakenteiden merkitystä väkivallan käsittelyssä. Tulokset viittaavat tarpeeseen kehittää välineitä, strategioita ja koulutusta väkivallan tehokkaaksi ehkäisemiseksi ja käsittelemiseksi. Väkivallan muotojen ymmärtäminen on olennaista, jotta voidaan kehittää tehokkaita toimenpiteitä sen ehkäisemiseksi.
33	Törrönen, H. 2009. Vaiettu naiseus: ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta, nimeämisestä ja hoitamisesta.	Vaiettu naiseus -projektin (2004-2008) tavoitteena oli sekä tunnistaa ja nimetä naisten väkivallaisuutta, mutta myös kehittää ja arvioida menetelmiä ja välineitä, jotka vastaavat naisten erityistarpeisiin, sekä edistää koulutusta ja tietoisuutta naisten väkivallan käsittelystä.	Projektin tärkein tulos oli, että lähes sata naista haki apua väkivaltaiseen käytökseensä ja tuli autetuksi. Useat naiset olivat yrittäneet tuoda esiin väkivaltaisia ajatuksistaan tai tekojaan läheisilleen tai viranomaisille, mutta olivat tulleet torjutuiksi tai heidän ongelmiaan oli vähätelty. Tutkimuksen tulokset korostavat naisten väkivallan monimuotoisuuden ja erityispiirteiden ymmärtämisen tärkeyttä. Naisten käyttä-

			män väkivallan ymmärtämisessä ja hoitamisessa on tärkeää huomioida kulttuurinen konteksti ja naisten henkilökohtaiset taustat.
34	Van Diemen M. Jones N, Rondon M. 2014. Working With Women Who Perpetrate Violence: A Practice Guide.	Tutkimuksen tavoitteena oli kehittää käytännön ohjeita ja strategioita, jotka tukevat ammattilaisia väkivaltaisten naisten kanssa työskentelyssä, samalla kun otetaan huomioon naisten väkivaltaisen käyttäytymisen erityispiirteet ja tarvittavat interventiot.	Raportti kertoo väkivaltaisten naisten ammatillisen auttamisen kokemuksesta ja menetelmistä. Naisten väkivalta voi ilmetä eri tavoin kuin miesten, ja sen taustalla voi olla erityisiä sosiaalisia, taloudellisia ja henkilökohtaisia tekijöitä. Naisten väkivalta on usein sidoksissa suhteisiin, kuten parisuhteisiin tai perhesuhteisiin, ja voi liittyä esimerkiksi traumaattisiin kokemuksiin, köyhyyteen tai sosiaalisiin paineisiin.
35	Venäläinen S. 2017. Women as perpetrators of violence: meanings of gender and violence in the tabloid press and in the narratives of women imprisoned for violent crimes.	Raportti pyrkii naisten väkivaltaa koskevia tutkimuksia. Raportissa on tutkittu henkilökohtaisia, kontekstuaalisia, kulttuurisia ja uhriksi joutumiseen liittyviä tekijöitä parisuhdeväkivalta ja muista väkivaltarikoksista syytettyjen naisten keskuudessa	Yleisimmin raportoidut naisten väkivaltarikoksista tehdyt tuomiot Yhdysvalloissa on yhdistetty perheväkivaltaan. Tutkimus osoitti, että naisten väkivaltarikosten käsittelyssä esiintyy merkittäviä sukupuolittuneita asenteita ja stereotyyppioita. Tutkimus tuo esiin, että yhteiskunnalliset odotukset ja normit vaikuttavat siihen, miten naisten väkivalta ymmärretään ja hyväksytään. Naisten odotetaan usein olevan hoiwaavia ja väkivallattomia, joten kun naiset syyllistyvät väkivaltaan, se voi herättää erityistä huomiota ja hämmennystä
36	Virolainen, V. 2018. Naisvankien tarinoita väkivallasta. Uhidiskursia moninaistavat pienet kertomukset ja vivahteikas toimijuus.	Tutkimuksessa on haastateltu naisvankeja ja tutkittu heidän tapoja kertoa moniulotteisesta asemoitumisestaan väkivaltaan. Tutkimuksen tavoitteena oli moninaistaa väkivaltakäsityksiä	Tuloksista nousi esiin kolme erilaista väkivalta narratiivia joilla naisvangit kertovat toimijuudestaan tekijöinä ja kokijoina. Väkivaltaisen toiminnan kerrotaan juontuvan väki-

		<p>naisten henkilökohtaisten kertomusten kautta, syventää ymmärrystä naivankien kokemusten viivahteista ja tuoda esiin toimijuuden roolia väkivaltaisen kokemuksen kontekstissa. Tutkimus pyrki laajentamaan käsitystä siitä, miten väkivalta ja uhriksi tulemisen kokemukset voidaan ymmärtää ja esittää moninaisemmin.</p>	<p>vallan kohteena olemisen kokemuksista. Naiset ovat kertoneet tukeutuneensa ennen kaikkea uhridiskurssiin.</p> <p>Yhteenvedona tutkimuksen tulokset korostavat naisvankien henkilökohtaisten kertomusten merkitystä väkivallan ymmärtämisessä ja tuen kehittämisessä.</p>
37	<p>Weizmann-Henelius G, Putkonen H, Naukkarinen H, Eronen M. Intoxication and violent women. Arch Womens Ment Health 2009.</p>	<p>Artikkeli suomalaisten naisten käyttämästä väkivallasta. Tutkimuksen tavoitteena oli siis selvittää, miten alkoholi liittyy naisten väkivaltaiseen käyttäytymiseen ja tarjota tietoa, joka voi auttaa kehittämään tehokkaita interventioita ja tukitoimia naisten väkivallan ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi.</p>	<p>Tutkimus korostaa alkoholin merkittävää roolia väkivallan taustatekijänä Naisten väkivalta kohdistuu puolisoon tai lapseen. Naisten osuus henkikirikostuomioista on viime vuosina Suomessa kasvanut. Tähän vaikuttanut merkittävimmin naisten alkoholinkäytön lisääntyminen.</p>